గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి శ్రీ P. నవీన్ రావు
మరియు
గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి శ్రీమతి జువ్వాడి శ్రీదేవి

రిఫర్డ్ ట్రయల్ నెం.1/2020
మరియు
క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.293/2020

ఉమ్మడి తీర్పు: (గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి శ్రీమతి జువ్వాడి శ్రీదేవిగారిచే వెలువరించబడింది)

భారత దేశపు నేర న్యాయవ్యవస్థలో మరణ శిక్ష విషయంలో మరణమే లేకపోతే జీవితం, మరణం లేదా జీవితం, జీవితం అది కాకపోతే మరణం, అనే అంశానికి సంబంధించి సంధిగ్ధతో కూడిన పురోగతి. అన్ని హత్యలు సమాజంలోని ప్రజలను ఆఘాతానికి గురిచేస్తాయి; కానీ కొన్ని హత్యలు న్యాయస్థానం యొక్క విచారణ ప్రక్రియను మరియు సమాజంలోని ప్రజలను కూడా ఆఘాతానికి గురిచేస్తాయి. ఈ రెండవ కోవలోని ప్రత్యేకత ఏమిటంటే, ఈ హత్యలు ఆఘాతంతో పాటు తీవ్ర వైపరీత్యాన్ని కూడా కలిగిస్తాయి. అయితే, 1973 క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (సంక్షిప్తంగా 'Cr.P.C.')లోని సెక్షన్ 354(3) ప్రకారం, ఒక నేరానికి శిక్ష మరణంతో లేదా ప్రత్యామ్నాయంగా జీవిత ఖైదు లేదా కొన్ని సంవత్సరాల ఖైదుతో శిక్షించదగినదైతే, తీర్పులో శిక్ష విధించడానికి గల కారణాలను పేర్కొనాలి, మరియు మరణదండన విధించిన సందర్భంలో ఆ శిక్షకు ప్రత్యేక కారణాలను కూడా స్పష్టంగా పేర్కొనాలి. జస్టిస్ కృష్ణ అయ్యర్ గారు, **ఎడిగ ఆనమ్మ వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం(AIR 1974 SC 799) కేసులో** పేర్కొన్నట్లుగా, చట్టపరమైన దృష్టి కోణంలో స్పష్టమైన మార్పు ఏమిటంటే, హత్యకు జీవిత ఖైదు అనేది ప్రధాన నిబంధనగా, మరణదండన అనేది అపూర్వ మినహాయింపుగా మారింది, మరియు అది కూడా విశిష్ట కారణాలను పేర్కొన్నప్పుడే ఉపయోగించాల్సిందిగా మారింది. రాష్ట్రం యొక్క అస్థిరమైన మనస్సాక్షి, మరణదండన ద్వారా జీవితానికి చట్టపరమైన ముప్పు అనే సంక్లిష్ట ప్రశ్నపై, చట్టపరంగా తనను తాను వ్యక్తపరచడానికి ప్రయత్నించిందని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది, ఈ ప్రవృత్తి జాగ్రత్తగా, పాక్షికంగా రద్దు చేయడం మరియు పూర్తిగా నిలుపుకోవడం నుండి వెనక్కి తగ్గడం వైపు ఉంది. ఏదైనా శిక్షను నిర్దిష్ట సంవత్సరాల కాలానికి విధించడానికి కారణాలను పేర్కొనాలనే అవసరం 1973లో Cr.P.C. లో తొలిసారిగా చట్టపరమైన రూపాన్ని పొందింది. మరణదండన విషయంలో అయితే, ప్రత్యేక కారణాలు తప్పనిసరిగా ఉండాలి. ఇది జీవితఖైదును ప్రధాన నిబంధనగా, మరణదండనను మినహాయింపుగా మార్చిన విధాన మార్పును సూచిస్తుంది.

2. పైన జరిగిన మరణదండనపై ప్రాథమిక చర్చ ప్రస్తుత కేసు విషయాలకు సంబంధించి ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉంది. జీవితం మరియు మరణం మధ్య ఊగిసలాడుతూ, అప్పీలుదారులు అయిన షేక్ బాబు (A1), షేక్ షాబుద్దీన్ (A2) మరియు షేక్ మక్దూమ్ (A3) క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.293/2020 ను Cr.P.C. సెక్షన్ 374(2) కింద దాఖలు చేశారు, దీనిలో 30.01.2020 తేదీన ప్రత్యేక సెషన్స్ కేసు నెం.117/2019 లో ఆదిలాబాద్ ప్రిన్సిపల్ సెషన్స్ న్యాయమూర్తి, సంబంధిత కేసును వేగంగా విచారణ చేసి త్వరితగతిన పరిష్కరించేందుకు ప్రత్యేక న్యాయమూర్తిగా నియమించబడిన కోర్టు, ఎస్సీ/ఎస్టీ (POA) చట్టం కింద కేసుల విచారణ కోసం ప్రత్యేక న్యాయమూర్తిగా మరియు V అదనపు సెషన్స్ న్యాయమూర్తి, ఆదిలాబాద్(FAC) గా వ్యవహరించిన న్యాయమూర్తి ద్వారా వెలువడిన తీర్పును అప్పీల్ చేస్తున్నారు; ఇదిలా ఉండగా, A1 నుండి A3 వరకు మరణదండన విధించిన ట్రయల్ కోర్టు, Cr.P.C. సెక్షన్ 366(1) ప్రకారం, A1 నుండి A3 పై విధించిన మరణశిక్ష ధృవీకరణ కోసం, ఈ కోర్టుకు రిఫరెన్స్ ట్రయల్ నెం.1/2020 రూపంలో కేసు వివరాలను సమర్పించింది. అక్షేపిత తీర్పు ద్వారా, ట్రయల్ కోర్టు A1 నుండి A3 వరకు క్రింది విధంగా దోషిగా తేల్చి శిక్ష విధించింది.

నిందితులు నెం.1 నుండి 3

దోషిగా తేలిన నేరం	విధించిన శిక్ష
IPC సెక్షన్ 34 తో కలిపి చదవబడిన సెక్షన్ 302 మరియు ఎస్సీ/ఎస్టీ (POA) సవరణ చట్టం, 2015 యొక్క సెక్షన్ 3(2)(v)	మరణ దండన మరియు రూ.5,000/- జరిమానా చెల్లించాలి, చెల్లించని పక్షంలో మూడు నెలలు సాధారణ కారాగార శిక్ష అనుభవించాలి.
IPC సెక్షన్ 34 తో కలిపి చదవబడిన సెక్షన్ 376D మరియు ఎస్సీ/ఎస్టీ (POA) సవరణ చట్టం, 2015 యొక్క సెక్షన్ 3(2)(v)	జీవిత ఖైదు మరియు రూ.2,000/- జరిమానా చెల్లించాలి, చెల్లించని పక్షంలో రెండు నెలలు సాధారణ కారాగార శిక్ష అనుభవించాలి.
ఎస్సీ/ఎస్టీ (POA) సవరణ చట్టం, 2015 యొక్క సెక్షన్ 3(1)(w)(i)	మూడు సంవత్సరాల కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు రూ.1,000/- జరిమానా చెల్లించాలి, చెల్లించని పక్షంలో ఒక నెలపాటు కారాగార శిక్ష అనుభవించాలి.

నిందితులు నెం.2 మరియు 3

దోషిగా తేలిన నేరం	విధించిన శిక్ష
IPC సెక్షన్ 34 తో కలిపి చదవబడిన సెక్షన్	మూడు సంవత్సరాల కఠిన కారాగార శిక్ష మరియు ప్రతి ఒక్కరూ రూ.1,000/-

404	జరిమానా చెల్లించాలి, చెల్లించని పక్షంలో ఒక నెల పాటు సాధారణ కారాగార శిక్ష అనుభవించాలి.

3. ఈ రెండు కేసులు ఒకే తీర్పు నుంచి ఉద్భవించినందున, అవి కలిపి విచారణకు తీసుకుని, ఈ ఉమ్మడి తీర్పు ద్వారా నిర్ణయించబడుతున్నాయి. అలాగే, **భూపిందర్ శర్మ వర్సెస్ హిమాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రం((2003) 8 SCC 551)** కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు వెల్లడించిన తీర్పు ప్రకారం, భారతీయ శిక్షా స్మృతి (IPC)లోని సెక్షన్ 228A ప్రకారం లైంగిక నేరాల బాధితుల గుర్తింపును వెల్లడించరాదనే నియమాన్ని కోర్టు ఆత్మార్థంగా పాటించాలి అని స్పష్టంగా పేర్కొంది. అందువల్ల, మేము బాధితురాలి పేరును వెల్లడించకుండా, ఈ ఉమ్మడి తీర్పు మొత్తంలో ఆమెను "మృతురాలు" గా సూచిస్తున్నాము.

4. మేము అప్పీలుదారులు/A1 మరియు A3 తరఫున న్యాయవాది శ్రీ మొహమ్మద్ ముజాఫర్ ఉల్లా ఖాన్ తరపు సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ టి.ప్రద్యూమ్న కుమార్ రెడ్డి మరియు A2 తరఫున న్యాయవాది శ్రీక్ k s .రాహుల్ వాదనలు విన్నాము; అదేవిధంగా, క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.293/2020 లో ప్రతివాది/రాష్ట్రం తరఫున పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ శ్రీ సి. ప్రతాప్ రెడ్డి వాదనలు కూడా విన్నాము. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ R.T.నెం.1/2020 కేసులో ఈ కోర్టు సరైన నిర్ణయానికి రావడానికి సహకరించారు. మేము మొత్తం రికార్డును సమగ్రంగా పరిశీలించాము.

5. సంక్షిప్తంగా చెప్పాలంటే, అభియోగపక్షం యొక్క వ్యవహారం ఈ విధంగా ఉంది:

తేదీ 24.11.2019 న, రాత్రి 08:00 గంటల సమయంలో, వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు/టేకు గోపి (PW.1) లింగాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్‌కు వెళ్లి ఒక ఫిర్యాదు నమోదు చేశారు. అందులో, అదే రోజు ఉదయం 06:30 గంటల సమయంలో, తాను తన భార్య (మృతురాలు)తో కలిసి మోదిగూడ, ఖైర్గూడ గ్రామాలకు పాత్రలు అమ్మేందుకు వెళ్లినట్లు పేర్కొన్నారు. అతడు మృతురాలిని (సతీమణిని) యల్లపటార్ గ్రామంలో గిన్నెలు అమ్మేందుకు దించివేసి, మధ్యాహ్నం 02:00 గంటల సమయంలో తిరిగి యల్లపటార్ గ్రామానికి వెళ్లాడు. ఆ సమయంలో, అతను తన సతీమణిని ఆమె మొబైల్ నంబర్ 8331065878కు ఫోన్ చేశాడు, అయితే అది స్విచ్ ఆఫ్ అని వచ్చింది. అనంతరం, అతను యల్లపటార్ గ్రామం, రామ్నాయక్ తండా గ్రామం మరియు పరిసర ప్రాంతాల్లో ఆమె కోసం వెతికాడు, కానీ ఆమె కనిపించలేదు. తన ఇంటికి వెళ్లి చూసినప్పటికీ, ఆమె అక్కడ కూడా లేరు. విచారణలో, అతని బంధువులు ఆమె తమ ఇంటికీ రాలేదని తెలియజేశారు. కావున, PW.1 పోలీసులు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని అభ్యర్థించాడు.

6. పై ఫిర్యాదును ఆధారంగా చేసుకుని, PW.24 – పోలీస్ సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్ cr. No .49/2019 కింద "స్త్రీ గల్లంతు" శీర్షికన కేసు నమోదు చేశాడు. అనంతరం, PW.1, LW.20-u. రాజ్ కుమార్ PC-3574 (ఫిర్యాదు రాయించిన వ్యక్తి) ను విచారించి, వారి ప్రకటనలను రికార్డు చేశాడు. అదనంగా, గల్లంతైన మహిళ యొక్క ఫోటో సేకరించి, ఇతర పోలీసు సిబ్బందితో కలిసి యల్లపటార్ మరియు రామ్నాయక్ తండా గ్రామాలను సందర్శించి, గల్లంతైన మహిళ గురించి విచారణ జరిపాడు. అంతే కాక, మరుసటి రోజు అంటే తేదీ 25.11.2019న ఉదయం 09:30 గంటల సమయంలో, PW.1 లింగాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్‌కు వెళ్లి Ex.P2 క్రింద మరో ఫిర్యాదు నమోదు చేశాడు. అందులో, తేదీ 25.11.2019న ఉదయం 06:00 గంటల ప్రాంతంలో, తాను రామ్నాయక్ తండా గ్రామస్తులతో కలిసి మృతురాలి కోసం గాలిస్తున్న సమయంలో, ఉదయం 09:00 గంటలకు కొందరు గ్రామస్తులు రక్తపు మడుగులో ఓ మృతదేహాన్ని చూసినట్లు తనకు సమాచారం ఇచ్చారని పేర్కొన్నాడు; ఆ సమాచారంతో సంఘటనా స్థలానికి వెళ్లి పరిశీలించగా, మృతదేహం తన భార్యదేనని గుర్తించాడు. అలాగే, తన ఫిర్యాదులో, తన భార్య బ్లౌజ్ తెరవబడి, చీర మోకాళ్లకు పైగా నెట్టి వేయబడి, కాళ్లు విడదీయబడి ఉన్నట్లు పేర్కొన్నాడు. అంతేకాక, గత రాత్రి తాను, తన బంధువులు విచారణ జరిపిన సమయంలో, గ్రామస్తుల ద్వారా నిందితులు 1 నుండి 3 ఆ గ్రామంలో లేరని తెలుసుకున్నట్లు చెప్పాడు. దాంతో, నిందితులు 1 నుండి 3 తన భార్యపై అత్యాచారం చేసి హత్య చేసి ఉండొచ్చని అనుమానం వ్యక్తం చేశాడు.

7. Ex.P2 ఫిర్యాదును ఆధారంగా తీసుకుని, PW.24 భారతీయ శిక్షా స్మృతి యొక్క సెక్షన్ 34 తో కలిపి చదవబడిన సెక్షన్లు 376D, 302 మరియు SCs/STs (POA) చట్టం, 1989 యొక్క సెక్షన్ 3(2)(v) కింద నేర విభాగాలను మార్చాడు. కేసు తీవ్రత దృష్ట్యా, దర్యాప్తు అధికారిగా నియమితుడైన PW 25-సబ్ డివిజనల్ పోలీసు అధికారి, కేసుపై మరింత దర్యాప్తును చేపట్టి, ఘటనా స్థలమైన యెల్లాపటార్ గ్రామపు పరిసర ప్రాంతాలను సందర్శించాడు. మృతదేహాన్ని పరిశీలించి, PW 9-ఫోటోగ్రాఫర్ ద్వారా మృతదేహం మరియు ఘటనా స్థలం చిత్రాలను తీయించాడు. మరణించిన వ్యక్తి బంధువులను ప్రశ్నించి, వారి ప్రకటనలను నమోదు చేశాడు. PW 12-రాథోడ్ వసంత్ రావు, LW 24-రాథోడ్ షీలా మరియు LW 26-జాధవ్ తుకారాం సమక్షంలో మృతదేహంపై దర్యాప్తు పంచనామా నిర్వహించాడు. అలాగే, PW 12 మరియు LW 24 సమక్షంలో ఘటనా స్థలానికి సంబంధించిన ప్రాథమిక నమూనా తయారు చేయించాడు. అదనంగా, ఘటనా స్థలంలో నుంచి 23 వస్తువులను స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. వాటిలో 6 బేసిన్లు, 50 గ్రాముల ఐరన్ బార్ కలిగిన తూకం యంత్రం, 23 గ్రాముల కంచు బార్, 10 గ్రాముల కంచు బార్, 6 స్టీల్ గిన్నెలు, 6 స్టీల్ టిఫిన్ బాక్సులు, 8 అల్యూమినియం గ్లాసులు, 2 స్టీల్ గ్లాసులు, 9 స్టీల్ టీ గ్లాసులు, 1 స్టీల్ బాక్స్, 2 అల్యూమినియం పాత్రలు, 2 అల్యూమినియం కడాలు, 1 స్టీల్ జాలీ ప్లేట్, వివిధ రంగుల ముత్యాలతో

కూడిన ప్లాస్టిక్ డబ్బా, 6 స్టీల్ స్పూన్లు, 1 స్టీల్ టీ క్రాఫ్ట్, 5 టీ స్ట్రైనర్లు, 2 స్టీల్ స్ట్రైనర్లు, 1 మందపాటి గులాబీ రంగు స్వెటర్, 1 కవర్ (దీనిలో వెంట్రుకలు ఉన్నాయి), 1 చిన్న ఎయిర్ పంప్, 1 స్కార్ఫ్, స్టిక్కర్ ప్యాకెట్లు కలిగి ఉన్న నైలాన్ సంచి, బాక్సులు, బెలూన్ ప్యాకెట్లు, హెయిర్ పిన్స్, ఖాళీ ప్లాస్టిక్ టిన్, ఖాళీ సిమెంట్ సంచి, చెప్పులు, నీలం రంగు గాజు ముక్క, ఎరుపు రంగు గుడ్డ, రక్తంతో తడిసిన నేల మట్టి మరియు నియంత్రిత మట్టి ఉన్నాయి.

8. తదనంతరం, దర్యాప్తు అధికారి సూచన మేరకు, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి, ఉట్నూర్‌కు చెందిన వైద్య అధికారులు PW.18–డాక్టర్ ఉపేంద్ర జాధవ్ మరియు LW.34–డాక్టర్ రత్నమాల మృతదేహంపై మృతికి తరువాతి పరీక్ష (పోస్ట్‌మార్టం) నిర్వహించి, యోని స్వాబ్ నమూనాలను భద్రపరిచారు. దర్యాప్తు అధికారి మరింతగా మృతురాలు యొక్క రక్తంతో తడిసిన బట్టలను అంటే చీర, జాకెట్, చినిగిన లోదుస్తులను పంచనామా ఆధారంగా PWs.13 మరియు 14 సమక్షంలో స్వాధీనం చేసుకున్నారు. అనంతరం, తహసీల్దార్ వద్ద నుంచి మృతురాలి కుల ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని పొందగా, అందులో మృతురాలు SC–బేద బుడుగ జంగం వర్గానికి చెందినవారిగా పేర్కొనబడింది.

9. తేదీ 27.11.2019న ఉదయం 09.00 గంటలకు, LW.40–K.వేణుగోపాల్ HC–604, LW.41–T.సంతోష్ PC–1347 మరియు LW.42–మొహమ్మద్ ఇఫ్తేకార్ అలీ PC–3173లతో కూడిన పోలీసు బృందం ఆసిఫాబాద్‌లోని ఆదిలాబాద్ క్రాస్ రోడ్ వద్ద నిందితులు 1 నుండి 3ను అదుపులోకి తీసుకున్నారు. వారిని హాజరు పరిచిన అనంతరం, దర్యాప్తు అధికారి PW.15–అర్రం నితిన్ కుమార్ మరియు LW.30–మొహమ్మద్ యూనిస్ సమక్షంలో నిందితులు 1 నుండి 3ను విచారించగా, వారు తప్పును ఒప్పుకున్నారు. వారి ఒప్పుకోలు ప్రకారం, నేరానికి ఉపయోగించిన రక్తంతో తడిసిన కత్తి, నిందితుడు 1కు చెందిన రక్తంతో తడిసిన జీన్స్ ప్యాంటు, చొక్కా, లోదుస్తులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు; నిందితుడు 2 వద్ద నుంచి మృతురాలి ITEL కంపెనీకి చెందిన మొబైల్ ఫోన్, రక్తంతో తడిసిన ప్యాంటు, చొక్కా, లోదుస్తులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు; నిందితుడు 3 వద్ద నుంచి రూ.200/–, రక్తంతో తడిసిన ప్యాంటు, చొక్కా, లోదుస్తులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు. ఇవన్నీ మూడు విభిన్న పంచనామా కవర్లలో స్వాధీనం చేసుకున్నారు. అనంతరం, దర్యాప్తు అధికారి నిందితులు 1 నుండి 3ను అరెస్ట్ చేసి, ఆసిఫాబాద్ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలోని వైద్య అధికారి PW.19–డా. విద్యాసాగర్ ద్వారా వారి శారీరక సామర్థ్య పరీక్ష నిర్వహించగా, నిందితులు 1 నుండి 3 శృంగార చర్య నిర్వహించలేకపోవడానికి ఏ విధమైన సూచనలూ లేవని ధృవీకరించారు. తదుపరి, నిందితులు 1 నుండి 3ను సంబంధిత కోర్టు ముందు జ్యుడీషియల్ రిమాండ్ కోసం ప్రవేశపెట్టారు. అనంతరం, దర్యాప్తు అధికారి LW.22–షేక్ సలీమ్ ద్వారా నిందితుల ఒప్పుకోలు, స్వాధీనం చేసుకున్న వస్తువుల పంచనామా రికార్డ్ చేసిన DVDను సేకరించారు.

10. తరువాత, దర్యాప్తు అధికారి PW.17-తహసీల్దార్ నుండి A1 నుండి A3 వరకు కుల ధృవీకరణ పత్రాన్ని పొందాడు, దాని ప్రకారం A1 నుండి A3 వరకు షేక్ BC-E కమ్యూనిటీకి చెందిన వారని నిర్ధారించబడింది. తేదీ 28.11.2019న, దర్యాప్తు అధికారి రామనాయక్ తండాను సందర్శించి, సాక్షులను విచారించి, వారి ప్రకటనలను నమోదు చేసి, సంబంధిత వైద్య అధికారుల నుండి ప్రాథమిక పోస్టుమార్టం నివేదికను పొందాడు మరియు ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ ల్యాబ్‌కు పరీక్ష మరియు నివేదిక కోసం పదార్థ వస్తువులను పంపాడు. తరువాత, తేదీ 01.12.2019న, A1 నుండి A3 వరకు పోలీసు కస్టడీకి తీసుకెళ్లి, హైదరాబాదులోని ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ ల్యాబ్‌కు తరలించగా, అక్కడ వారి రక్త నమూనాలను dna ప్రొఫైల్ సరిపోల్చేందుకు సేకరించారు. దర్యాప్తు అధికారి వెల్లడించిన అభ్యర్థనపై, హైదరాబాదులోని BSNL నోడల్ అధికారి అయిన PW.22-N.శ్రీనివాసరావు, ధృవీకరించబడిన CDRలు మరియు CAFను ధృవీకరణ పత్రంతో జారీ చేయగా, 8331065878 నంబర్‌కు సంబంధించిన సిమ్ కార్డ్, PW.11-కదం కృష్ణ పేరు మీద ఉండగా, ఇది మృతురాలి మొబైల్‌లో ఉపయోగించబడిందని మరియు అదే A2 వద్ద నుండి స్వాధీనం చేసుకున్న మొబైల్‌తో సరితూగిందని నిర్ధారణ జరిగింది. దర్యాప్తు అధికారి PW.1/వాస్తవ ఫిర్యాదుదారుడు తన మొబైల్‌లో ఉపయోగించిన సిమ్ కార్డ్ CDR మరియు CAF వివరాలను కూడా సేకరించాడు. తేదీ 13.12.2019న, దర్యాప్తు అధికారి FSL నివేదికను మరియు DNA నివేదికను అందుకున్నాడు, ఇందులో మృతురాలి చీరపై ఉన్న వీర్యపు మచ్చలు A1 మరియు A2 యొక్క DNA ప్రొఫైల్స్‌తో సరిపోయాయని, అలాగే గ్లాస్ స్లైడ్స్‌పై ఉన్న DNA ప్రొఫైల్ A3కి చెందినదిగా తేలిందని స్పష్టమైంది. తరువాత, మృతదేహంపై పోస్టుమార్టం నిర్వహించిన PW.18-డాక్టర్ ఉపేందర్ జాధవ్ మరియు LW.34-డాక్టర్ రత్నమాల, తుది అభిప్రాయాన్ని జారీ చేశారు, అందులో మృతురాలి మరణానికి "మొండెము కోసిన గాయం ఫలితంగా వచ్చిన షాక్ మరియు అధిక రక్తస్రావం" కారణమని మరియు ఆమెపై ఇటీవలి యోని సంబంధిత లైంగిక చర్య జరిగినట్లు ఆధారాలు ఉన్నాయని పేర్కొన్నారు.

11. ప్రాసిక్యూషన్ ప్రకారం, దర్యాప్తులో PW.1/వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు మృతురాలి భర్త అని, వారు SC-బేడ బుడుగజంగం కమ్యూనిటీకి చెందినవారని, గ్రామాల్లో పాత్రలు/గిన్నెలు అమ్ముతూ జీవనం సాగిస్తున్నారని స్థిరపరిచారు; తేదీ 24.11.2019న, PW.1 తన భార్యను ఎల్లాపటార్ గ్రామంలో వదిలేసి వెళ్లిపోయాడు; మృతురాలు రామనాయక్ తండా వైపు నడుచుకుంటూ వెళ్తుండగా, BC-E షేక్ కమ్యూనిటీకి చెందిన A1 నుండి A3 లు మృతురాలిని వెంబడించారు. ఆమె LW.19-జాధవ్ జ్ఞానేశ్వర్ పొలాలకు చేరుకున్నప్పుడు, మృతురాలిని బలవంతంగా రహదారి పక్కకు లాగి, A1 ఆమెపై అత్యాచారం చేయడానికి ప్రయత్నించగా, మృతురాలు ప్రతిఘటించి తప్పించుకునేందుకు ప్రయత్నించింది; అందుకు A1 నుండి A3 లు ఆమెను పొదల్లోకి లాక్కెళ్లి, పరస్పర సహకారంతో ఒకరి తర్వాత ఒకరు బలవంతంగా అత్యాచారం చేశారు. అనంతరం, మృతురాలు ఈ విషయాన్ని ఇతరులకు చెప్పినట్లయితే తమ ప్రాణాలకు ప్రమాదం ఏర్పడుతుందని భావించి, ఆమెను హత్య

చేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. దీని ప్రకారం, A1 తనతో తెచ్చుకున్న కత్తితో మృతురాలిపై దాడి చేశాడు. అతను ఆమెను పొడవడానికి ప్రయత్నించగా, మృతురాలు ప్రతిఘటించడంతో, ఆమె రెండు చేతులకు గాయాలు అయ్యాయి; అప్పుడు A2 మరియు A3 మృతురాలి చేతులు, కాళ్లను గట్టిగా పట్టుకున్నారు, వెంటనే A1 కత్తితో మృతురాలి గొంతు కోసి, తక్షణ మరణానికి కారణమయ్యాడు; ఆ తరువాత, A2 మృతురాలి మొబైల్‌ను తీసుకోగా, A3 ఆమె వద్ద ఉన్న రూ.200/- అపహరించాడు. అనంతరం, ముగ్గురూ ఆ ప్రదేశం నుండి పారిపోయారు; కాబట్టి, A1 నుండి A3 వరకు భారతీయ శిక్షా స్మృతిలోని సెక్షన్ 34తో కలిపి చదవబడిన సెక్షన్లు 376D, 302, 404 ప్రకారం, అలాగే SC/ST (POA) చట్టం, 1989 యొక్క సెక్షన్ 3(1)(w-1), 3(2)(v) కింద శిక్షార్హమైన నేరాలను చేసినట్టుగా నిర్ధారణ అయింది.

12. ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు G.O.Rt.నెం.647, తేదీ 11.12.2019 ద్వారా ఈ వ్యవహారాన్ని వేగంగా విచారణ చేసి తేల్చేందుకు ప్రత్యేక న్యాయస్థానంగా నియమితమైన ట్రయల్ కోర్టు, A1 నుండి A3 వరకు భారతీయ శిక్షా స్మృతిలోని సెక్షన్ 34తో పాటు కలిపి చదవబడిన సెక్షన్లు 376D, 302, 404 ప్రకారం, అలాగే SC/ST (POA) చట్టం, 1989 యొక్క సెక్షన్ 3(1)(w-1) మరియు 3(2)(v) కింద అభియోగపత్రాన్ని, ప్రత్యేక సెషన్స్ కేసు నం.117/2019 గా స్వీకరించింది.

13. A1 నుండి A3 వరకు ట్రయల్ కోర్టు ఎదుట హాజరైన అనంతరం, వారికి క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ సెక్షన్ 207 ప్రకారం పత్రాల నకళ్లు అందజేయబడినవి. ఇరుపక్షాల వాదనలను విన్న అనంతరం, ట్రయల్ కోర్టు A1 నుండి A3 వరకు భారతీయ శిక్షా స్మృతిలోని సెక్షన్ 34 తో పాటు కలిపి చదవబడిన సెక్షన్లు 376D, 302 ప్రకారం మరియు SCs/STs (POA) చట్టం, 1989 యొక్క సెక్షన్ 3(1)(w-1) మరియు సెక్షన్ 3(2)(v) కింద నేరారోపణలను నిర్ధారించి, అదేవిధంగా A2 మరియు A3 లపై భారతీయ శిక్షా స్మృతిలోని సెక్షన్ 34తో పాటు కలిపి చదవబడిన సెక్షన్ 404 చదివి ప్రకారం నేరారోపణలను రూపొందించింది. నేరారోపణల విషయాలను వారి వారి స్థానిక భాషలో చదివి వివరిస్తే, వారు దోషులేమీ కాదని చెప్పి, విచారణకు సిద్ధంగా ఉన్నారని పేర్కొనా .

14. నిందితుల దోషాన్ని రుజువు చేసే ఉద్దేశంతో, ప్రాసిక్యూషన్ PWs.1 నుండి 25 వరకు గల వారిని విచారణ చేసి, Exs.P.1 నుండి P.32 వరకు గుర్తించబడిన పత్రాలను మరియు MOs.1 నుండి 21 వరకు వస్తువులను రికార్డ్ చేసింది. ఇవి క్రింద టేబుల్ ఫార్మాట్‌లో వివరించబడ్డాయి.

ప్రాసిక్యూషన్ ద్వారా సమర్పించబడిన మౌఖిక సాక్ష్యాలు

పిడబ్ల్యు. 1/టేకు గోపి	అతను వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు.
పిడబ్ల్యు. 2/టేకు గంగారాం	అతను మరణించిన వ్యక్తికి బంధువు మరియు పరిస్థితుల

	ఆధారంగా సాక్షి.
పిడబ్ల్యు. 3/రాథోడ్ శ్రవణ్	అతను పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్షి.
పిడబ్ల్యు. 4/అడే మధుకర్	అతను మరో పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్షి, నేరం జరిగిన రోజున సంఘటన స్థలానికి పొరుగు భూమిలో పని చేస్తున్నాడు.
పిడబ్ల్యు. 5/ఆత్రం లక్ష్మణ్	అతను మరో పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్షి, నేరం జరిగే ముందు A1 నుంచి A3 వరకు మృతురాలి వెంట వెళ్లడాన్ని చూశాడు.
పిడబ్ల్యు. 6/జాదవ్ గణేష్	అతను పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్షి, అతను కిరాణా దుకాణ యజమాని, A1 నుంచి A3 వరకు తమ దుకాణానికి వచ్చినప్పుడు వారి బట్టలపై రక్తపు మరకలను గమనించాడు.
పిడబ్ల్యు. 7/షేక్ షంషోద్దీన్ మరియు పిడబ్ల్యు. 8/వర్కడే దతా	వీరు పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్షులు, A1 నుంచి A3 వరకు తేదీ 24.11.2019 మధ్యాహ్నం నుంచి గ్రామంలో లేరని వెల్లడించారు.
పిడబ్ల్యు. 9/ఆత్రం మాధవరావు	అతను మృతదేహానికి సంబంధించిన ఫోటోలు తీసిన ఫోటోగ్రాఫర్.
పిడబ్ల్యు. 10/షేక్ సలీమ్	అతను వీడియోగ్రాఫర్, అతను A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల ఒప్పుకోలు ప్రకటనను వీడియో రికార్డు చేశాడు.
పిడబ్ల్యు. 11/కాదెం కృష్ణ	అతను మరణించిన మహిళకు సౌజన్య సహోదరుడు, అతను SIM నెం. 8331065878 తీసుకొని మరణించిన మహిళకు వినియోగం కోసం ఇచ్చాడు.
పిడబ్ల్యు 12/రాథోడ్ వసంతరావు	అతను పోస్టుమార్టం పంచనామా, నేర వివరాల ఫారం, అంచనా చిత్రం మరియు సంఘటన స్థల పంచనామాకు పంచ్ సాక్షి.
పిడబ్ల్యు 13/కల్లెం తిరుపతి మరియు పిడబ్ల్యు 14/పాత్రి శ్రీనివాస్	వారు ఉట్నూరు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో మృతురాలి రక్తంతో కాలిన బట్టలను స్వాధీనం చేసుకునే సమయంలో పంచ్ సాక్షులుగా వ్యవహరించారు.
పిడబ్ల్యు 15/అర్రం నితిన్ కుమార్	అతను A1 నుండి A3 వరకు జరిగిన ఒప్పుకోలు మరియు స్వాధీనం పంచనామకు పంచ్ సాక్షిగా ఉన్నాడు.
పిడబ్ల్యు. 16/జె. నారాయణ	అతను మృతురాలి కుల ధృవీకరణ పత్రాన్ని జారీ చేసిన తహసీల్దార్.

పిడబ్ల్యు. 17/ఎం. మధుకర్	అతను A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల కుల ధృవీకరణ పత్రాలను జారీ చేసిన తహసీల్దార్.
పిడబ్ల్యు 18/డాక్టర్ ఉపేంద్ర జాదవ్	అతను మృతదేహంపై శవ పరీక్ష నిర్వహించి, ప్రాథమిక శవ పరీక్ష నివేదిక మరియు చివరి అభిప్రాయాన్ని జారీ చేసిన వైద్యుడు.
పిడబ్ల్యూ. 19/డాక్టర్ విద్యాసాగర్	అతను A1 నుండి A3 వరకు సామర్థ్య పరీక్ష నిర్వహించి, నివేదికను జారీ చేసిన వైద్యుడు.
పిడబ్ల్యు 20/డాక్టర్ షేక్ హసీనా పర్వీన్	ఆమె సీరోలాజీ విభాగానికి చెందిన సహాయక సంచాలకురాలు, ఆమె రసాయన పరీక్ష నిర్వహించి, సీరోలాజీ నివేదికను జారీ చేసింది.
పిడబ్ల్యు. 21/డాక్టర్ జి. పాండు	అతను డీఎన్ఏ విభాగానికి చెందిన సహాయక సంచాలకుడు, అతను రసాయన పరీక్ష (డీఎన్ఏ ప్రొఫైల్ పోలిక) నిర్వహించి, ఎలక్ట్రోఫెరోగ్రామ్‌తో కూడిన డీఎన్ఏ నివేదికను జారీ చేశాడు.
పిడబ్ల్యు. 22/ఎన్. శ్రీనివాస్ రావు	అతను BSNL కు చెందిన ఉపవిభాగీయ ఇంజినీర్, అతను SIM నం. 8331065878 కు సంబంధించిన CDRలు మరియు CAF యొక్క ధృవీకృత ప్రతులను జారీ చేశాడు.
పిడబ్ల్యు. 23/పవార్ సంతోష్	అతను ఒక పోలీసు కానిస్టేబుల్, ID పార్టీ బృందంలో సభ్యుడు, అతను A1 నుండి A3 వరకు అదుపులోకి తీసుకున్నాడు.
పిడబ్ల్యు. 24/ఎన్. వెంకటేష్	అతను పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టర్, మొదటి దర్యాప్తు అధికారి, మరియు ఈ కేసులో FIR జారీ చేసిన వ్యక్తి.
పిడబ్ల్యూ. 25/ఎ. సత్యనారాయణ	అతను దర్యాప్తు అధికారి, దర్యాప్తును పూర్తి చేసి సంబంధిత కోర్టులో అభియోగ పత్రం దాఖలు చేసిన వ్యక్తి.

ప్రాసిక్యూషన్ ద్వారా సమర్పించబడిన దస్త్ర సంబంధ సాక్ష్యాలు

Ex.P1	పిడబ్ల్యు.1 ద్వారా 24.11.2019 న నమోదైన ఫిర్యాదు.
Ex.P2	పిడబ్ల్యు.1 ద్వారా 25.11.2019 న నమోదైన ఫిర్యాదు.
Ex.P3	13 ఫోటోలు
Ex.P4	సంబంధిత DVD.
Ex.P5	ఎవిడెన్స్ చట్టం యొక్క సెక్షన్ 65B కింద సర్టిఫికెట్.

Ex.P6	DVD
Ex.P7	ఎవిడెన్స్ చట్టం సెక్షన్ 65B కింద సర్టిఫికెట్.
Ex.P8	మరణ పరిశీలన పంచనామా.
Ex.P9	CDF పంచనామా.
Ex.P10	అంచనా చిత్రం
Ex.P11	నేరం జరిగిన స్థలంలో స్వాధీనం పంచనామా.
Ex.P12	మృతురాలి రక్తంతో మరకలు పడిన బట్టల స్వాధీనం పంచనామా.
Ex.P13	PW.1 యొక్క ఒప్పంద-సహిత స్వాధీనం పంచనామాలోని భాగం.
Ex.P14	PW.2 యొక్క ఒప్పంద-సహిత స్వాధీనం పంచనామాలోని భాగం.
Ex.P15	PW.3 యొక్క ఒప్పంద-సహిత స్వాధీనం పంచనామాలోని భాగం.
Ex.P16	మృతురాలి కుల నిర్ధారణ నివేదిక.
Ex.P17	A1 నుండి A3 వరకు కుల నిర్ధారణ నివేదిక.
Ex.P18	మరణానంతర పరీక్షా నివేదిక.
Ex.P19	అంతిమ అభిప్రాయం.
Ex.P20	A1 యొక్క సామర్థ్య సర్టిఫికేట్.
Ex.P21	A2 యొక్క సామర్థ్య సర్టిఫికేట్.
Ex.P22	A3 యొక్క సామర్థ్య సర్టిఫికేట్.
Ex.P23	సీరోలాజీ నివేదిక.
Ex.P24	DNA నివేదిక ఎలెక్ట్రోఫెరోగ్రామ్‌తో కూడినది.
Ex.P25	PW.11 యొక్క కస్టమర్ అప్లికేషన్ ఫారం.
Ex.P26	మొబైల్ నం. 8331065878 కి సంబంధించిన CDR యొక్క ధృవీకృత నకలు.
Ex.P27	ఎవిడెన్స్ చట్టం సెక్షన్ 65-B(4)(c) ప్రకారం ధృవీకరణ.
Ex.P28	మొదటి సమాచార నివేదిక (FIR).
Ex.P29	విభాగ మార్పు మెమో (Section Alteration Memo).
Ex.P30	అదిలాబాద్ ఎస్పీ ద్వారా జారీ చేయబడిన మెమొరాండం.
Ex.P31	సలహా లేఖ యొక్క ధృవీకరించబడిన కాపీ.
Ex.P32	సలహా లేఖ యొక్క ధృవీకరించబడిన కాపీ.

ఈ కేసులో గుర్తించబడిన భౌతిక వస్తువులు (Material Objects).

MO.1	నలుపు మరియు ఎరుపు రంగు ITEL కంపెనీ మొబైల్
MO.2	రక్తంతో తడిసిన గోధుమ రంగు చీర

MO.3	రక్తపు మరకలు గల గులాబీ రంగు జాకెట్టు
MO.4	గాజు ముక్క
MO.5	ఒక తెల్లని చెప్పులు
MO.6	ఎరుపు రంగు వస్త్రం
MO.7	ప్రామాణిక మట్టి
MO.8	రక్తంతో తడిసిన మట్టి
MO.9	22 వస్తువులు కలిగిన ఒక సంచి
MO.10	రక్తంతో తడిసిన తెలుపు రంగు చిరిగిన ప్యాంటు ముక్క
MO.11	కత్తి
MO.12	రక్తపు మరకలు గల ప్యాంటు
MO.13	రక్తపు మరకలు గల చొక్కా
MO.14	లోదుస్తులు
MO.15	రక్తపు మరకలు గల పసుపు రంగు చొక్కా
MO.16	రక్తపు మరకలు గల గోధుమ రంగు ప్యాంట్
MO.17	నలుపు మరియు గులాబీ రంగు చుక్కలు గల లోదుస్తులు
MO.18	రక్తపు మరకలున్న తెలుపు రంగు లైనింగ్ చొక్కా
MO.19	రక్తపు మరకలున్న లేత ఆకుపచ్చ రంగు ప్యాంట్
MO.20	గోధుమ రంగు పూర్తిస్థాయి లోదుస్తులు
MO.21	రూ.200/- నగదు

15. ప్రాసిక్యూషన్ ఆధారాలను ముగించిన అనంతరం, A1 నుండి A3 వరకు ఉన్న నిందితులను, వారి మీద ఉన్న ఆరోపణలకు సంబంధించి, క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ సెక్షన్ 313 ప్రకారం విచారించగా, వారు వాటిని తిరస్కరించారు. A1 నుండి A3 తరఫున ఎలాంటి మౌఖిక లేదా దస్త్ర ఆధారాలు సమర్పించబడలేదు.

16. విచారణ కోర్టు, ఇరు పక్షాల తరఫున వినిపించిన వివిధ వాదనలు పరిశీలించి, రికార్డులోని ఆధారాలను విశ్లేషించిన తరువాత, ప్రాసిక్యూషన్ A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల నేరాన్ని ఎలాంటి సహజమైన అనుమానానికి తావు లేకుండా రుజువు చేసిందని తేల్చింది. వారు చేసిన నేరం 'అత్యంత అరుదైన' కేసుల ప్రమాణాలను పూర్తి చేస్తుందని భావించి, A1 నుండి A3 వరకు ఉన్న నిందితులకు మరణదండన విధించింది. దీనికి వ్యతిరేకంగా, A1 నుండి A3 వరకు ఉన్న నిందితులు క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.293/2020 దాఖలు చేయగా, మరణదండనను ధృవీకరించేందుకు విచారణ కోర్టు ఈ విషయాన్ని R.T.నెం.1/2020 ద్వారా ఈ కోర్టుకు సమర్పించింది.

17. గౌరవనీయ సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ T.ప్రద్యుమ్న కుమార్ రెడ్డి, కేసు విషయానికి సంబంధించి మాత్రమే కాకుండా, విచారణ న్యాయస్థానం విధించిన శిక్షకు సంబంధించి కూడా వాదనలు వినిపించారు. కేసు అంశాల పరంగా, శ్రీ T.ప్రద్యుమ్న కుమార్ రెడ్డి తీవ్రంగా వాదిస్తూ, A1 నుండి A3 వరకు నిందితులుగా తేల్చిన తీర్పులో విచారణ న్యాయస్థానం తీవ్రమైన పొరపాటు చేసిందని అభిప్రాయపడ్డారు. విచారణ సమయంలో, నిందితులైన A1 నుండి A3 వరకు సంబంధం ఉన్నట్టు ప్రాసిక్యూషన్ ఎలాంటి విశ్వసనీయమైన సాక్ష్యాధారాలు సమర్పించలేకపోయిందని ఆయన వాదించారు. ఆసక్తి కలిగిన సాక్షులు అయిన పి.డబ్ల్యూ.2 నుండి పి.డబ్ల్యూ.8 వరకు వెల్లడించిన సాక్ష్యాలను ట్రయల్ కోర్టు అంగీకరించకూడదనేది ఆయన వాదన. అలాగే, A1 నుండి A3 వరకు వాడిన ఆయుధం మరియు రక్తంతో మరకలైన బట్టలను కనుగొన్న సాక్ష్యాలను విచారణ న్యాయస్థానం తిరస్కరించాల్సిందని, ఎందుకంటే వాటిని దాచిపెట్టిన బాధ్యత నిందితులదేనని ప్రాసిక్యూషన్ నిరూపించలేకపోయిందని ఆయన వాదించారు. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **బాబీ వర్సెస్ కేరళ రాష్ట్రం(2023 SCC Online SC 50)** మరియు **రామానంద్ అలియాస్ నందలాల్ భారతి వర్సెస్ ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం(2022 SCC Online SC 1396)** కేసులలో వెలువరించిన తీర్పులను ఆధారంగా తీసుకుని, ప్రాసిక్యూషన్ మొత్తం పరోక్ష సాక్ష్యాధారాలపై ఆధారపడిందని, అలాంటి సందర్భాల్లో ప్రాసిక్యూషన్ అనుసంధానమైన సంఘటనల గొలుసును నిరంతరంగా కొనసాగిస్తూ, నిందితులే దాడి చేసిన అనివార్యమైన నిర్ధారణకు రావాల్సి ఉంటుందని, దీనికి విరుద్ధంగా ఏవైనా అనుమానాలు వస్తే నిందితులకు ప్రయోజనం కలిగే విధంగా చూడాలని వాదించారు. అలాగే, పి.డబ్ల్యూ.12 నుండి పి.డబ్ల్యూ.15 వరకు ఉన్న సాక్షులైన, మరణానంతర పరిశీలన, స్వాధీనం, మరియు నిందితుల ఒప్పుకోలు పంచనామాలకు సంబంధించిన వారి సాక్ష్యాల్లో గణనీయమైన వ్యత్యాసాలు ఉన్నాయని ఆయన వాదించారు. అదనంగా, A1 నుండి A3 వరకు చేసినట్లు చెప్పబడుతున్న ఒప్పుకోలు, సాక్ష్యాధారాల చట్టంలోని సెక్షన్ 26 ప్రకారం చెల్లదని వాదించారు. ఈ సెక్షన్ ప్రకారం, ఒక నిందితుడు పోలీసు కస్టడీలో ఉన్న సమయంలో చేసిన ఒప్పుకోలు మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో చేయబడినట్లయితే తప్ప నిరూపించలేమని పేర్కొన్నారు. అలాగే, ఎక్స్.పి.23–సీరోలజీ నివేదిక మరియు ఎక్స్.పి.24–డిఎన్ఎ నివేదిక నిందితులైన A1 నుండి A3 వరకు ఈ నేరంతో సంబంధం ఉన్నట్లు నిరూపించలేదని, కాబట్టి వాటిని ఆధారంగా వుంచరాదని వాదించారు. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **శివాజీ చింతప్ప పాటిల్ వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం((2021) 5 SCC 626)** కేసులో వెల్లడించిన తీర్పును ప్రస్తావిస్తూ, భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 313 ప్రకారం నిందితుడిచ్చిన తప్పుడు వివరణ లేదా వివరణ ఇవ్వకపోవడం ఒక అదనపు పరిస్థితిగా మాత్రమే పరిగణించగలమని, అయితే ఇది ప్రాసిక్యూషన్ పరిస్థితుల గొలుసును నిర్ధారితంగా నిందితుడి దోషాన్ని మాత్రమే సూచించే విధంగా నిరూపించిన సందర్భంలో మాత్రమే వర్తిస్తుంది. కానీ దానిని సంఘటనల గొలుసును పూర్తి చేసే లింకుగా ఉపయోగించరాదని వాదించారు. అదనంగా, A3 వద్ద స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు పేర్కొన్న రూ.200/- మరణించిన వ్యక్తికి చెందినదని ప్రాసిక్యూషన్

నిరూపించలేకపోయిందని తెలిపారు. ప్రాసిక్యూషన్ సాక్ష్యమైన పి.డబ్ల్యూ.20-ఎఫ్.ఎస్.ఎల్ అనలిస్టు తన సాక్ష్యంలో, ఆమె పరిశీలించిన వస్తువులపై ఉన్న వీర్యం ఏకైక వ్యక్తికి చెందినదా లేదా మిశ్రమమా అనే విషయాన్ని తేల్చలేకపోయిందని, అలాగే రక్త వర్గాలను నిర్ధారించలేకపోయిందని అంగీకరించిందని, అందువల్ల ఆమె సాక్ష్యాన్ని పరిగణించకూడదని వాదించారు. అలాగే, A1 నుండి A3 వరకు నేరం జరిగిన మూడు రోజుల తర్వాత కూడ రక్తంతో మరకలు ఉన్న బట్టలతో రహదారిపై కనిపించారని ప్రాసిక్యూషన్ పేర్కొన్నదని, ఇది విశ్వసనీయంగా కనిపించదని తెలిపారు. కేవలం నిందితుల బట్టలపై రక్తం గుర్తించబడినంత మాత్రాన వారు ఈ నేరానికి పాల్పడ్డారని నిరూపించదగిన పరిస్థితి కాదని వాదించారు. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **రామ్ గోపాల్ S/o. మషారామ్ వర్సెస్ మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం (2023 SCC Online SC 158)** తీర్పును ప్రస్తావిస్తూ, ఈ కేసులో 'చివరిగా చూసిన సిద్ధాంతం' (last seen theory) నిరూపితం కాలేదని వాదించారు. ఏకైక పరిశీలన ఏమిటంటే, మృతురాలు రామ్నాయక్ తండాకు వెళ్లినట్లు కనిపించింది, అలాగే నిందితులు 1 నుండి 3 కూడా రామ్నాయక్ తండాకు వెళ్లినట్లు కనిపించారు. అయితే, మృతురాలు మరియు నిందితులు 1 నుండి 3 కలిసి రామ్నాయక్ తండాకు వెళ్తున్నారని ఏ ప్రాసిక్యూషన్ సాక్షి చూడలేదు. అందువల్ల, మృతురాలు మరియు నిందితులు 1 నుండి 3 కలిసి కనిపించకపోవడంతో, 'చివరిసారిగా చూడబడిన సిద్ధాంతం' (last seen theory) నిరూపితం కాలేదు. కాబట్టి, సంబంధాన్ని స్థాపించాల్సిన బాధ్యత ఇంకా ప్రాసిక్యూషన్‌పైనే ఉంది మరియు అది నిందితులు 1 నుండి 3 పైకి మారదు అని అన్నారు. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **రాహుల్ వర్సెస్ ఢిల్లీ రాష్ట్రం((2023) 1 SCC 83)**, గుజరాత్ హైకోర్టు **ప్రేమ్జిభాయ్ బచుభాయ్ ఖాసియా వర్సెస్ గుజరాత్ రాష్ట్రం మరియు మరొకరు(2009 SCC ఆన్లైన్ GUJ 12076)**, కర్ణాటక హైకోర్టు **శ్రీ పరమేష వర్సెస్ కర్ణాటక రాష్ట్రం(క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.1959/ 2019 లో తేదీ 11.12.2020 నాటి తీర్పు)** తీర్పులను ప్రస్తావిస్తూ, డిఎన్ఎ పరీక్ష సాక్ష్యం భారతీయ సాక్ష్యాధార చట్టం సెక్షన్ 45 ప్రకారం ఒక అభిప్రాయ సాక్ష్యంగా పరిగణించబడుతుందని, దాని ప్రామాణికత కేసు నిబంధనల పరంగా మారుతుందని వాదించారు. ఒకవేళ డిఎన్ఎ నివేదిక ఒక్కటే ఆధారమైతే, అది నిందితులపై తేలికపాటి నిర్ధారణ చేయగలదని, అయితే అది ప్రతికూలంగా వస్తే మాత్రం నిందితులను పూర్తిగా నిర్దోషులుగా ప్రకటించాల్సిన అవసరం ఉంటుందని వాదించారు. అలాగే, డిఎన్ఎ పరీక్ష కోసం నిందితులైన A1 నుండి A3 వరకు రక్త నమూనాలు సేకరించడానికి ముందు వారి అనుమతి తీసుకోలేదని వాదించారు. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **అషర్ఫీ వర్సెస్ ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం((2018) 1 SCC 742)** కేసును ప్రస్తావిస్తూ, గౌరవనీయ సీనియర్ న్యాయవాది *ఎస్సీ/ఎస్టీ (POA) చట్టంలోని* సెక్షన్ 3(2)(v) ప్రకారం, ఈ సెక్షన్ వర్తించాలంటే, నిందితులైన A1 నుండి A3 బాధితురాలు షెడ్యూల్డ్ కులానికి చెందినందునే ఈ నేరం చేసినట్లు నిరూపించాల్సి ఉంటుందని, అయితే అలాంటి ఉద్దేశ్యం నిందితుల్లో ఉందని నిరూపించే ఆధారాలు లేవని, కాబట్టి ఈ సెక్షన్ కింద నిందితులకు శిక్ష విధించరాదని వాదించారు. చివరగా, నిందితులైన A1 నుండి A3 ప్రవర్తన నేరం జరిగిన తర్వాత సహజంగా

అనిపించకపోయినప్పటికీ, కేవలం ఆ కారణంతోనే వారికి అత్యాచారం మరియు హత్య నేరాలకు సంబంధించిన శిక్ష విధించలేమని వాదించారు. ఈ మేరకు వాదనలను ఉంచుతూ, సీనియర్ న్యాయవాది ఆక్షేపిత తీర్పును రద్దు చేసి, A1 నుండి A3 లకు విధించిన మరణ దండనను రద్దు చేయాలని, అలాగే వారిని హత్య నేరం నుండి విముక్తులను చేయాలని అభ్యర్థించారు.

18. A1 నుండి A3 వరకు మరణదండన విధింపునకు సంబంధించి, గౌరవ సీనియర్ న్యాయవాది **బచన్ సింగ్ వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం**((1980) 2 SCC 684) కేసును ఆధారంగా తీసుకుని, జీవితఖైదు విధించడం నిబంధన కాగా, మరణదండన విధించడం మినహాయింపు అని వాదించారు. **బచన్ సింగ్ కేసు**(పైన పేర్కొన్న(1980) 2 SCC 684) ప్రకారం, మరణదండనను కేవలం 'అరుదైన కేసులలో అరుదైన' (rarest of the rare) కేసులకే పరిమితం చేయాలని పేర్కొన్నారు. అయితే, ప్రస్తుత కేసు ఆ శ్రేణిలోకి రాదని అభిప్రాయపడ్డారు. వివిధ శిక్షలు అందుబాటులో ఉన్న సందర్భంలో శిక్షను ఎంపిక చేసేటప్పుడు, అలాగే శిక్షను విధించే సమయంలో, న్యాయస్థానం కేవలం నేర పరిస్థితులకే పరిమితం కాకుండా, నేర పరిస్థితులతో పాటు నేరస్తుడి స్థితిగతులను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ఈ రెండు పరిస్థితులను పరిశీలించే క్రమంలో, విచారణ న్యాయస్థానం ఆ కేసుకు సంబంధించిన "భారీ దుష్ప్రభావాలు మరియు ఉపశమన పరిస్థితులు" రెండింటినీ తూకం వేసి నిర్ణయం తీసుకోవాలి. **మచ్చి సింగ్ వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం**((1983) 3 SCC 470) కేసులో నిర్దేశించిన (a) హత్య జరిగిన తీరు, (b) హత్యకు ఉన్న ప్రేరణ, (c) నేర స్వభావం సామాజికంగా అసహ్యకరమైనదా లేదా, (d) నేర తీవ్రత, (e) హత్యకు గురైన బాధితురాలి వ్యక్తిత్వం వంటి వాటిని ఈ కేసుకు వర్తింపజేయాలని పేర్కొన్నారు. సీనియర్ న్యాయవాది అభిప్రాయం ప్రకారం, పైన పేర్కొన్న ఐదు అంశాలను సమగ్రంగా పరిశీలించాలి. వాటిలో ఏదో ఒక్క అంశాన్ని ఎంచుకుని అతిగా ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం కుదరదు. అయితే, బాధితురాలు అశక్తురాలుగా ఉండగా, నిందితులు 1 నుండి 3 వరుసగా అత్యాచారం చేసి హత్య చేసినట్టుగా ఆరోపణ ఉన్నప్పటికీ, ఈ చర్యను 'అతిఘోరమైన' (extremely brutal) లేదా 'అరుదైన' (grotesque) లేదా 'అసహ్యమైన' (abhorrent) లేదా 'దుష్టమైన' (diabolical) లేదా 'వికృతమైన' (revolting) లేదా 'ఘోరమైన విధంగా జరిగి సమాజంలో తీవ్ర లేదా అసహనకరమైన ఆగ్రహాన్ని రేకెత్తించే విధంగా చేసిన' (dastardly manner which would arouse intense or extreme indignation of the community) అర్థం వచ్చేలా పేర్కొనలేమని వాదించారు. అంతేకాక, ఈ నేరం సామాజికంగా అసహ్యకరమైనదో లేదా సమాజంలో పెను భయాన్ని కలిగించే స్వభావంలో ఉందో కాదు. అదేవిధంగా, నేర తీవ్రత ఒక కుటుంబాన్ని లేదా సమాజంలోని ఒక వర్గాన్ని సమూలంగా నాశనం చేయడానికి సంబంధించినదేమీ కాదు. అందువల్ల, ఈ నేర తీవ్రత పరిమిత స్థాయిలోనే ఉందని వాదించారు. అంతేగాక, కేసులోని భీకరతను పరిగణలోకి తీసుకున్నా, ఇది 'అరుదైన కేసులలో అరుదైన' కేసుల పరిధిలోకి రాదు. అంతేగాక, నిందితులు 1 నుండి 3 ముందుగా పథకం వేసి

బాధితురాలిపై అత్యాచారం లేదా హత్య చేయలేదు. అందువల్ల, ఇవి నిందితులు 1 నుండి 3 కు అనుకూలంగా పరిగణించదగిన పరిస్థితులుగా (mitigating factors) మారుతాయని సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు.

19. దీనికి విరుద్ధంగా, గౌరవనీయ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ శ్రీ సి.ప్రతాప్ రెడ్డి, ఈ కేసు విషయమై మరియు నిందితులు 1 నుండి 3 పై విధించిన మరణదండన సంబంధంగా ప్రతివాదనలు వినిపించారు. కేసు విషయానికి వస్తే, నిందితులు 1 నుండి 3 తరఫున గౌరవనీయ సీనియర్ న్యాయవాది సూచించిన భిన్నతలు అతి స్వల్పమైనవని, ఇవి ఏ విధంగానూ అభియోగ పక్షానికి హానికరం కావని ఆయన వాదించారు. నిందితులు 1 నుండి 3 మీద అభియోగం ఖచ్చితమైనదిగా ఉంది. నిందితులు 1 నుండి 3, బాధితురాలిపై అత్యాచారం చేసే మునుపటి ఉద్దేశ్యంతో, ఆమె ఒంటరిగా ఉండేంత వరకు వెంబడించి, ఆమెను రహదారి పక్కకు లాగి అత్యాచారం చేయడానికి ప్రయత్నించారు. ఆమె ప్రతిఘటించగా, ఆమెను బలవంతంగా సమీపంలోని పొదల్లోకి లాక్కెళ్లి, ఒకరి తర్వాత ఒకరు అత్యాచారం చేశారు. ఈ చర్యలలో, వారు బాధితురాలి నోరు మూసివేసి, చేతులను గట్టిగా పట్టుకున్నారు. వైద్య నివేదిక ప్రకారం, బాధితురాలి శరీరంపై గీతలు, గాయాలు, గోర్లతో పెట్టిన గీతలు, శరీరంలోని వివిధ భాగాలలో గాయాలు ఉండటంతో పాటు రెండు వైపులా మోకాల్లు విరిగినట్లు వెల్లడైంది. పైగా, నిందితులు తమ తప్పును దాచుకునేందుకు, ఆమె గొంతు కోసి అత్యంత క్రూరంగా హత్య చేశారు. అత్యాచారానికి గురైన బాధితురాలి సెల్‌ఫోన్‌ను నిందితుడు 2 తీసుకెళ్లినట్లు, రూ.200 నగదును నిందితుడు 3 తీసుకున్నట్లు రికార్డు ఆధారాలున్నాయి. నిందితులు 1 నుండి 3 తప్ప, మరెవరూ ఈ హత్యకు కారణం కాదని ఇతర వైద్య, మౌఖిక, మరియు దస్తావేజు ఆధారాలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి. నిందితులు 1 నుండి 3, తేదీ 27.11.2019 న అదుపులోకి తీసుకోబడిన తర్వాత, వారు ఈ నేరాన్ని అంగీకరించారు. వారి అంగీకార ప్రకటన ఆధారంగా, పంచ్ సాక్షుల సమక్షంలో MOs.11 నుండి 21 వరకు స్వాధీనం చేసుకున్నారు. అలాగే, దర్యాప్తు అధికారి, దర్యాప్తు సమయంలో, సంఘటన స్థలం నుండి MOs.1 నుండి 10 వరకు స్వాధీనం చేసుకున్నారు. Ex.P23 లోని సెరాలజీ నివేదిక, Ex.P24 లోని డీఎన్ఏ నివేదిక (ఎలెక్ట్రోఫెరోగ్రామ్‌తో సహా), ఇతర మౌఖిక, దస్తావేజు ఆధారాలు నిందితులు 1 నుండి 3 బాధితురాలి మరణానికి సంబంధం కలిగి ఉన్నారని నిరూపిస్తున్నాయి. నిందితులు 1 నుండి 3 వెల్లడించిన అంగీకార ప్రకటన మరియు దాని ఆధారంగా స్వాధీనం చేసుకున్న వస్తువులు, వారు చేసిన నేరాన్ని అన్ని అనుమానాలకు అతీతంగా నిరూపిస్తున్నాయి.

20. మరణదండన విధించిన విషయంలో, గౌరవనీయ ప్రభుత్వ న్యాయవాది తీవ్రంగా వాదిస్తూ, నిర్భాగ్యురాలైన మహిళను A1 నుండి A3 వరుసగా అత్యాచారం చేసి, ఆమె ఈ సంఘటనను బయటపెట్టవచ్చన్న భయంతో గొంతు కోసి నిర్దయగా హత్య చేసినట్లు తెలియజేశారు. A1 నుండి A3

తమ కామాన్ని తీర్చుకోవడానికి ఈ ఘోరమైన నేరాన్ని చేశారు. ఒక మహిళను సామూహిక అత్యాచారానికి గురిచేసిన తరువాత ఆమెను క్రూరంగా హత్య చేయడం కోర్టు మరియు సమాజపు అంతరాత్మను కదిలించే ఘటన. అందువల్ల, ఈ కేసు 'అరుదైన కేసులలో అరుదైన' నేరాల పరిధిలోకి వస్తుంది. కనుక, విచారణ న్యాయస్థానం విధించిన తీవ్ర శిక్ష సరిగ్గా ఉంది. అత్యంత అరుదైన కేసుల్లో, శిక్ష ఆహితాగ్రహంగా ఉండాలని, భవిష్యత్తులో ఇతరులను ఇటువంటి నేరాలు చేయకుండా నిరుత్సాహపరిచేలా ఉండాలని ప్రభుత్వ న్యాయవాది వాదించారు. A1 నుండి A3 లకు కోర్టు నుండి ఎటువంటి కనికరమూ ఉండకూడదని అభిప్రాయపడ్డారు. విచారణ న్యాయస్థానం A1 నుండి A3 లకు మరణదండన విధించడం సముచితమే. కోర్టు జీవిత ఖైదు లేదా మరణదండన విధించాలా అనే విషయంలో నిర్ణయం తీసుకునే ముందు, నేరానికి సంబంధించిన తీవ్రమైన మరియు ఉపశమన పరిస్థితులను సమీక్షించాలి. అప్పుడు, ఆ పరిస్థుతుల మధ్య సమతుల్యతను గమనించాలి. దీనిలో రెండు ప్రధాన ప్రశ్నలు ఉత్పన్నమవుతాయి: (i) ఈ నేరాల్లో ఏదైనా అసాధారణమైనది ఉందా, దాని ఫలితంగా జీవిత ఖైదు తగిన శిక్ష కాదు అని భావించాలా? (ii) మరణదండన కాకుండా మరే ప్రత్యామ్నాయ శిక్ష సముచితముగా లేదా?. ఒక నేరం అత్యంత దారుణంగా జరిగితే మరియు సమాజపు ఉమ్మడి అంతరాత్మ కదిలిపోతే, కోర్టులు మరణదండన విధించాలి. కోర్టుల వ్యక్తిగత అభిప్రాయాలు మరణదండన ఆవశ్యకతపై ప్రభావితం కాకూడదు. ఇటువంటి కేసుల్లో మరణదండన విధించకపోతే, కోర్టులు సమాజానికి అన్యాయం చేసినట్లవుతుంది. ఈ వాదనలతో, గౌరవనీయ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ A1 నుండి A3 లపై విధించిన మరనదండనను సమర్థించాలని కోరారు. తమ వాదనలకు బలంగా, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ ఈ క్రింది న్యాయస్థాన నిర్ణయాలను ఉల్లేఖించారు.

1. దత్తాత్రేయ @ దత్తా అంబో రోకడే వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం(21.02.2019న క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.1110-1111/2015లో నిర్ణయించబడింది)
2. పోలెపాక ప్రవీణ్ వర్సెస్ తెలంగాణ రాష్ట్రం (2019 SCC OnLine TS 2090)
3. ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రం వర్సెస్ మహిపాల్ ((2018) 14 SCC 111)
4. రవిశంకర్ @ బాబా విశ్వకర్మ వర్సెస్ మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం ((2019) 9 SCC 689)
5. పప్పు వర్సెస్ ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం ((2022) 10 SCC 321)

21. ఇరు పక్షాల వాదనలను ఆలోచనాపూర్వకంగా పరిశీలించాము, ఆక్షేపిత తీర్పును పరిశీలించాము మరియు నమోదు (రికార్డు) ను పరిశీలించాము.

22. ప్రస్తుతం, మొత్తం అభియోగ పక్షం కేసు పరిస్థితుల ఆధారాల (circumstantial evidence) పై ఆధారపడి ఉన్నందున, నిర్దిష్ట చట్టం ప్రకారం, నిందితుల దోషాన్ని నిర్ధారించే పరిసరాలు పూర్తిగా రుజువుకావలసిన అవసరం ఉంది. అటువంటి పరిసరాలు స్పష్టమైన మరియు నిర్ణయాత్మక స్వభావం కలిగి ఉండాలి. ఇంకా, అన్ని పరిసరాలు సంపూర్ణంగా ఉండాలి, ఆధారాల

శృంఖలలో ఎలాంటి లోటు లేకుండా ఉండాలి. పైగా, రుజువైన పరిసరాలు నిందితుల దోషాన్ని సూచించేవిగా మాత్రమే ఉండాలి, ఆయన నిర్దోషిత్వానికి పూర్తిగా వ్యతిరేకంగా ఉండాలి. నిందితుల దోషాన్ని తప్పకుండా నిర్ధారించే పరిసరాల శృంఖల సాక్ష్యాన్ని ఖచ్చితంగా స్థాపించారా అనే ప్రశ్న జాగ్రత్తగా పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది. పరిసరాల ఆధారాలపై ఆధారపడి ఉన్న కేసును నిరూపించేందుకు అవసరమైన 'ఐదు అత్యున్నత సూత్రాలు' (Five Golden Principles) గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **శరద్ బిర్ధి చంద్ సర్దా వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం(AIR 1984 సుప్రీం కోర్టు 1622)** కేసులో పేర్కొంది, అవి క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:-

> *(1) నిందితుల నేరానికి తార్కాణంగా భావించబడే పరిస్థితులు పూర్తిగా నిరూపించబడాలి, కేవలం ఆరోపించినంత మాత్రాన సరిపోదు.*
>
> *(2) అభియోగాలుగా మోపబడిన నిజాలు నిందితుల నేరాన్నే నిర్ధారించేవిగా ఉండాలి, అంటే, అవి నిందితులు దోషిగా ఉన్నారనే అంచనాను తప్ప మరేదైనా అంచనాతో వివరణ చేయదగినవిగా ఉండకూడదు.*
>
> *(3) ఆ పరిస్థితులు స్పష్టమైన మరియు నేరాన్ని నిర్ధారించే స్వభావం కలిగి ఉండాలి; మరియు*
>
> *(4)* అవి రుజువు చేయాల్సిన అంశాన్ని మినహా ఇతర అన్ని సంభావ్యతలను తుడిచిపెట్టివేయాలి; *మరియు*
>
> *(5) ఆరోపణకు సంబంధించిన నిర్దోషిత్వానికి అనుకూలంగా ఏమైనా న్యాయసమ్మతమైన కారణాన్ని మిగిలించకుండా సాక్ష్యాధారాల శ్రేణి సంపూర్ణంగా ఉండాలి మరియు మానవీయ అవకాశాల ప్రకారం ఆ చర్య నిందితుల చేతనే జరిగిందని చూపించాలి.*

23. మృతురాలి మరణం హత్యా సంబంధితమేనా అనే ప్రశ్నకు సంబంధించి, మృతదేహంపై పోస్టుమార్టం నిర్వహించిన సాక్షి PW.18-డాక్టర్ యొక్క మౌఖిక సాక్ష్యం ఉంది. ఆయన వెల్లడించినట్లుగా, 25.11.2019న ఆసిఫాబాద్ SDPO వినతిపై, తాను డాక్టర్ రత్నమాలతో కలిసి మృతదేహంపై పోస్టుమార్టం నిర్వహించారు. పోస్టుమార్టం నిర్వహణలో వారు కనుగొన్న మృతికి ముందు సంభవించిన బాహ్య గాయాలు ఇవి:

1. కన్ను పాక్షికంగా తెరవబడింది;
2. పెదవులు ఉబ్బిపోయాయి, నాలుక పొడుచుకు వచ్చింది, నాలుక కాటు గుర్తు కొలత 4 x 1 సెం.మీ;
3. గదవ మీద 5 x 2 సెంటీమీటర్ల రాపిడి గాయం;
4. థైరాయిడ్ మృదులాస్థి పైన మెడ ముందు భాగంలో 6 x 3 సెంటీమీటర్ల లోతైన గాయం, అంతర్లీన శ్వాసనాళం మరియు కుడి కరోటిడ్ ధమని తెరుచుకోవడం, మెడపై రక్తం గడ్డకట్టడం;

5. స్టర్నల్ ప్రాంతంలో ఎగువ ఛాతీపై 8 x 4 సెం. మీ. గాయం;
6. దవడ మీద 3 x 1 సెంటీమీటర్ల బహుళ రాపిడి గాయం;
7. ఎగువ ఛాతీపై 2 x 0.5 సెంటీమీటర్ల బహుళ గోరు గీతల గుర్తు;
8. కుడి అరచేతిపై 8 x 1 సెంటీమీటర్ల గాయం;
9. ఎడమ చూపుడు వేలికి 4 x 2 సెంటీమీటర్ల గాయం;
10. ఛాతీ వెనుక భాగంలో 5 x 2 సెంటీమీటర్ల రాపిడి గాయం;
11. కుడి మరియు ఎడమ మోకాలిపై 2 x 1 సెం. మీ. రాపిడి గాయం;
12. 3 వ, 4 వ మరియు 5 వ కుడి వైపు పక్కటెముకలు విరగడం;
13. 6వ మరియు 7వ ఎడమ వైపు పక్కటెముకలు విరగడం; మరియు
14. హయాయిడ్(మెదడు కింద గల నాలుక ఎముక) ఎముక చెక్కుచెదరకుండా ఉంది.

PW.18 ఇంకా తెలిపిన విషయమేమిటంటే, వారు యోని స్మేర్ మరియు స్వాబ్‌ను వీర్యం, స్పెర్మటోజోవా మరియు DNA ప్రొఫైల్ కోసం భద్రపరచి, విశ్లేషణ కోసం హైదరాబాద్‌లోని న్యాయ వైద్యశాలకు (FSL) అప్పగించేందుకు ఎస్కార్ట్ కానిస్టేబుల్‌కు అందజేశారు; వారు Ex.P18-ప్రాథమిక మృతదేహ పరీక్ష నివేదికను జారీ చేసినట్లు; అంచనా మృతి సమయం, మృతదేహ పరీక్షకు 24 నుంచి 28 గంటల ముందు అని; FSL మరియు DNA నివేదిక అందుకున్న తర్వాత, వారు Ex.P19-తుది అభిప్రాయాన్ని జారీ చేసినట్లు, దాని ప్రకారం మరణానికి కారణం 'కత్తితో గొంతు కోయడం వల్ల ఏర్పడిన అఘాయిత్యం మరియు రక్తస్రావం' అని పేర్కొన్నారు. PW.18 ఇంకా తెలిపిన విషయమేమిటంటే, ఇటీవల జరిగిన యోని సంభోగం యొక్క ఆనవాళ్లు ఉన్నాయని. అంతేకాక, పై గాయాలు పదునైన ఆయుధంతో సంభవించవచ్చని, అలాగే, ఎడమ మరియు కుడి పక్కల ప్రక్క ఎముకలు విరగడం బలవంతంగా దాడి చేస్తే సంభవించవచ్చని తెలిపారు. PW.18 యొక్క మౌఖిక సాక్ష్యం, Exs.P18 మరియు P19 కాకుండా, అభియోగ పక్షం వివాదం లేకుండా ఉన్న Ex.P8-మరణ పరిశీలన పంచనామాపై ఆధారపడింది, పంచనామాలోని కాలమ్ నం.IX లో 'గొంతు కోయడం మరియు అత్యాచారం చేయడం వల్ల మృతి సంభవించింది' అని అభిప్రాయాన్ని పొందుపరిచారు. మేము కూడా, మృతదేహంపై ఉన్న గాయాలు MO.11 కత్తి వంటి వస్తువుతో సంభవించవచ్చని, అలాగే, ఒక వ్యక్తిపై బలవంతంగా దాడి జరిగినప్పుడు అలాంటి గాయాలు వస్తాయని భావిస్తున్నాము. మృతదేహంపై ఉన్న గాయాల స్వభావం సహజ, ప్రమాదాత్మక లేదా ఆత్మహత్య కారణంగా మృతి సంభవించిందని రుజువు చేయలేదు. మృతికి గల కారణంపై PW.18 వెల్లడించిన అభిప్రాయానికి మించిన నిర్ణయం మరేదీ ఉండదు. పై అన్ని అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, మృతురాలి మరణం హత్యగావింపబడినదని నిర్ణయిస్తాము.

24. ఇప్పుడు సమాధానం కావలసిన ప్రశ్న ఏమిటంటే, నిందితులు 1 నుండి 3 మృతురాలిపై వరుసగా అత్యాచారం చేసి, ఆమెను హత్య చేసినట్లు ప్రాసిక్యూషన్ రుజువు చేసిన అన్నిటికన్నా లేదా ఎటువంటి

సమంజసమైన అనుమానం లేకుండా నిరూపించగలిగిందా అనే విషయం. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం తేల్చాలంటే, మేము రికార్డ్ లో ఉన్న సాక్ష్యాలను విశ్లేషించాల్సి ఉంటుంది.

25. ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ప్రకారం, మృతురాలు వీధుల్లోకి వెళ్లి వంట సామగ్రి విక్రయించేది; 24.11.2019తేదీన, ఆమె తన వ్యాపార నిమిత్తం మీద రామ్నాయక్ తండాకు నడుచుకుంటూ వెళ్తున్న సమయంలో, నిందితులు 1 నుండి 3 ఆమెపై చెడు దృష్టితో అనుసరించారు. మృతురాలు రామ్నాయక్ తండా అంచున ఉన్న జాధవ్ జ్ఞానేశ్వర్ వ్యవసాయ భూములకు చేరుకున్న తర్వాత, నిందితులు ఆమెను రోడ్డు పక్కకు లాక్కెళ్లారు. అప్పుడు నిందితుడు 1 ఆమెపై అత్యాచారం చేయడానికి ప్రయత్నించగా, మృతురాలు ప్రతిఘటించి వారివద్ద నుంచి తప్పించుకోవడానికి ప్రయత్నించింది. అలా ఉండగా, నిందితులు 1 నుండి 3 ఆమెను సమీపంలోని పొదల్లోకి లాక్కెళ్లి, ఒకరి తర్వాత ఒకరు పరస్పరం సహకరిస్తూ ఆమెపై అత్యాచారం చేశారు. అనంతరం, మృతురాలు ఈ విషయాన్ని ఎవరికైనా వెల్లడిస్తే తామంతా జైలుకు వెళ్లిపోతామని భావించిన నిందితులు, ఆమె గొంతును కత్తి(MO.11)తో కోసి హత్య చేశారు. తరువాత, 2వ నిందితుడు మృతురాలి మొబైల్ ఫోన్ తీసుకెళ్లగా, 3వ నిందితుడు ఆమె దగ్గరున్న రూ.200/- నగదు అపహరించాడు. ఇప్పటికే ప్రస్తావించినట్లు, తమ కేసును నిరూపించేందుకు, ప్రాసిక్యూషన్ మొత్తం 25 మంది సాక్షులను విచారించడంతో పాటు 32 డాక్యుమెంట్లు, 21 కేసు ప్రాపర్టీలను రికార్డ్ లోకి తీసుకువచ్చింది.

26. PW.1– టేకు గోపీ మృతురాలి భర్త. అతను తమ కుటుంబం SC బేడ బుడగజంగం సామాజిక వర్గానికి చెందినదని తెలిపారు. తేదీ 24.11.2019న ఉదయం 6:30 గంటల సమయంలో, తన భార్య (మృతురాలు)ని వంట సామగ్రి విక్రయించడానికి ఎల్లపటార్ గ్రామంలో వదిలిపెట్టినట్టు వివరించారు. మధ్యాహ్నం 2:00 గంటల సమయంలో, తన భార్య మొబైల్ నంబర్ 8331065878 కు ఫోన్ చేయగా, అది స్విచ్ ఆఫ్ అని వచ్చిందని తెలిపారు. దీంతో, ఎల్లపటార్ గ్రామం, రామ్నాయక్ తండా మరియు పరిసర గ్రామాల్లో ఆమె గురించి విచారించినప్పటికీ, ఆమె ఆచూకీ కనుగొనలేకపోయారు. అప్పుడు, అతను తన బంధువులతో కలిసి లింగాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్‌కు వెళ్లి Ex.P1 నివేదికను సమర్పించారు. మరుసటి రోజు, మళ్లీ తన భార్యను వెతుకుతున్న సమయంలో, ఉదయం 6:00 గంటల సమయంలో, ఎల్లపటార్ గ్రామస్తులు తన భార్య గల్లంతైన విషయంపై నిందితులు 1 నుండి 3 పై అనుమానం వ్యక్తం చేశారని తెలిపారు. అలాగే, ఉదయం 9:00 గంటల సమయంలో, రామ్నాయక్ తండాలోని కొందరు గ్రామస్తులు రహదారి కుడివైపున ఓ శవాన్ని కనుగొన్నారని సమాచారాన్ని అందించారు. దీంతో, అక్కడికి వెళ్లి తన భార్య మృతదేహాన్ని గుర్తించారని పేర్కొన్నారు. మృతురాలి బ్లౌజ్ విప్పి ఉండడంతో పాటు, చీర మోకాళ్ల వరకు పైకి ఎత్తబడిందని, కాళ్లు వెడల్పుగా విడిపడి ఉన్నాయని తెలిపారు. ఆమె మెడపై, రెండు చేతులపై కత్తిపోట్ల గాయాలు కనిపించాయని, గొంతు కోసి ఉన్నట్లు తెలిపారు. మృతదేహాన్ని చూసిన వెంటనే, ఆమెను

అత్యాచారం చేసి హత్య చేశారని అనిపించినట్టు వెల్లడించారు. అనంతరం, తేదీ 25.11.2019న మళ్లీ లింగాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్‌కు వెళ్లి Ex.P2 నివేదికను సమర్పించారు. గ్రామస్తుల నుంచి వచ్చిన సమాచారం ఆధారంగా, 1 నుండి 3వ నిందితులు స్త్రీలతో అసభ్యంగా ప్రవర్తిస్తూ, అనంతరం బాధితులకు డబ్బు ఇచ్చి రాజీకి వచ్చేవారని ఆ నివేదికలో పేర్కొన్నారు. ఇంకా, రామ్నాయక్ తండా గ్రామస్తుల ద్వారా, 1 నుండి 3వ నిందితులు, ఘటన చోటుచేసుకున్న తేదీ 24.11.2019న మధ్యాహ్నం 4:00 గంటల నుంచి గ్రామంలో కనబడడం లేదని తెలిసినట్టు వివరించారు. దీంతో, తన భార్యపై అత్యాచారం చేసి హత్య చేసిన వారు 1 నుండి 3వ నిందితులు అయ్యుండవచ్చని అనుమానించినట్టు తెలిపారు. అంతేగాక, మృతదేహం వద్ద వంట సామగ్రి సంచి కనిపించినప్పటికీ, ఆమె మొబైల్ ఫోన్ కనపడలేదు అని తెలిపారు. కోర్టులో , తన భార్య మొబైల్ ఫోన్, రక్తం మరక గల గోధుమ రంగు చీర, గులాబీ రంగు బ్లౌజ్‌ను వరుసగా MO.1 నుండి MO.3గా టేకు గోపి గుర్తించారు. PW.1 ను దీర్ఘకాలంగా క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేసినప్పటికీ, అతని ప్రాధాన్య సాక్ష్యాన్ని కూలదొప్పించేందుకు ఎలాంటి విషయాలను వెలికితీయలేకపోయారు.

27. PW.2–టేకు గంగారం, PW.1 యొక్క తండ్రి తరపు మామయ్య. ఆయన తన సాక్ష్యంలో, 24.11.2019తేదీన సాయంత్రం 6:00 గంటల సమయంలో, మృతురాలు కనిపించకుండా పోయిందనే సమాచారం తెలుసుకుని, ఇతరులతో కలిసి లింగాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్‌కు వెళ్లినట్టు తెలిపారు. రాత్రి 8:00 గంటల సమయంలో, అక్కడ PW.1ను కలిసిన తరువాత, పోలీసులు, తాము కలిసి మృతురాలి కోసం గాలించినప్పటికీ, ఆ రోజున ఆమె ఆచూకీ దొరకలేదని పేర్కొన్నారు. మరుసటి రోజు, మృతురాలిని మళ్లీ వెతుకుతుండగా, ఉదయం 9:00 గంటల సమయంలో, రామ్నాయక్ తండా గ్రామస్తులు, రామ్నాయక్ తండా మరియు ఎల్లపటార్ గ్రామాల మధ్య ఉన్న రహదారి పక్కనున్న పొదల్లో ఓ మహిళ మృతదేహాన్ని కనుగొన్నట్టు సమాచారం అందించినట్టు వివరించారు. ఆ సమాచారం ఆధారంగా, అక్కడికి వెళ్లి, మృతదేహాన్ని మృతురాలిదిగా గుర్తించినట్టు తెలిపారు. PW.2 తన సాక్ష్యంలో, మృతదేహం మీద ఉన్న బ్లౌజ్ విప్పబడి ఉందని, చీర మోకాళ్ల వరకు పైకెత్తబడిందని, కాళ్లు వెడల్పుగా విడిపడి ఉన్నాయని, మెడ, రెండు చేతులపై గాయాలు ఉన్నాయని, అలాగే గొంతు కోసి ఉందని వెల్లడించారు. ఇంకా, సంఘటన స్థలాన్ని పరిశీలించగా, మృతురాలిపై అత్యాచారం జరిపి హత్య చేసినట్టు పేర్కొన్నారు. గ్రామస్తుల ద్వారా, ముగ్గురు ముస్లింలు గ్రామంలో కనిపించకుండా పోయారనే విషయం తెలుసుకున్నట్టు తెలిపారు. దీంతో, ఆ ముగ్గురు వ్యక్తులే ఈ నేరాలను చేసినవారిగా అనుమానించినట్టు తెలిపారు. PW.2 తన క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌ను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొన్నాడు మరియు అతని సాక్ష్యం లోపములేనిదిగా నిలిచింది.

28. మృతదేహాన్ని మొదటిగా చూసిన వ్యక్తి PW.3–రాథోడ్ శ్రవణ్ గా పేర్కొనబడ్డాడు. అతను తన సాక్ష్యంలో, 24.11.2019తేదీన రాత్రి 8:30 గంటల సమయంలో, PW.1, అతని బంధువులు

మరియు పోలీసులు, PW.1 భార్యను వెతకడానికి రామ్నాయక్ తండా గ్రామానికి వచ్చినట్టు తెలిపారు. అతను కూడా వారిని అనుసరించినప్పటికీ, మృతురాలి ఆచూకీ దొరకలేదని చెప్పారు. అందుచేత, మరుసటి రోజు, అంటే 25.11.2019 తేదీన మృతురాలిని వెతుకుతూ ఉన్న సమయంలో, ఎల్లాపటార్ గ్రామానికి వెళ్లే రహదారి కుడివైపున పొదల్లో ఒక మృతదేహాన్ని కనుగొన్నట్టు తెలిపారు. వెంటనే, ఆ విషయం గ్రామస్తులకు, PW.1కు, అతని బంధువులకు తెలియజేశారని, వారు కూడా ఆ పొదల్లోనే వెతుకుతూ ఉన్నారని చెప్పారు. PW.1 బంధువులు ఆ మృతదేహాన్ని మృతురాలిదిగా గుర్తించినట్టు పేర్కొన్నారు. PW.3 తన సాక్ష్యంలో, మృతురాలి గొంతు కోసి ఉన్నట్టు, కాళ్లు వెడల్పుగా విడిపడి ఉన్నట్టు, చేతులపై రక్తగాయాలు ఉన్నట్టు, బట్టలు రక్తంతో తడిసిపోయి ఉన్నట్టు తెలిపాడు. సంఘటన స్థలాన్ని పరిశీలించినప్పుడు, మృతురాలిపై అత్యాచారం జరిపి హత్య చేసినట్టు పేర్కొన్నారు. అతను ఇంకా తన సాక్ష్యంలో, 24.11.2019 తేదీన మధ్యాహ్నం నుంచీ A1 నుండి A3 వరకు గ్రామంలో కనిపించకుండా పోయారని, అందువల్ల, వారు మృతురాలిపై అత్యాచారం చేసి హత్య చేసినవారిగా అనుమానం వచ్చినట్టు తెలిపారు. ఈ సాక్షి కూడా తన క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌లో వెల్లడించిన అభిప్రాయానికి కట్టుబడి ఉన్నారు.

29. సంఘటన జరిగిన రోజున సమీపంలోని పొలంలో పనిచేస్తున్న వ్యక్తి PW.4–ఆడే మధుకర్ గా పేర్కొనబడ్డాడు. తన సాక్ష్యంలో, 24.11.2019 తేదీన, తన భార్య, ఇద్దరు కూలీలతో కలిసి పత్తి ఏరుతుండగా, ఉదయం 10:30 గంటల సమయంలో ఒక మహిళ కేకలు వేయడం విన్నారని తెలిపారు. దాంతో, ఆ దిశగా వెళ్లినా, ఎవ్వరూ కనిపించలేదని, అందువల్ల తిరిగి తమ పనికి వెళ్లిపోయినట్టు పేర్కొన్నారు. తన సాక్ష్యంలో, ఆ సమయంలో A1 నుండి A3 వరకు రామ్నాయక్ తండా నుండి యెల్లపటార్ గ్రామానికి వెళ్తూ ఉండడాన్ని చూశామని స్పష్టంగా చెప్పారు. ఆ తర్వాత సాయంత్రం 6:00 లేదా 7:00 గంటల సమయంలో, PW.1 తమ గ్రామానికి వచ్చి, తన భార్య కనబడడం లేదని, ఆమె గురించి విచారణ చేశారని తెలిపారు. మరుసటి రోజు, అంటే 25.11.2019 తేదీన ఉదయం 9:00 గంటల సమయంలో, గ్రామస్థుల ద్వారా జాధవ్ జ్ఞానేశ్వర్ పత్తిపొలాల్లో ఒక మహిళ మృతదేహం కనిపించినట్లు తెలుసుకున్నారని చెప్పారు. అనంతరం సంఘటన స్థలానికి వెళ్లి మృతదేహాన్ని పరిశీలించినట్టు తెలిపారు. తన సాక్ష్యంలో, మృతదేహం బ్లౌజ్ తెరిచి ఉన్నట్టు, చీర మోకాళ్ల వరకూ పైకి ఎత్తబడి ఉన్నట్టు, కాళ్లు విడిపడి ఉన్నట్టు, గొంతు కోసి ఉన్నట్టు, రెండు చేతులపై రక్త గాయాలు ఉన్నట్టు తెలిపారు. అలాగే, మృతదేహాన్ని పరిశీలించినప్పుడు, ఆమెపై అత్యాచారం చేసి హత్యచేసినట్టు అనిపించినట్టు పేర్కొన్నారు. తన గుర్తింపులో, ముందురోజు విన్న ఆ కేకలు సంఘటన స్థలం వైపు నుండి వచ్చినవే అని స్పష్టంగా తెలిపారు. మరింతగా, A1 నుండి A3 వరకు రామ్నాయక్ తండా నుండి యెల్లపటార్ గ్రామానికి వెళ్తుండగా చూడటంతో, వారే ఈ నేరాన్ని చేసి ఉంటారు అనే అనుమానం కలిగిందని తెలిపారు. PW.4 తన క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌లో, అతని సాక్ష్యాన్ని ప్రభావితం చేసే ఏ అంశం కూడా వెలికితీయబడలేదు.

30. మృతురాలిని అనుసరించుకుంటూ వెళ్తున్న A1 నుండి A3 లను చూశానని పేర్కొన్న సాక్షిగా PW.5–ఆత్రం లక్ష్మణ్ అభియోగ పక్షానికి మద్దతు తెలిపారు. తన సాక్ష్యంలో, ఒక ఆదివారం, ఉదయం 9:00 గంటల సమయంలో, తన సోదరి తీర్థాన బాయితో కలిసి మోటార్ సైకిల్ పై యెల్లపటార్ గ్రామం దాటి వెళుతుండగా, A1 నుండి A3 వరకు నడుచుకుంటూ రామ్నాయక్ తండా వైపు వెళ్తున్నారని చూశానని తెలిపారు. రెండు పొలాలు దాటి వెళ్లిన తర్వాత, మృతురాలు కూడా తన తలపై పాత్రల సంచి మోసుకుంటూ రామ్నాయక్ తాండా వైపు నడుచుకుంటూ వెళ్తున్నట్టు గమనించినట్టు తెలిపారు. ఆ తరువాత, సాయంత్రం 5:00 గంటల సమయంలో గ్రామానికి తిరిగి వచ్చినట్టు, రాత్రి 8:30 గంటల సమయంలో PW.1 పోలీసులు వారి గ్రామానికి వచ్చి, PW.1 భార్య మధ్యాహ్నం నుండి కనిపించడం లేదని, గ్రామస్తులను ప్రశ్నించినట్టు తెలిపారు. మరుసటి రోజు, ఉదయం 10:00 గంటల సమయంలో, ఒక మహిళ మృతదేహం కనిపించిందని గ్రామస్తుల ద్వారా తెలిసిన వెంటనే సంఘటన స్థలానికి వెళ్లి, ఆ మృతదేహం మృతురాలిదేనని గుర్తించినట్టు తెలిపారు. ఈ సాక్షి కూడా మృతదేహం బ్లౌజ్ తెరిచినట్టు, చీర మోకాళ్ల వరకూ తొలగించబడినట్టు, కాళ్లు 'V' ఆకారంలో విడిపడినట్టు, గొంతు కోసినట్టు, రెండు చేతులపై రక్తగాయాలు ఉన్నట్టు గమనించినట్టు తెలిపారు. సంఘటన స్థలాన్ని పరిశీలించినప్పుడు, మృతురాలిపై అత్యాచారం చేసి హత్య చేసినట్టు పేర్కొన్నారు. అంతేకాక, A1 నుండి A3 నిందితులు నేరం జరిగిన రోజు నుంచీ గ్రామంలో కనిపించకుండా పోవడంతో, వారే నేరానికి పాల్పడి ఉండవచ్చని అనుమానించినట్టు తెలిపారు. PW.5 తన ప్రధాన సాక్ష్యంలో వెల్లడించిన వాంగ్మూలానికి వ్యతిరేకంగా ఏమీ వెలికితీయబడలేదు.

31. కిరాణా షాప్ నడిపిస్తున్న PW.6–జాధవ్ గణేష్ తన సాక్ష్యంలో 24.11.2019 తేదీన ఉదయం 11:30 గంటల సమయంలో, A1 నుండి A3 నిందితులు తన షాప్‌కు వచ్చి బెంచిపై కూర్చున్నారని, ఆ తర్వాత A2 కుండలో నుండి నీరు తీసుకుని తాగినట్టు తెలిపారు. ఆ సమయంలో, A1 నుండి A3 వరకు ఉన్న బట్టలపై రక్తపు మరకలు గమనించినట్టు చెప్పారు. తర్వాత, సాయంత్రం 4:00 గంటల సమయంలో, PW.1 తన షాప్‌కు వచ్చి, తన భార్య కనిపించకుండా పోయిందని విచారణ చేసినట్టు తెలిపారు. 25.11.2019 తేదీన ఉదయం 9:30 గంటల సమయంలో, జాధవ్ జ్ఞానేశ్వర్ అనే వ్యక్తికి చెందిన పత్తి పొలాల దగ్గర ఒక మృతదేహం కనిపించినట్టు తెలిసిన వెంటనే, సంఘటన స్థలానికి వెళ్లి, మృతదేహాన్ని పరిశీలించినట్టు తెలిపారు. మృతురాలి మెడ మరియు చేతులపై కత్తి గాయాలు ఉన్నట్టు, బ్లౌజ్ తెరిచినట్టు, చీర మోకాళ్ల వరకూ తొలగించబడినట్టు, కాళ్లు 'V' ఆకారంలో విడిపడినట్టు, అలాగే గొంతు కోసినట్టు గమనించినట్టు పేర్కొన్నారు. మృతురాలిని పరిశీలించినప్పుడు, మృతురాలిపై అత్యాచారం చేసి హత్య చేసినట్టు పేర్కొన్నారు. అంతేకాక, మునుపటి రోజు A1 నుండి A3 నిందితులు ఉన్న బట్టలపై రక్తపు మరకలు కనిపించినందున, వారే నేరానికి పాల్పడి ఉండవచ్చని అనుమానించినట్టు తెలిపారు. ఈ సాక్షి తన క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌ను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొన్నారు.

32. షేక్ షంషొద్దీన్– PW.7 తన సాక్ష్యంలో 24.11.2019 తేదీన ఉదయం 08:00 నుండి 08:30 గంటల మధ్యలో, PW.1 మరియు కొంతమంది పోలీసు సిబ్బంది తమ గ్రామానికి వచ్చి, PW.1 భార్య గురించి విచారణ చేసినప్పుడు, తాను ఆమెను ఉదయం 07:00 నుండి 07:30 గంటల మధ్యలో తమ గ్రామంలో పాత్రలు అమ్ముకుంటూ చూసినట్టు తెలిపినట్టు పేర్కొన్నారు. అతను కూడా ఆమెను వెతికేందుకు వారితో వెళ్లినప్పటికీ, ఆమెను కనిపెట్టలేకపోయారు. తర్వాతి రోజు, అంటే 25.11.2019తేదీన, ఒక మహిళా మృతదేహం కనిపించిందని తెలియగానే, సంఘటన స్థలానికి వెళ్లి మృతదేహాన్ని పరిశీలించినట్టు తెలిపారు. మృతదేహం యొక్క మెడ మరియు చేతులపై కత్తి గాయాలు ఉన్నట్టు, బ్లౌజ్ తెరిచినట్టు, చీర మోకాళ్ల వరకు తొలగించబడినట్టు, కాళ్లు 'V' ఆకారంలో విడిపడినట్టు, అలాగే గొంతు కోసినట్టు, రెండు చేతులపై రక్తపు గాయాలు ఉన్నట్టు గమనించినట్టు పేర్కొన్నారు. ఈ సాక్షి కూడా సంఘటన స్థలాన్ని పరిశీలించినప్పుడు, మృతురాలిపై అత్యాచారం చేసి హత్య చేసినట్టు అనిపించినట్టు పేర్కొన్నారు. అయితే, ఈ సాక్షిని ప్రత్యర్థి సాక్షిగా (hostile witness) ప్రకటించి, అదనపు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ (APP) క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ నిర్వహించారు. ఈ క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌లో, తాను పోలీసుల ముందు వెల్లడించిన వాంగ్మూలంలో, A1 నుండి A3 నిందితులు 24.11.2019 తేదీ నుండి గ్రామం నుండి కనిపించకుండా పోయారని, అందువల్ల వారిపై అనుమానం ఉందని చెప్పినట్టు అంగీకరించారు. ఈ సాక్షిని క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేసినప్పటికీ, అతని ప్రాథమిక సాక్ష్యాన్ని భంగపరిచే విధంగా ఎలాంటి కీలకమైన అంశాలు వెల్లడి కాలేదు.

33. వర్మాడే దత్త–PW.8 తన సాక్ష్యంలో, దాదాపు ఒక నెల క్రితం ఉదయం 07:30 గంటల సమయంలో, మృతురాలు తమ గ్రామం యెల్లాపటార్‌లో పాత్రలు అమ్ముకుంటూ కనిపించినట్టు తెలిపారు. ఆ రోజున రాత్రి 09:00 గంటల సమయంలో, పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ (SI) PW.1 తో కలిసి తమ గ్రామానికి వచ్చి, మృతురాలు కనిపించకుండా పోయిందని తెలియజేస్తూ, ఆమె గురించి విచారించినట్టు తెలిపారు. అందరూ కలిసి మృతురాలిని వెతికినప్పటికీ, ఆ రోజు ఆమెను కనుగొనలేకపోయినట్టు పేర్కొన్నారు. తర్వాతి రోజు ఉదయం 10:00 గంటల సమయంలో, రామనాయక్ తండా వద్ద రహదారి పక్కన ఒక మృతదేహం కనిపించినట్టు సమాచారం అందినట్లు తెలిపారు. అతను అక్కడికి వెళ్లి, మృతదేహాన్ని మృతురాలిదని గుర్తించినట్టు చెప్పారు. మృతదేహం మెడ మరియు చేతులపై కత్తి గాయాలు ఉన్నట్టు, బ్లౌజ్ తెరిచినట్టు, చీర మోకాళ్ల వరకు తొలగించబడినట్టు, కాళ్లు 'V' ఆకారంలో విడిపడినట్టు, అలాగే గొంతు కోసినట్టు గమనించినట్టు పేర్కొన్నారు. ఇక్కడి దృశ్యాన్ని పరిశీలించినప్పుడు, మృతురాలిపై అత్యాచారం చేసి హత్య చేసినట్టు అనిపించినట్టు తెలిపారు. అంతేకాక, A1 నుండి A3 నిందితులు సంఘటన జరిగిన రోజు నుండి గ్రామం నుండి కనిపించకుండా పోయారని, అందువల్ల వారు ఈ నేరాన్ని చేసి ఉండొచ్చని అనుమానం కలిగినట్టు PW.8 పేర్కొన్నారు.

34. ఆత్రం మాధవరావు– PW.9 తన సాక్ష్యంలో, 25.11.2019న లింగాపూర్ పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ (SI) వెల్లడించిన సూచనల మేరకు మృతురాలి మృతదేహాన్ని ఫోటోలు తీయించినట్టు తెలిపారు. ఆ ఫోటోలు మరియు వాటికి సంబంధించిన DVDను పోలీసులకు అప్పగించినట్టు చెప్పారు. Ex.P.3 గా ఫోటోలు మరియు Ex.P.4 గా DVD ముద్రించబడినట్టు తెలిపారు. అలాగే, సాక్షాధారాల చట్టం, సెక్షన్ 65B ప్రకారం ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డు ప్రామాణికతను నిర్ధారించే, Ex.P.5 సర్టిఫికేట్ కూడా జారీ చేసినట్టు పేర్కొన్నారు.

35. షేక్ సలీం– PW.10 తన సాక్ష్యంలో, 27.11.2019 తేదీన ఉదయం 09:00 నుండి 10:00 గంటల మధ్యలో, ఆసిఫాబాద్ DSP సూచనల మేరకు, DSP కార్యాలయానికి వెళ్లినట్టు తెలిపారు. అక్కడ ఇద్దరు పంచ్ సాక్షులు మరియు A1 నుండి A3 నిందితులు ఉన్నారని తెలిపారు. పంచ్ సాక్షులు A1 నుండి A3 నిందితులు ఒక్కొక్కరిని పక్కకు తీసుకెళ్లి విచారించగా, PW.10 ఆ ప్రక్రియను వీడియో రికార్డ్ చేసి, దానిని Ex.P6 కింద DSPకు అప్పగించినట్టు తెలిపారు. అలాగే, సాక్ష్యాధారాల చట్టం సెక్షన్ 65B ప్రకారం Ex.P7 సర్టిఫికేట్ జారీ చేసినట్టు పేర్కొన్నారు.

36. కాదెం కృష్ణ–PW.11 తన సాక్ష్యంలో, మృతురాలు తనకు మర్యాదపూర్వకంగా సోదరిగా భావించేవారని తెలిపారు. దాదాపు ఒక సంవత్సరం క్రితం, తన BSNL SIM కార్డు (నంబర్:8331065878) ను PW.1కు వెల్లడించినట్టు చెప్పారు. అనంతరం, PW.1 అదే సిమ్ కార్డును మృతురాలికి ఇచ్చాడని, ఆమె తన మరణం వరకు దానిని ఉపయోగించినట్టు వెల్లడించారు.

37. రాథోడ్ వసంత్ రావు– PW.12 తన సాక్ష్యంలో, 25.11.2019 తేదీన ఉదయం 10:30 గంటల సమయంలో, ఆసిఫాబాద్ DSP వెల్లడించిన పిలుపు మేరకు, తన సహోద్యోగి జాధవ్ తుకారాంతో కలిసి రామ్నాయక్ తండా మరియు యెల్లపటార్ గ్రామాల మధ్య ఉన్న సంఘటన స్థలానికి వెళ్లినట్టు తెలిపారు. అక్కడ మృతదేహాన్ని పరిశీలించినప్పుడు, మెడ, చేతులు, ఛాతీపై కత్తి గాయాలు ఉన్నట్టు, అలాగే వెనుక భాగంలో గాయాలున్నట్టు గమనించినట్టు తెలిపారు. మృతదేహంపై బ్లౌజ్ తెరిచినట్టు, చీర మోకాళ్ల వరకు తొలగించబడినట్టు, కాళ్లు వెడల్పుగా విడిపోయినట్టు, గొంతు కోసినట్టు, అలాగే రెండు చేతులపై రక్తపు గాయాలు ఉన్నట్టు గమనించినట్టు పేర్కొన్నారు. సంఘటన స్థలాన్ని పరిశీలించినప్పుడు, మృతురాలు అత్యాచారానికి గురై హత్య చేయబడిందని అనిపించినట్టు తెలిపారు. DSP Ex.P.8– మరణపరీక్ష(ఇన్క్వెస్ట్) పంచనామాను తమ సమక్షంలో నిర్వహించగా, తను, R.శీలా మరియు జాధవ్ తుకారాం కలిసి దానిపై సంతకం చేసినట్టు తెలిపారు. PW.12 తన సాక్ష్యంలో, పోలీసులు CDF పంచనామా కూడా తమ సమక్షంలో నిర్వహించారని, ఆ సమయంలో సంఘటన స్థలాన్ని పరిశీలించి, ఒక అంచనా చిత్ర పటం (రఫ్

స్కెచ్) చిత్రీకరించారని, తాను ఇద్దరితో కలిసి Ex.P.9-CDF పంచనామా మరియు Ex.P.10- అంచనా చిత్ర పటం (రఫ్ స్కెచ్)పై సంతకం చేసినట్టు వెల్లడించారు. అలాగే, పోలీసులు పంచనామా ప్రకారం గాజు ముక్క, తెల్లరంగు చెప్పులు, ఎర్రరంగు గుడ్డ, మట్టి(కంట్రోల్ ఎర్త్), రక్తంతో తడిసిన మట్టి మరియు పాత్రలు, టిఫిన్ బాక్స్, స్పూన్లు, పాలిథిన్ కవర్లో ఉన్న వెంట్రుకలు, చిన్న ఎయిర్ పంప్, ఒక స్వెటర్ తదితర 22 వస్తువులు Ex.P11-పంచనామా కింద స్వాధీనం చేసుకున్నారని, వారు ఆ పంచనామాపై సంతకం చేశారని తెలిపారు. PW.12 ఆ వస్తువులను గుర్తించగా, వాటిని MOs.4 నుండి MOs.9 వరకు గుర్తింపు వెల్లడించినట్టు తెలిపారు.

38. కల్లెం తిరుపతి- PW.13 తన సాక్ష్యంలో, 25.11.2019 తేదీన సాయంత్రం 04:30 నుండి 05:00 గంటల మధ్య, పోలీసులు తనను మరియు పి.శ్రీనివాస్‌ను ఉట్నూర్ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి పిలిపించారని తెలిపారు. అక్కడ పోలీసులు మృతురాలి రక్తంతో తడిసిన బ్లౌజ్, రక్తంతో తడిసిన చీర, మరియు రక్తంతో తడిసిన తెల్లరంగు చిరిగిన లోదుస్తులను Ex.P12-పంచనామా కింద స్వాధీనం చేసుకున్నారని పేర్కొన్నారు. PW.13 స్వయంగా వాటిని గుర్తించినట్టు తెలిపారు. MO.10గా రక్తంతో తడిసిన తెల్లరంగు చిరిగిన లోదుస్తులను గుర్తించారని పేర్కొన్నారు. తాను మరియు శ్రీనివాస్ కలిసి పంచనామా మరియు ధృవీకరణ పత్రాలపై సంతకాలు చేసినట్టు తెలిపారు.

39. పత్రి శ్రీనివాస్- PW.14 తన సాక్ష్యంలో, 25.11.2019 తేదీన సాయంత్రం 04:30 నుండి 05:00 గంటల మధ్య, తనను మరియు PW.13ను పోలీసులు ఉట్నూర్ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి పిలిచినట్టు తెలిపారు. అక్కడ పోలీసులు మృతురాలి రక్తంతో తడిసిన బ్లౌజ్, రక్తంతో తడిసిన చీర, మరియు రక్తంతో తడిసిన తెల్లరంగు చిరిగిన లోదుస్తులను Ex.P12-పంచనామా కింద స్వాధీనం చేసుకున్నారని పేర్కొన్నారు. PW.14 ఆ వస్తువులను స్వయంగా గుర్తించినట్టు తెలిపారు. అలాగే, పోలీసులు ఆ బట్టలను పాలిథిన్ కవర్లో ఉంచి, సీలు వేసి, తన సంతకం మరియు PW.13 సంతకాలు ఉన్న స్లిప్పులను అతికించినట్టు పేర్కొన్నారు.

40. అర్రం నితిన్ కుమార్-PW.15 తన సాక్ష్యంలో, 27.11.2019 తేదీన ఉదయం 09:30 గంటలకు, ఆసిఫాబాద్ RDO సూచనల మేరకు, మోహమ్మద్ యూనుస్ తో కలిసి ఆసిఫాబాద్ SDPO కార్యాలయానికి వెళ్లినట్టు తెలిపారు. అక్కడికి చేరుకునే సమయానికి A1 నుండి A3 నిందితులు పోలీసులతో పాటు ఉన్నట్టు పేర్కొన్నారు. DSP అభ్యర్థన మేరకు, A1 నుండి A3 నిందితులను వివరాలు అడిగినప్పుడు, వారు తమ గుర్తింపు వివరాలను వెల్లడించినట్టు తెలిపారు. A1 ఒక్కడిని పక్కకు తీసుకెళ్లి విచారించగా, 24.11.2019 తేదీన ఉదయం 07:00-07:30 గంటల సమయంలో, మృతురాలు యెల్లపటార్ గ్రామంలో వంట పాత్రలు అమ్ముతున్నప్పుడు, వారు (నిందితులు) ఆమెను అత్యాచారం చేయాలని నిర్ణయించుకున్నట్టు, ఆమెను గమనిస్తూ సరైన

అవకాశం కోసం ఎదురుచూశామని వెల్లడించినట్టు తెలిపారు. ఆమె రామనాయక్ తండా వైపు వెళ్లడం ప్రారంభించగానే, వారు ఆమెను 600 మీటర్ల దూరం వరకు అనుసరించి, ఒంటరిగా ఉన్న ప్రదేశానికి చేరుకున్నప్పుడు, ఆమెను బలవంతంగా పొదల్లోకి లాక్కెళ్లినట్టు A1 చెప్పినట్టు తెలిపారు. మృతురాలు ఏడుస్తూ అరవడంతో, A1 కత్తితో బెదిరించి, A1 నుండి A3 ముగ్గురూ నిందితులు ఆమెను ఒక్కొక్కరుగా అత్యాచారం చేసినట్టు వెల్లడించినట్టు తెలిపారు. అత్యాచారానికి గురైన తర్వాత, ఆమె విషయం బయట పెట్టవచ్చనే భయంతో, A1 మృతురాలి గొంతును కత్తితో కోసినట్టు, A2, A3 ఆమె చేతులు, కాళ్లను పట్టుకున్నట్టు, ఆమె ప్రతిఘటించగా, A1 చేతులకు కత్తితో గాయమైనట్టు పేర్కొన్నారు. ఆ తరువాత, A2 మృతురాలి సెల్‌ఫోన్ తీసుకుని, A3 ఆమె వద్ద ఉన్న రూ.200/- తీసుకున్నట్టు, అనంతరం వారు గ్రామం నుండి తప్పించుకున్నట్టు పేర్కొన్నారు. PW.15 తన సాక్ష్యంలో, 27.11.2019 తేదీన పోలీసుల చేతిలో A1 నుండి A3 నిందితులు ఆసిఫాబాద్ క్రాస్ రోడ్డులో పట్టుబడ్డారని తెలిపారు. A1 నేరాన్ని ఒప్పుకుని, తానే నేరానికి ఉపయోగించిన కత్తిని (MO.11) పోలీసులకు అప్పగించినట్టు, పంచనామా ద్వారా స్వాధీనం చేసుకున్నట్టు పేర్కొన్నారు. A1 యొక్క ఒప్పుకోలు పంచనామాలోని కీలక భాగాన్ని Ex.P.13 గా గుర్తించారని తెలిపారు. అలాగే, A1 అప్పుడు ధరించిన బట్టలు కూడా నేరం జరిగిన రోజు ఉపయోగించినవే అని, ఆ బట్టలపై రక్తపు మరకలు ఉన్నట్టు, పోలీసులు వాటిని స్వాధీనం చేసుకున్నట్టు పేర్కొన్నారు. వీటిని MO.12-రక్తపు మరకలు ఉన్న ప్యాంటు, MO.13-రక్తపు మరకలు ఉన్న షర్టు, MO.14-లోదుస్తులను పోలీసులే స్వాధీనం చేసుకున్నట్టు తెలిపారు. PW.15 తన సాక్ష్యంలో ఇంకా పేర్కొన్నది ఏమనగా, పోలీసులు MOs.11 నుండి 14 వరకు పంచనామా ఆధారంగా స్వాధీనం చేసుకున్నారు మరియు తాను, మొహమ్మద్ యూనుస్, A1 కలిసి దానిపై సంతకం చేసినట్టు తెలిపారు. అనంతరం, A2 ను పక్కకు తీసుకెళ్లి విచారించగా, A2 కూడా A1 చెప్పిన విషయాలనే అదే తరహాలో వివరించినట్టు, అలాగే మృతురాలి సెల్‌ఫోన్ తీసుకుని, SIM తీసేసి పారేసినట్టు వెల్లడించినట్టు తెలిపారు. A2 అప్పుడు పసుపు రంగు షర్ట్, గోధుమ రంగు ప్యాంటు, నల్లరంగు గులాబీ మచ్చలతో ఉన్న లోదుస్తులు ధరించి ఉన్నట్టు, పోలీసులు వాటిని స్వాధీనం చేసుకున్నట్టు తెలిపారు. వాటిని MO.1-మృతురాలి మొబైల్ ఫోన్ మరియు A2 నుండి MO.15-17 వరకు ఉన్న బట్టలను పంచనామా ద్వారా స్వాధీనం చేసుకున్నట్టు పేర్కొన్నారు. దీనిపై అతను మొహమ్మద్ యూనుస్ మరియు A2తో కలిసి అందుకు సంతకం చేశాడు మరియు Ex.P.14 A2 యొక్క ఒప్పుకోలు-సహ-స్వాధీన పంచనామా సంబంధిత భాగమని తెలిపారు. A3 ను కూడా విచారించగా, అతను కూడా A1, A2 చెప్పిన విషయాలను పునరావృతం చేసినట్టు, మృతురాలి బ్లౌజ్‌లోని రూ.200/- తీసుకున్నట్టు వెల్లడించినట్టు తెలిపారు. అంతేకాక, ఒప్పుకోలు సమయంలో A3 కూడా నేరం జరిగినప్పుడు ధరించిన అవే బట్టలు ధరించి ఉన్నాడు, కావున పోలీసులు అతనివద్ద నుండి ఆ బట్టలను స్వాధీనం చేసుకున్నారు, అనగా తెలుపు రంగు తెల్ల గీతలు ఉన్న చొక్కా, లేత ఆకుపచ్చ రంగు ప్యాంట్ మరియు గోధుమ రంగు లోదుస్తులు. PW.15 వాటిని గుర్తించి, MO.18-20 వరకు బట్టలను,

MO.21 గా రూ.200/- నగదును గుర్తించారని తెలిపారు. PW.15 తన సాక్ష్యంలో ఇంకా పేర్కొన్నది ఏమనగా, తాను, మొహమ్మద్ యూనుస్ మరియు A3 కలిసి Ex.P.14పై సంతకం చేసినట్టు మరియు A3 యొక్క ఒప్పుకోలు-సహ-స్వాధీన పంచనామా సంబంధిత భాగమని తెలిపారు.

41. జె.నారాయణ/తహసీల్దార్- PW.16 తన సాక్ష్యంలో, 26.11.2019 తేదీన, ఆసిఫాబాద్ DSP అభ్యర్థన మేరకు, సంబంధిత VROతో కలిసి గ్రామస్తులను మృతురాలి కులంపై విచారించినట్టు తెలిపారు. వారి విచారణ ఆధారంగా Ex.P.16-కుల నిర్ధారణ రిపోర్టును జారీ చేసినట్టు, దాని ప్రకారం, మృతురాలు SC-బేడ బుడగజంగం కులానికి చెందినదని పేర్కొన్నారు.

42. ఎం.మధుకర్/తహసీల్దార్- PW.17 తన సాక్ష్యంలో, 26.11.2019 తేదీన, ఆసిఫాబాద్ DSP అభ్యర్థన మేరకు, A1 నుండి A3 నిందితుల కుల వివరాలను సంబంధిత VROతో నిర్ధారించుకున్నట్టు తెలిపారు. అనంతరం Ex.P.17-కుల నిర్ధారణ రిపోర్టును జారీ చేసినట్టు, దాని ప్రకారం, A1 నుండి A3 లు BC-E షేక్ కులానికి చెందినవారని పేర్కొన్నారు.

43. డా. విద్యాసాగర్- PW.19 తన సాక్ష్యంలో, 27.11.2019 తేదీన సాయంత్రం 04:00 గంటలకు, పోలీసుల అభ్యర్థన మేరకు, A1 నుండి A3 నిందితుల లైంగిక పటిత్వ పరీక్ష (Potency Test) నిర్వహించినట్టు తెలిపారు. తన అభిప్రాయం ప్రకారం, A1 నుండి A3 లు శారీరకంగా లైంగిక చర్య చేయడానికి అనర్హులు అనే విధంగా ఏమీ నిర్ధారణ కాలేదని పేర్కొన్నారు. ఈ మేరకు Exs.P20 నుండి P22 వరకు సర్టిఫికెట్లు జారీ చేసినట్టు తెలిపారు.

44. డా. షేక్ హసీనా పర్వీన్- PW.20, హైదరాబాద్‌లోని FSL (ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లాబొరేటరీ) సెరోలజీ విభాగం అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్, తన సాక్ష్యంలో 30.11.2019 తేదీన, ఆసిఫాబాద్ SP అభ్యర్థన మేరకు, సెరోలాజికల్ పరీక్ష నిర్వహించేందుకు 15 సీల్ చేసిన వస్త్ర పార్సళ్లు మరియు సీల్డ్ వేసిన ఒక కార్డ్ బోర్డ్ బాక్స్ స్వీకరించినట్లు తెలిపారు. ఈ సామగ్రిని లింగాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్ హెడ్ కానిస్టేబుల్ ఆర్.ఉద్దవ్ సింగ్ ద్వారా అందుకున్నారని పేర్కొన్నారు. అందులో స్వీకరించిన వస్తువులు 1) ముదురు గోధుమ రంగు మరకలతో ఉన్న మట్టి మొదలైనవి, 2) సాధారణ మట్టి మొదలైనవి, 3) ముదురు గోధుమ రంగు మరకలతో పసుపు-నలుపు అంచుతో డిజైన్ చేయబడిన బ్రౌన్ కలర్ సింథటిక్ చీర; 4) ముదురు గోధుమ రంగు మరకలతో చిరిగిన గులాబీ రంగు పాలిస్టర్ బ్లౌజ్; 5) ముదురు గోధుమ రంగు మరకలతో చిరిగిన లైట్ గ్రీన్ మిల్లులో తయారు చేయబడిన లోదుస్తులు; 6) 29½ సెం.మీ పొడవైన పూర్తిగా లోహంతో చేసిన కత్తి, తుప్పుతో మరియు ముదురు గోధుమ రంగు మరకలతో ఉంది; 7) ముదురు గోధుమ రంగు మరకలతో నీలం రంగు జీన్స్ ప్యాంట్; 8) పచ్చ-నలుపు రంగు డబ్బాల డిజైన్ పూర్తి చేతులున్న కాటన్ షర్ట్, ముదురు గోధుమ రంగు మరకలు తేలికగా

కనిపిస్తున్నాయి; 9) CRITO కంపెనీ ముద్రతో నీలం రంగు మిల్లులో తయారైన లోదుస్తులు; 10) గోధుమ రంగు కాటన్ ప్యాంట్; 11) పసుపు రంగు పూర్తి చేతులున్న కాటన్ షర్ట్; 12) గులాబీ మరియు ఆకుపచ్చ రంగులతో మిళ్ళులో తయారు చేసిన నల్లరంగు పూర్తి సైజు లోదుస్తులు; 13) చిరిగిన బూడిద-ఆకుపచ్చ టెరికాటన్ ప్యాంట్; 14) ఊదా రంగు గీతల డిజైన్ ఉన్న తెల్లరంగు పాలిస్టర్ పూర్తి చేతులున్న షర్ట్; 15) గోధుమ రంగు మిళ్ళులో తయారు చేయబడిన లోదుస్తులు; 16) రక్తంతో మరియు ఎండిన మరకలతో ఎనిమిది గాజు స్లైడ్లు; మరియు; 17) ముదురు గోధుమ రంగు మరకలతో మూడు కాటన్ స్వాబ్‌లు. PW.20 తన సాక్ష్యంలో తాను నిర్వహించిన పరీక్షా విధానాలు అనగా రసాయన పరీక్ష (Biochemical Test) మరియు రోగనిరోధక పరీక్ష (Immunological Test) గురించి వివరంగా తెలిపారు. PW.20 ప్రకారం, తాను 1 నుండి 17 వరకు ఉన్న అంశాలను పరీక్షించినట్టు పేర్కొన్నారు. సెరోలాజీ నివేదిక ప్రకారం, మానవ వీర్యం మరియు శుక్రకణాలు ఈ కింది అంశాలలో గుర్తించబడ్డాయి: అంశం 3 - మృతురాలి చీర, అంశం 12 - A2 యొక్క లోదుస్తులు, అంశం 15 - A3 యొక్క లోదుస్తులు, అంశం 16 - గాజు స్లైడ్లు, అంశం 17 - కాటన్ స్వాబ్స్ మరియు రక్తం గుర్తించబడిన అంశాలు: అంశం 1 — మట్టి, అంశాలు 3 నుండి 8 వరకు - మృతురాలి చీర, బ్లౌజ్, లోదుస్తులు, కత్తి, A1 యొక్క జీన్స్ ప్యాంట్ మరియు చొక్కా. PW.20 ప్రకారం, రక్తపు మరకల మూలం: అంశాలు 1, 3, 4, 5 మరియు 7 అనగా మట్టి, మృతురాలి చీర, బ్లౌజ్, లోదుస్తులు, A1 యొక్క జీన్స్ ప్యాంట్ — ఇవి మానవ రక్తపు మరకలని నిర్ధారించారు. రక్తం గుర్తించబడనివి: అంశాలు 9 నుండి 15 వరకు - A1 యొక్క లోదుస్తులు, A2 మరియు A3 యొక్క ప్యాంట్, చొక్కాలు మరియు లోదుస్తులు. వీర్యం మరియు శుక్రకణాలు గుర్తించబడనివి: అంశాలు 4 మరియు 5 - మృతురాలి బ్లౌజ్ మరియు లోదుస్తులు, అంశాలు 7 నుండి 11 వరకు - A1 యొక్క జీన్స్ ప్యాంట్, చొక్కా, లోదుస్తులు, A2 యొక్క ప్యాంట్, చొక్కా, అంశాలు 13 మరియు 14 - A3 యొక్క ప్యాంట్, చొక్కా, రక్తపు మరకల మూలం నిర్ధారించలేనివి: అంశాలు 6 మరియు 8, వీర్యపు మరకల రక్తపు గుంపు నిర్ధారణ చేయలేనివి: అంశాలు 3, 12, 15 మరియు కంట్రోల్ మట్టిలో (అంశం 2) రక్తం గుర్తించబడలేదు. అంతేకాక, తాను ఈ పరీక్షల నివేదికను Ex.P.23-సెరోలాజీ నివేదికగా జారీ చేసినట్టు PW.20 తన సాక్ష్యంలో వెల్లడించారు.

45. డా.జి.పాండు-PW.21, హైదరాబాద్‌లోని FSL (ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లాబొరేటరీ) DNA విభాగం అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్, తన సాక్ష్యంలో 06.12.2019 తేదీన, ఆసిఫాబాద్ SP అభ్యర్థన మేరకు, A1 నుండి A3 నిందితులకు DNA పరీక్ష నిర్వహించేందుకు అభ్యర్థన అందుకున్నట్టు తెలిపారు. దీని ప్రకారం, A1 నుండి A3 నిందితుల రక్త నమూనాలను (అంశాలు 1 నుండి 3 వరకు) సేకరించినట్టు, అలాగే మృతురాలి చీర మరియు చిరిగిన లోదుస్తులు కలిగిన వస్త్ర పార్సళ్లు, నాలుగు గాజు స్లైడ్లు (ఎండిన స్మేర్ తో కూడిన ప్లాస్టిక్ జార్ లు) మరియు మూడు కాటన్ స్వాబ్స్ (అంశాలు 4 నుండి 7 వరకు) సెరోలాజీ విభాగం నుండి స్వీకరించినట్టు పేర్కొన్నారు. అనంతరం ఈ నమూనాల (అంశాలు

నుండి 7 వరకు) నుండి DNA ను వెలికితీసి, ఆటోసోమల్ STR విశ్లేషణ కోసం గ్లోబల్ ఫైలర్ కిట్ ఉపయోగించి పరీక్షలు నిర్వహించినట్టు తెలిపారు. అంశం నెం.5 (మృతురాలి లోదుస్తులు) మరియు అంశం నెం.7 (కాటన్ స్వాబ్స్) నుండి DNA నమూనాలను పరీక్షించగలిగే స్థాయిలో పొందలేకపోయారు. అంశం నెం.4 మరియు అంశం నెం.6 నుండి పొందిన DNA ప్రొఫైల్స్‌ను, అంశాలు 1 నుండి 3 నుండి పొందిన DNA ప్రొఫైల్స్‌తో పోల్చారు. ఇది వాటి జీవశాస్త్ర సంబంధాన్ని స్పష్టంగా నిర్ధారిస్తుంది. అతను ఆటోసోమల్ SRT విశ్లేషణ ద్వారా, అంశం 4 (బాధితురాలి చీర) పై ఉన్న వీర్యపు మరకలు A1 మరియు A2 యొక్క DNA ప్రొఫైల్స్‌తో సరిపోల్చబడ్డాయని నిర్ధారించాడు మరియు అవి ఒకే జీవజాతికి(ఒకే తరహా DNA) చెందినవని స్పష్టంగా నిరూపిస్తున్నాయని తేల్చిచెప్పాడు. అంశం నెం.6 (గాజు స్లైడ్లు) DNA ప్రొఫైల్ A3 యొక్క DNA ప్రొఫైల్స్‌తో ఎలాంటి తేడా లేకుండా సరిపోతుంది. ఇది A3 తో జీవశాస్త్ర సంబంధం నిర్ధారించబడిందని స్పష్టంగా సూచిస్తుంది. PW.21 తన DNA విశ్లేషణ నివేదికను ఎలక్ట్రోఫెరోగ్రాం సహితంగా Ex.P.24గా జారీ చేసినట్టు తెలిపారు.

46. ఎన్.శ్రీనివాసు – PW.22, BSNL కార్యాలయంలో ఉప విభాగ ఇంజనీరు, తన సాక్ష్యంలో 11.12.2019 తేదీన, ఆసిఫాబాద్ అదనపు పోలీస్ సూపరింటెండెంట్ అభ్యర్థన మేరకు, మొబైల్ నెం.8331065878కు సంబంధించిన 22.11.2019 తేదీ నుండి 24.11.2019 తేదీ వరకు CDRs మరియు కస్టమర్ అప్లికేషన్ ఫారమ్ ధృవీకృత ప్రతిని సమర్పించాల్సిందిగా అభ్యర్థన అందుకున్నట్టు తెలిపారు. దీని ప్రకారం, సమగ్ర కాల్ రికార్డ్స్ మరియు కస్టమర్ అప్లికేషన్ ఫారమ్‌ను అందజేసినట్టు తెలిపారు. సదరు మొబైల్ నెంబర్ PW.11/కడెం కృష్ణ పేరుతో నమోదై ఉందని పేర్కొన్నారు. అంతేగాక, CDRల ధృవీకృత కాపీని కూడా అందజేశారని, దీని ఆధారంగా సదరు మొబైల్ నెంబర్ PW.11/కడెం కృష్ణ పేరిట ఉందని నిర్ధారించినట్టు తెలిపారు. ఆ సమయంలో, మొబైల్ ఫోన్ యూసేగావ్ మరియు జైనూర్ గ్రామ పరిధిలో ఉన్నట్లు గుర్తించినట్టు పేర్కొన్నారు. భారత సాక్షాధార చట్టం (ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్) సెక్షన్ 65B(4)(c) ప్రకారం ధృవీకరణ పత్రాన్ని జారీ చేసినట్టు తెలిపారు. పై మూడు ధృవపత్రాలను Exs.P.25 నుండి P.27 వరకు గుర్తించినట్టు తెలిపారు.

47. పవార్ సంతోష్– PW.23, పోలీస్ కానిస్టేబుల్, తన సాక్ష్యంలో 25.11.2019 తేదీన, మధ్యాహ్నం 12:00 గంటల ప్రాంతంలో, DSP ఒక ID పార్టీ బృందాన్ని A1 నుండి A3 లను పట్టుకోవడం కోసం ఏర్పాటు చేసినట్టు తెలిపారు. ఈ బృందంలో తనతో పాటు HC-604 మరియు PC-3173 సభ్యులుగా ఉన్నారని పేర్కొన్నారు. దాని ప్రకారం వీరు వెతకడం ప్రారంభించినట్టు తెలిపారు; 27.11.2019 తేదీన ఉదయం 8:30 గంటల ప్రాంతంలో, వాంకిడి రోడ్ వద్ద, ఆసిఫాబాద్ యొక్క ఆదిలాబాద్ క్రాస్ రోడ్ల సమీపంలో A1 నుండి A3 నిందితులు ఉన్నట్లు సమాచారం

అందిందని తెలిపారు. వెంటనే వారి బృందం సంఘటనా స్థలానికి చేరుకుని A3 ను గుర్తించినట్టు, వారిని చూసి A3 అక్కడి నుంచి తప్పించుకోవడానికి ప్రయత్నించినట్టు పేర్కొన్నారు. అప్పుడే వారు A1 నుండి A3 ముగ్గురు నిందితులను పట్టుకుని, ఆసిఫాబాద్ DSP ఎదుట హాజరుపరిచినట్టు తెలిపారు.

48. ఎన్.వెంకటేష్-PW.24, లింగాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్‌లో సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ తన సాక్ష్యంలో, 24.11.2019 తేదీన రాత్రి 08:00 గంటలకు PW.1 నుండి ఫిర్యాదు స్వీకరించినట్లు వెల్లడించాడు. దాని ఆధారంగా, నేరం (క్రైం) నంబర్ 49/2019 ను 'స్త్రీ అదృశ్యం' శీర్షికన నమోదు చేసి, FIRను Ex.P28-గా మార్క్ చేసి నమోదు చేశాడు, PW.1 యొక్క ప్రకటనను నమోదు చేసి, PW.1 నుండి మరణించిన వ్యక్తి యొక్క ఫోటోలు సేకరించి, లుక్ అవుట్ నోటీసును తయారు చేసి, రాష్ట్రంలోని అన్ని పోలీస్ స్టేషన్లకు పంపాడు. తరువాత, అతను తన సిబ్బంది, PW.1 మరియు అతని బంధువులతో కలిసి ఎల్లపటార్ మరియు రాంనాయక్ తండా గ్రామాలకు వెళ్లి, రాత్రి 10:00 గంటల వరకు అదృశ్యమైన మహిళ కోసం వెతికి విచారణ చేశాడు, కానీ ఆమెను కనుగొనలేకపోయాడు. 25.11.2019 తేదీన, అతను ఆ మహిళను వెతకడానికి ఒక బృందాన్ని నియమించాడు, అదే రోజు ఉదయం 09:30 గంటలకు, PW.1 తన భార్య మృతదేహం రాంనాయక్ తండా వెలుపల(శివారు ప్రాంతంలో) గుర్తించబడినట్లు ఒక ఫిర్యాదుతో పోలీస్ స్టేషన్‌కు వచ్చాడు. దాని ఆధారంగా, అతను భారతీయ శిక్షా స్మృతి సెక్షన్ 34 తో కలిపి అధ్యాయనము చేసిన సెక్షన్లు 376D, 302, 404 మరియు SC/ST (POA) చట్టంలోని సెక్షన్ 3(2)(v) ప్రకారం కేసును మార్చాడు మరియు Ex.P29-సెక్షన్ మార్పు మెమోను ఉట్నూరు Ist క్లాస్ మెజిస్ట్రేట్ ముందు సమర్పించాడు. ఈ నేరం తీవ్రమైనదిగా ఉండటం మరియు అదృశ్యమైన మహిళ ఎస్సీ వర్గానికి చెందినదిగా ఉండటంతో, అతను పోలీస్ సూపరింటెండెంట్‌కు రేడియో(టెలిఫోన్) సందేశాన్ని పంపాడు. ఆ తర్వాత, మెయిల్ ద్వారా అసిఫాబాద్ డీఎస్పీ విచారణ అధికారిగా నియమించబడినట్లు సమాచారం అందుకున్నాడు. తదుపరి CD ఫైల్ ను అతనికి అప్పగించాడు మరియు అతని ఆదేశాల ప్రకారం, అతను ఫోటోగ్రాఫర్‌కు తెలియజేసి సంఘటన స్థలాన్ని సందర్శించాడు.

49. ఎ.సత్యనారాయణ-PW.25, అసిఫాబాద్ డీఎస్పీ, తన సాక్ష్యంలో 25.11.2019 తేదీన ఉదయం 09:30 గంటల ప్రాంతంలో PW.24 నుండి మృతదేహం కనుగొనబడిన సమాచారం అందుకున్న వెంటనే లింగాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్‌కు వెళ్లినట్లు వెల్లడించాడు. అప్పటికే Ex.P30 మెమో ద్వారా అతను ఈ కేసుకు విచారణ అధికారిగా నియమితుడయ్యాడు. దాంతో, అతను PW.24 నుండి కేసు డైరీ (CD ఫైల్) స్వీకరించి, పోలీస్ సీఐ మరియు ఇతర సిబ్బందితో కలిసి రాంనాయక్ తండా మరియు ఎల్లపటార్ గ్రామాల మధ్య ఉన్న ఘటన స్థలానికి వెళ్లి మృతదేహాన్ని పరిశీలించాడు. PW.1 మృతదేహాన్ని గుర్తించాడు. అతను PW.1, PW.2 మరియు ఇతర సాక్షులను విచారించి, PW.12,

రాథోడ్ షీలా, జాధవ్ తుకారాం సమక్షంలో (మరణపరీక్ష)ఇన్క్వెస్ట్ పంచనామా, CDF నిర్వహించి, ఒక అంచనా చిత్ర పటం (రఫ్ స్కెచ్) రూపొందించాడు. Ex.P11-పంచనామా ఆధారంగా MOs.4 నుండి 9 వరకు స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. తరువాత, ఉట్నూరు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి వెళ్లి, సాయంత్రం 04:45 గంటల ప్రాంతంలో, పంచ్ సాక్షుల (PW.13, PW.14) సమక్షంలో MO.2/రక్త మరకలు ఉన్న గోధుమ రంగు చీర, MO.3/రక్త మరకలు ఉన్న గులాబీ రంగు జాకెట్, MO.10/రక్త మరకలు ఉన్న తెలుపు రంగు చిరిగిన లోదుస్తులని Ex.P12 ఆధారంగా స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. అతను PW.9 నుండి Ex.P3/ఫోటోలు, Ex.P4/DVD, Ex.P9/65B సర్టిఫికేట్ సేకరించి, నిందితులను పట్టుకునేందుకు ప్రత్యేక బృందాన్ని(PW.23 మరియు మరో ఇద్దరు సభ్యులతో) ఏర్పాటు చేశాడు. అదనంగా, అతను PW.16 నుండి మృతురాలి Ex.P16/కుల ధృవీకరణ పత్రాన్ని, PW.17 నుండి A1 నుండి A3 వరకు గల నిందితుల Ex.P17/కుల ధృవీకరణ పత్రాలను సేకరించాడు, వీటివల్ల మృతురాలు SC-బేడ బుడగజంగం కులానికి చెందినదని, A1 నుండి A3 వరకు BC-E షేక్ ముస్లిం వర్గానికి చెందినవారని నిర్ధారణ అయ్యింది. 27.11.2019 తేదీన ఉదయం 09:30 గంటల ప్రాంతంలో, PW.23 మరియు మరో ఇద్దరు పోలీస్ సిబ్బంది A1 నుండి A3 వరకు గల నిందితులను పట్టుకుని, అసిఫాబాద్ అదిలాబాద్ క్రాస్ రోడ్ వద్ద 09:00 గంటలకు అదుపులోకి తీసుకున్నట్లు తెలియజేశారు. PW.25, PW.15, మొహమ్మద్ యూనస్ (పంచ్ సాక్షులు) మరియు PW.10/వీడియోగ్రాఫర్ సమక్షంలో A1 నుండి A3 వరకు ఒక్కొక్కరిని విచారించగా, వారు నేరం చేసినట్లు అంగీకరించారు. తర్వాత, A1 రక్త మరకలు ఉన్న ఒక కత్తిని, నేర సమయంలో ధరించిన రక్త మరకలు ఉన్న నీలం రంగు జీన్స్ ప్యాంట్, ఆకుపచ్చ-నలుపు రంగు చెక్స్ షర్ట్, నీలం రంగు CRITO కంపెనీ లోదుస్తులని స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. అలాగే, A2 మరియు A3 కూడా తమ నేర సమయంలో ధరించిన బట్టలు (ప్యాంట్, షర్ట్, లోదుస్తులు) సమర్పించారు. A2 కూడా MO.1/మొబైల్‌ను సమర్పించగా, అది తాను మృతురాలి వద్ద నుండి అపహరించినదని తెలిపాడు. అలాగే, MO.21గా రూ.200 నగదును A3 సమర్పించగా, అది నేరం జరిగిన సమయంలో మృతురాలి వద్ద నుండి అపహరించినదని తెలిపాడు. అదే విధంగా, అతను PW.10 వీడియో రికార్డింగ్ సమక్షంలో, మూడు విభిన్న పంచనామాల ఆధారంగా, పంచ్ సాక్షుల ఎదుట కత్తి, నిందితుల బట్టలు, మొబైల్ మరియు నగదును స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. అతను A1 నుండి A3 వరకు గల నిందితుల లైంగిక పటిత్వ (పోటెన్సీ) పరీక్షను అసిఫాబాద్ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో నిర్వహించి, వారిని న్యాయ రిమాండ్ కొరకు న్యాయ I^{st} క్లాస్ మేజిస్ట్రేట్ (Judicial Magistrate of First Class), ఉట్నూరు ముందు హాజరు పరిచాడు. PW.19 నుండి Ex.P20 నుండి P22 వరకు నిందితుల లైంగిక పటిత్వ (పోటెన్సీ) పరీక్ష ధృవీకరణ పత్రాలను సేకరించాడు. తరువాత, అతను మరికొందరు సాక్షులను విచారించి, PW.8 మరియు మరో వైద్యుడి నుండి Ex.P18/ప్రాథమిక మృతదేహ పరీక్షా నివేదికను పొందాడు. వైద్య బృందం భద్రపరిచిన భౌతిక వస్తువులను అసిఫాబాద్ పోలీస్ సూపరింటెండెంట్ ద్వారా FSLకు పంపేందుకు Ex.P31/సలహా పత్రాన్ని సమర్పించాడు.

06.12.2019 తేదీన, Crl.M.P. నెం.558/2019 లో కోర్టు ఆదేశాల ప్రకారం, A1 నుండి A3 వరకు నిందితులను తెలంగాణ రాష్ట్ర ఫోరెన్సిక్ సైన్సు లాబొరేటరీ, హైదరాబాద్‌కు రక్త నమూనాలను DNA నమూనాలు సరిపోల్చు పరీక్ష కోసం పంపించాడు (Ex.P32/సలహా పత్రం ద్వారా). 08.12.2019 తేదీన, మృతురాలి మొబైల్ ఫోన్ CAF మరియు CDR ధృవపత్రాల కోసం PW.22/నోడల్ అధికారికి అభ్యర్థన సమర్పించాడు. Ex.P25 నుండి P27 వరకు ధృవపత్రాలను సేకరించి, వీటిని పరిశీలించినప్పుడు Ex.P25 నుండి P27 వరకు మృతురాలి మొబైల్ IMEI నంబర్ తో సరిపోల్చబడింది, ఇదే మొబైల్ A2 నుండి స్వాధీనం చేసుకున్నదని నిర్ధారించాడు. అదే రోజు, రిలయన్స్ జియో నోడల్ అధికారికి PW.1 యొక్క మొబైల్ నంబర్ 9502721152 కు సంబంధించిన CAF మరియు CDRలను పొందేందుకు అభ్యర్థన సమర్పించాడు. 13.12.2019న, DNA మరియు సెరోలాజీ నివేదికలు అందుకున్న అనంతరం, అతను PW.18 మరియు డాక్టర్ రత్నమాలకు సమర్పించి వారి నుండి Ex.P19/చివరి వైద్య అభిప్రాయం పొందాడు, దీని ప్రకారం మృతురాలి మృతి *"కత్తితో గొంతు కోయడం వల్ల జరిగిన అఘాయిత్యం మరియు రక్తస్రావం కారణంగా సంభవించినట్లు, అలాగే యోనిలో లైంగిక సంబంధం ఏర్పడిన ఆనవాళ్లు ఉన్నట్లు"* స్పష్టమైంది. అనంతరం, విచారణ పూర్తయిన తర్వాత, సేకరించిన సాక్ష్యాలు మరియు పత్రాల ఆధారంగా A1 నుండి A3 వరకు నిందితులపై భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 34 IPC తో పాటు కలిపి చదవబడిన సెక్షన్లు 376D, 302, 404 మరియు SCs/STs (POA) చట్టంలోని సెక్షన్ 3(1)(w-i) మరియు 3(2)(v) కింద అభియోగ పత్రాన్ని దాఖలు చేశాడు.

50. ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ప్రకారం, మృతురాలిపై లైంగిక దాడి చేసి, ఆమెను హత్య చేసింది A1 నుండి A3 వరకు అని ఆరోపణ. అయితే, A1 నుండి A3 వరకు తమపై ఉన్న ఆరోపణలను పూర్తిగా ఖండించారు. రికార్డులోని ఆధారాలు 24.11.2019 తేదీన మృతురాలు వంట పాత్రలు విక్రయించేందుకు ఎల్లాపటార్ గ్రామానికి వెళ్లిన విషయం మరియు తరువాత ఆమె రామనాయక్ తండా అంచున ఉన్న పొలాల్లో మృతదేహంగా కనిపించిన విషయాన్ని స్పష్టంగా నిరూపిస్తున్నాయి. PWs.4 నుండి 6 వరకు సంఘటన జరిగిన అంశానికి సాక్షులు. PW.4 ప్రకారం, 24.11.2019 తేదీన ఉదయం 10:30 గంటల సమయంలో, అతను తన భార్య మరియు ఇతర కూలీలతో కలిసి తన పొలంలో పత్తి ఏరుతుండగా, సమీపంలోని పొలాల నుండి ఒక మహిళ కేకలు వేస్తున్న శబ్దం విన్నారు. దాంతో, వారు ఆ ప్రాంతం వైపు వెళ్లారు కానీ ఏమీ కనిపించలేదు, కాబట్టి తిరిగి తన పొలానికి వచ్చేశారు. అదే సమయంలో, అతను A1 నుండి A3 లు రామనాయక్ తండా వైపు నుండి ఎల్లాపటార్ గ్రామం వైపు వెళ్తున్నట్లు చూసాడు. తదుపరి రోజు, మృతదేహం లభించిన వార్త తెలుసుకున్న తరువాత, PW.4 ఆ ప్రదేశానికి వెళ్లగా, అదే ప్రదేశం నుంచి తనకు గత రోజు మహిళ కేకలు వినిపించినట్లు గుర్తించాడు. PW.5 తన వాంగ్మూలంలో పేర్కొన్నట్లుగా, ఒక ఆదివారం ఉదయం 9:00 గంటల సమయంలో, అతను ఎల్లాపటార్ నుండి పాములవాడకు వెళ్తుండగా, A1

నుండి A3 లు రామనాయక్ తండా వైపు నడుచుకుంటూ వెళ్తున్నారని చూశాడు. అంతేకాక, రెండు పొలాలు దాటి వెళ్లిన తరువాత, మృతురాలు వంట పాత్రల సంచి తలపై మోసుకుంటూ రామనాయక్ తండా వైపు వెళ్తున్నట్లు చూశాడు. PW.6 తన సాక్ష్యంలో 24.11.2019 తేదీన ఉదయం 11:30 గంటల సమయంలో, అతను తన కిరాణా దుకాణంలో ఉండగా, A1 నుండి A3 లు తన దుకాణానికి వచ్చారని, అప్పుడు వారి బట్టలపై రక్తపు మరకలు ఉన్నట్లు గమనించినట్లు వెల్లడించాడు. PWs.4 నుండి 6 వరకు క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌లో వారి వాంగ్మూలాలను త్రోసిపుచ్చుతూ ఎటువంటి మార్పు వారికి వ్యతిరేకంగా లేవనెత్తబడిందని భావించలేము. కావున, వారి సాక్ష్యాలను నమ్మదగినవిగా పరిగణించవచ్చు. PWs.4 నుండి 6 వరకు వెల్లడించిన సాక్ష్యాలను సమగ్రంగా పరిశీలిస్తే, 24.22.2019 తేదీన ఉదయం 9:00 గంటలకు, నిందితులు A1 నుండి A3 మృతురాలి వెనక రామనాయక్ తండా వైపు వెళ్తున్నట్లు PW.5 చూశాడు; ఉదయం 10:30 గంటలకు, PW.4 రామనాయక్ తండా సమీపంలోని పొలాల నుండి మహిళ కేకలు విన్నాడు మరియు అతి కొద్ది సమయంలోనే A1 నుండి A3 లు అక్కడి నుండి వస్తున్నట్లు చూశాడు; మరియు ఉదయం 11:30 గంటలకు, PW.6 తన దుకాణంలో A1 నుండి A3 లను రక్తపు మరకలతో ఉన్న బట్టల్లో చూసాడు. Ex.P18-PME (పోస్ట్ మార్టం పరీక్ష) నివేదిక ప్రకారం, మృతురాలి మరణం, పోస్ట్ మార్టం పరీక్షకు 24 నుండి 28 గంటల ముందుగా సంభవించి ఉండవచ్చని అంచనా వేయబడింది, ఇది PW.4 విన్న కేకల సమయంతో సరిపోతుంది. PWs.4 నుండి 6 లు వెల్లడించిన సమయాలు, A1 నుండి A3 లు మధ్యలో ఎక్కడికైనా వెళ్లేందుకు అవకాశం కూడా లేదని స్పష్టంగా చూపిస్తున్నాయి. దీనిని బట్టి, ఈ ఘటనల క్రమం A1 నుండి A3 లు మృతురాలి చుట్టూ నిరంతరం ఉన్నారని, చివరిగా ఆమె మరణించే వరకు అక్కడే ఉన్నారని స్పష్టంగా నిరూపిస్తోంది. అదనంగా, PW.6 వెల్లడించిన సాక్ష్యాల ప్రకారం, A1 నుండి A3 లు నేరం జరిగిన తర్వాత తక్షణమే రక్తపు మరకలతో ఉన్న బట్టల్లో కనిపించడమే వారి ప్రమేయాన్ని బలంగా సూచించే పరిస్థితిగా నిలుస్తుంది. ఈ నేపథ్యంలో, ప్రాసిక్యూషన్ A1 నుండి A3 లు ఈ నేరానికి పాల్పడినట్లు తమ ప్రాథమిక బాధ్యతను నిరూపించినట్లే. ఇప్పుడు, ఈ కేసులో తమ ప్రమేయం లేదని, వారు ఆ సమయంలో అక్కడ లేరని నిరూపించడానికి సరైన వివరణ ఇవ్వడం లేదా నమ్మదగిన సాక్ష్యాలను సమర్పించడం A1 నుండి A3 లపై భారం పడుతుంది. ఈ నేపథ్యంలో, నిందితులు A1 నుండి A3 లు క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (Cr.P.C) యొక్క సెక్షన్ 313 కింద విచారణకు హాజరు కావడం ఎంతో ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంటుంది.

51. నిందితులు 1 నుండి 3 తరఫున న్యాయవాది, **శివాజీ చింతప్ప పాటిల్** కేసు(పైన పేర్కొన్న)ను ఆధారంగా తీసుకొని, Cr.P.C.లోని సెక్షన్ 313 కింద నిందితుని ప్రకటనలో తప్పుదోవ పట్టించే వివరణ లేదా సంక్లిష్టత లేకుండా, అభియోగపక్షం సంబంధిత పరిస్థితుల విపరీత ధోరణి నిందితుని నేరాన్ని సూచించేలా నిరూపించినప్పుడే అదనపు అంశంగా పరిగణించవచ్చని పేర్కొనా . అయితే, అది స్వతంత్రంగా పరిస్థితుల వైపరీత్యాన్ని అనుసంధానించే అంశంగా ఉపయోగపడదని

పేర్కొన్నారు. నిర్ధారిత న్యాయసూత్రాల ప్రకారం, Cr.P.C. లోని సెక్షన్ 313 కింద నిందితుని విచారణలో వెల్లడించిన ప్రకటనలు ధృవీకరించే రూపంలో పొందుపరచని కారణంగా, అవి సాక్ష్యాధారాల చట్టం సెక్షన్ 3 కింద సాక్ష్యంగా పరిగణించబడవు. అయితే, నిందితునిచే వెల్లడించిన సమాధానాలు నిజాన్ని తెలుసుకోవడం మరియు అభియోగపక్షం కేసు నమ్మకమైనదా అనే విషయాన్ని పరిశీలించేందుకు సంబంధితంగా ఉపయోగపడతాయి. ఇటీవల వెలువడిన **ప్రేమ్ చంద్ వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం (2023 Live Law (SC) 168)** కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు Cr.P.C. లోని సెక్షన్ 313 సంబంధిత న్యాయసూత్రాలను సమీక్షించి, ఈ విధంగా పేర్కొంది:

> "న్యాయ అనుభవం ద్వారా దిగువ న్యాయస్థానం చేసిన కృషి చాలా సందర్భాల్లో ఆశించిన ఫలితాన్ని తీసుకురాకపోవడం చూస్తున్నాం. ఎందుకంటే, నిందితుడు ఎక్కువగా తప్పించుకునే సమాధానాలను ఇచ్చే అవకాశం ఉంది లేదా "అసత్యం", "నాకు తెలియదు", "తప్పు" వంటి సాదారణ సమాధానాలతో తప్పించుకుంటాడు. ఇలా చేయడం చాలా సార్లు నిందితుడికే హాని కలిగించవచ్చు. ఉదాహరణకు, నిందితుడి ప్రత్యేక పరిజ్ఞానంలో ఉన్న నిజాలను సంతృప్తికరంగా వివరణ ఇవ్వకపోవడం, అతనికి వ్యతిరేకమైన అంశంగా మారవచ్చు. అలాంటి అంశం నిందితుడి నేరాన్ని నిర్ధారించడానికి తుది ప్రాతిపదికగా మారదు, కానీ పూర్తి పరిస్థితుల విశ్లేషణలో కీలకంగా మారుతుంది. ఇక, తన ప్రవర్తనకు సరైన వివరణ ఇవ్వడం లేదా ప్రాసిక్యూషన్ వాదనకు భిన్నమైన వాదనను ఉంచడం ద్వారా, తనపై ప్రత్యక్ష క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లేకుండా న్యాయస్థానానికి కొత్త కోణాన్ని అందించడానికి, సమస్యను మరో విధంగా పరిశీలించడానికి, కొంత మద్దతుగా నిలుస్తుంది."

52. ఈ కేసులో, ట్రయల్ కోర్టు Cr.P.C.లోని సెక్షన్ 313 ప్రకారం నిందితులను విచారించడానికి మొత్తం 51 ప్రశ్నలను వేసింది. అయితే, దాదాపు అన్ని ప్రశ్నలకు నిందితులు "అసత్యం", "నాకు తెలియదు" లేదా "నన్ను అలా చెప్పమని బలవంతం చేశారు" అని సమాధానమిచ్చారు. అయితే, Cr.P.C.లోని సెక్షన్ 313 ప్రకారం A1 తన విచారణలో తాను తన భార్యతో కలిసి ధన్నోరా గ్రామంలో నివసిస్తున్నానని చెప్పినా, నేరం జరిగిన రోజు రేషన్ తెచ్చుకోవడానికి యల్లాపటర్ గ్రామానికి వచ్చినట్టు అంగీకరించాడు. A1 చేసిన ఈ అంగీకారం PWs.4 నుండి 6 వరకు వెల్లడించిన సాక్ష్యాన్ని మరింత బలపరిచే అంశంగా మారింది. Cr.P.C.లోని సెక్షన్ 313 ప్రకారం A2 తన విచారణలో, ఆ రోజు తాను సెంగం గ్రామంలోని హిమాయత్ నగర్‌లో తన అక్క/చెల్లి ఇంట్లో ఉన్నానని చెప్పాడు. అయితే, A2 తన అక్క/చెల్లిని కోర్టు ముందు విచారించడానికి ఎలాంటి ప్రయత్నం చేయలేదు. A2 నిజంగా తన అక్క/చెల్లి ఇంట్లో ఉన్నట్లయితే, ఆమె సాక్ష్యం A2 హాజరైన విషయంపై కొంత స్పష్టతనిచ్చేది. కానీ, A2 తన అక్క/చెల్లి ను కోర్టు ముందు విచారణకు తీసుకురాలేదు. అదే విధంగా, Cr.P.C.లోని సెక్షన్ 313 ప్రకారం A3 తన విచారణలో, ఆ రోజు తాను బావి త్రవ్వే పనిలో నిమగ్నమై ఉన్నానని తెలిపాడు. అంతేగాక, ముగ్గురు నిందితులు తమ వాదనలను బలపరిచేందుకు గ్రామస్తుల సాక్ష్యాన్ని సమర్పిస్తామని కోర్టుకు తెలిపారు. అయితే, కోర్టు

దీనికి అనుమతి ఇచ్చి, వారిని సాక్ష్యంగా హాజరు పరచేందుకు రెండు సార్లు కేసును వాయిదా వేసింది. అయినప్పటికీ, వారు ఎవరినీ కూడా వారికి మద్దతుగా కోర్టు ముందు హాజరు పరచలేదు. చివరికి, తమ తరపున ఎలాంటి సాక్ష్యమూ లేదని తెలియజేశారు. తమ కుటుంబ సభ్యుల్లో ఒకరినైనా నిందితులు సాక్ష్యంగా హాజరు పరచలేకపోవడం, వారి వివరణలు తప్పించుకునేలా మరియు అసత్యంగా ఉన్నాయనే విషయంలో స్పష్టతనిస్తుంది. అదనంగా, ట్రయల్ కోర్టు Cr.P.C.లోని సెక్షన్ 313 ప్రకారం నిందితుల నిర్లక్ష్య సమాధానాలను ఒక అదనపు ఆధారంగా మాత్రమే పరిగణించి, ప్రాసిక్యూషన్ నిరూపించిన పరిస్థితులను ప్రభావాన్ని అన్వయిస్తూ మరింత బలపరిచే అంశంగా చూసింది. కోర్టు తన తీర్పులో, "*నిందితులు తమ తరపున సాక్ష్యాన్ని సమర్పించడంలో విఫలమవడం, అలాగే A1 రేషన్ తీసుకోవడానికి ఆ రోజు స్వయంగా యల్లాపటర్ గ్రామానికి వచ్చినట్లు అంగీకరించడం, ప్రాసిక్యూషన్ పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్ష్యం (circumstantial evidence) ను మరింత బలపరిచే అదనపు అంశాలుగా మారాయి*" అని తెలిపింది.

53. A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల తరఫున వాదించిన సీనియర్ న్యాయవాది, ఈ కేసులో "చివరి సారి చూడబడిన సిద్ధాంతం" (last seen theory) నిరూపితమవలేదని పేర్కొన్నారు; వారి వాదన ప్రకారం, ప్రాసిక్యూషన్ సాక్ష్యాలలో కేవలం మరణించిన మహిళ రామ్యానాయక్ తండాకు వెళ్లిందని, A1 నుండి A3 వరకు నిందితులు కూడా రామ్యానాయక్ తండా వైపు వెళ్లారని మాత్రమే కనిపిస్తోంది; కానీ, మరణించిన మహిళ మరియు A1 నుండి A3 వరకు కలిసి వెళ్తున్నట్లు ఏ సాక్షీ చూడలేదని అన్నారు; అందువల్ల, "చివరి సారి చూడబడిన సిద్ధాంతం" నిరూపించబడలేదని వారు వాదించారు. ఈ వాదనతో మేము ఏకీభవించలేము. "చివరి సారి చూడబడిన సిద్ధాంతం" కి సంబంధించిన చట్టం సుస్పష్టంగా స్పష్టీకరించబడి ఉంది. ఈ సిద్ధాంతం వర్తించడానికి, నిందితులు మరియు మరణించిన వ్యక్తి చివరి సారిగా జీవించి ఉన్న సమయంలో కనిపించడం, ఆపై మరణించిన వ్యక్తి తక్కువ వ్యవధిలో మృతదేహంగా కనబడటం అవసరం. ఈ సమయంలో మూడో వ్యక్తి నేరానికి కారణమయ్యే అవకాశం లేకుండా ఉంటుంది. ప్రాసిక్యూషన్ "ఆఖరి సారి కలిసి వెల్లడించిన ఆలోచన విధానాన్ని" నిరూపించిన వెంటనే, నిందితుడు తన నుండి మరణించిన వ్యక్తి ఎప్పుడు, ఎలాంటి పరిస్థితులలో విడిపోయారో వివరణ ఇవ్వాల్సి ఉంటుంది. నిజమే, నిందితుడి నేరాన్ని నిరూపించే బాధ్యత ఎప్పుడూ ప్రాసిక్యూషన్‌కే ఉంటుంది. కానీ, భారత సాక్ష్యాధార చట్టంలోని సెక్షన్ 106 ప్రకారం, ఏదైనా విషయం ఎవరికైనా ప్రత్యేకంగా తెలిస్తే, దాన్ని నిరూపించే బాధ్యత ఆ వ్యక్తికే ఉంటుంది. ఖచ్చితంగా, సాక్ష్యాధార చట్టంలోని సెక్షన్ 106 ప్రకారం, ప్రాసిక్యూషన్ తన బాధ్యత అయిన నిందితుడి నేరాన్ని నిరూపించాల్సిన కర్తవ్యాన్ని విస్మరించేందుకు ఉద్దేశించబడినది కాదు. అయినప్పటికీ, న్యాయపరంగా నిర్దిష్ట అభిప్రాయం ఏమనగా, ప్రత్యేకంగా తనకున్న ప్రజ్ఞా పాటవాలతో విషయాలను వెల్లడించడంలో నిందితుడు విఫలమైతే, సాక్ష్యాధార చట్టంలోని సెక్షన్ 106 ప్రకారం, ఆ విఫలం నిందితుడి మీద వ్యతిరేకంగా ఉపయోగించబడవచ్చు. ఎందుకంటే, అది అతని మీద నిరూపించవలసిన పరిస్థితులకు

అనుసంధానించబడి ఒక అదనపు అంశంగా పని చేయవచ్చు. పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్ష్యం(circumstantial evidence)పై ఆధారపడి ఉన్న కేసులో, నిందితుడు సమాధానం ఇవ్వడం లేదా ఇవ్వకపోవడం అనే అంశం, ప్రాసిక్యూషన్ సూచించిన "సాక్ష్యులందరూ కలిసి వెల్లడించిన తుది నిర్ణయం " నిందితుడిపై నిరూపితమైన సందర్భంలో, చాలా కీలకమైన అంశంగా మారుతుంది.

54. రాజేందర్ వర్సెస్ రాష్ట్రం (NCT ఆఫ్ ఢిల్లీ) కేసు((2019) 10 SCC 623)లో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు కింది విధంగా పేర్కొంది:

> “నిందితుడు మృతి చెందిన వ్యక్తితో ఎలా మరియు ఎప్పుడు విడిపోయాడు అనే విషయంపై వెల్లడించిన వివరణకు సంబంధించి, ఆ వివరణ తగినంత న్యాయసమ్మతమైనదిగా ఉండడం సాక్ష్యులందరూ కలిసి వెల్లడించిన తుది నిర్ణయం ' అనే సిద్ధాంతం ప్రభావంపై గణనీయమైన ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉంటుంది. సాక్ష్యాధార చట్టం, 1872 లోని సెక్షన్ 106 ప్రకారం, ఒక వ్యక్తికి ప్రత్యేకంగా తెలిసిన ఏవైనా నిజాలు ఉంటే, వాటిని నిరూపించే బాధ్యత ఆ వ్యక్తిపై ఉంటుంది. కాబట్టి, ఒక వ్యక్తి మృతి చెందిన వ్యక్తితో చివరిసారిగా కనిపించాడని నిరూపితమైతే, అతను మృతి చెందిన వ్యక్తితో ఎలా మరియు ఎప్పుడు విడిపోయాడో కోర్టుకు నమ్మదగిన, సంతృప్తికరమైన వివరణ ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. ఇతనికి ప్రత్యేకంగా తెలిసిన నిజాల ఆధారంగా అలాంటి వివరణ ఇవ్వడంలో విఫలమైతే, సెక్షన్ 106 కింద అతనిపై ఉన్న బాధ్యతను తీర్చినట్లవదు. ముఖ్యంగా పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్ష్యాలపై ఆధారపడిన కేసుల్లో, నిందితుడు తనపై వచ్చిన బాధ్యతను తీర్చడానికి తగిన వివరణ ఇవ్వడంలో విఫలమైతే, ఆ విఫలం అతనిపై నిరూపించబడ్డ పరిస్థితుల దృష్ట్యా ఒక అదనపు అంశంగా పరిగణించవచ్చు. అయితే, దీని అర్థం ఏమనగా సెక్షన్ 106 క్రిమినల్ ట్రయల్‌లో నిందితుడిపై నేరాన్ని నిరూపించే బాధ్యతను మోపుతుందని కాదు. ఆ బాధ్యత ఎప్పుడూ ప్రాసిక్యూషన్‌దే. సెక్షన్ 106 కేవలం ఒక నియమాన్ని మాత్రమే సూచిస్తుంది —— నిందితుడి ప్రత్యేకంగా తనకున్న జ్ఞానంతో అతని నిర్దోషిత్వంతో ఏదైనా అనుకూల సిద్ధాంతానికి అనుకూలంగా ఉండలేని నిజాలపై అతను ఎలాంటి స్పష్టత ఇవ్వకపోతే, అలాంటి విఫలతను కోర్టు తనపై నిరూపించబడిన అపరాధకారక పరిస్థితుల దృష్ట్యా ఒక అదనపు అంశంగా పరిగణించవచ్చు.”

55. ఇంకా, సత్పాల్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ హర్యానా కేసు ((2018) 6 SCC 610) కేసు , గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు కింది విధంగా వ్యాఖ్యానించింది:

> "మేము సంబంధిత వాదనలు మరియు రికార్డులోని సాక్ష్యాలను పరిగణించాము. ఈ సంఘటనకు ప్రత్యక్ష సాక్షి లేరు, అయితే పరిస్థితుల ఆధారంగా సాక్ష్యాలు మరియు మృతి చెందిన వ్యక్తి చివరిసారిగా అప్పీలుదారుతో కనిపించిన సంఘటన మాత్రమే ఉన్నాయి.

క్రిమినల్ న్యాయశాస్త్రం మరియు అనేక న్యాయపూర్వక తీర్పులు, గత పరిస్థితులను అనుసరించి 'సాక్ష్యం ఆధారంగా' సిద్ధాంతాన్ని అమలు చేసే ప్రాథమిక నియమాలను పునఃపరిశీలించేందుకు తక్కువ అవకాశం ఇస్తాయి. స్పష్టంగా చెప్పాలంటే, ఇది ఒక్కటిగా భావించినప్పుడు నిందితుడిని శిక్షించడానికి బలహీనమైన సాక్ష్యంగా ఉండవచ్చు. కానీ, ఇది ఇతర పరిస్థితులతో కలిపి పరిశీలించినప్పుడు అందులో మృతుడు చివరిసారి నిందితుడితో కనిపించిన సమయం మరియు తక్కువ వ్యవధిలో మృతదేహం లభించడం వంటి అంశాలు ఉంటే, మృతి ఏ పరిస్థితుల్లో సంభవించిందన్న దానిపై నిందితుడు భారత సాక్ష్యాధార చట్టంలోని సెక్షన్ 106 ప్రకారం వివరణ ఇవ్వాల్సిన బాధ్యత వహించాల్సి ఉంటుంది. నిందితుడు ఎటువంటి వివరణ ఇవ్వకపోతే, లేదా తప్పుడు వివరణ ఇస్తే, పరారైనట్లయితే, ఉద్దేశ్యం (motive) నిరూపితమైనట్లయితే, అలాగే రికవరీ రూపంలో లేదా ఇతరంగా అందుబాటులో ఉన్న ఇతర అనుబంధ సాక్ష్యాలు నిందితునిపై తప్పకుండా ముడిపడిన పరిస్థితుల దృష్ట్యా ఏర్పడితే, ఇది నిర్దోషిత్వాన్ని మద్దతిచ్చే ఎలాంటి వాదనకు అనుకూలంగా లేకుండా ఉంటే, శిక్ష విధించవచ్చు. అయితే, పర్యవసానంగా ఏదైనా అనుమానం లేదా విరామం ఉంటే, ఆ అనుమాన ప్రయోజనం నిందితునికి ఇవ్వాలి. కాబట్టి, ప్రతి కేసును దాని ప్రత్యేక పరిస్థితుల ఆధారంగా ఈ సిద్ధాంతాన్ని వర్తింపజేయాలా అనే దానిని పరిశీలించాలి."

56. పైన పేర్కొన్న చట్టపరమైన స్థానాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుంటే, పరిస్థితుల ఆధారంగా ఉన్న కేసులో ప్రాసిక్యూషన్ ప్రతిపాదించిన 'చివరిసారిగా కనిపించిన సిద్ధాంతం' (Last Seen Theory) తనంతట తానే నమ్మదగిన ఆధారంగా పరిగణించబడకపోయినా, ఆ సిద్ధాంతం ఇతర పరిస్థితులతో కలిపి – ఉదాహరణకు, మృతురాలు చివరిసారిగా నిందితులతో కనిపించిన సమయం మరియు మృతదేహం సమీపకాలంలోనే కనుగొనబడిన సందర్భంలో – నిరూపితమైతే, నిందితుడు సాక్ష్యాధారాల చట్టంలోని సెక్షన్ 106 ప్రకారం ఆ మరణం ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో జరిగిందనే విషయంలో వివరణ ఇవ్వాల్సిన బాధ్యత వహించవలసి ఉంటుంది. నిందితులు ఎలాంటి వివరణ ఇవ్వకపోతే లేదా తప్పుదారి పట్టించే వివరణ ఇస్తే, పరారీలో ఉంటే, ఉద్దేశ్యం నిరూపించబడితే మరియు ఆయుధం వంటి ఇతర అనుబంధ ఆధారాలు ఒక నిరంతర పరిస్థితుల క్రమం నిర్ధారించబడితే, అలాంటి ఆధారాల ఆధారంగా దోషిగా తేల్చవచ్చు. ఈ కేసులో, PW.5 తన సాక్ష్యంలో 24.11.2019 తేదీన ఉదయం సుమారు 09:00 గంటల సమయంలో మృతురాలిని అనుసరిస్తూ A1 నుంచి A3 వరకు గల వ్యక్తులు రామ్ నాయక్ తండా వైపు వెళ్తున్నారని చూశానని చెప్పారు; PW.4 సుమారు 10:30 AM సమయంలో పొలాల దగ్గర నుండి ఒక మహిళ అరుపులు వినిపించాయని తెలిపారు; మరియు PW.6 సుమారు 11:30 AM సమయంలో రక్తపు మరకలతో A1 నుండి A3 వరకు తన దుకాణానికి వచ్చినారని తెలిపారు. తర్వాతి రోజు, అంటే 25.11.2019తేదీన ఉదయం 09:00 గంటల సమయంలో మృతురాలి మృతదేహం కనుగొనబడింది. కాబట్టి, మృతురాలు చివరిసారిగా A1 నుండి A3 నిందితులను అనుసరించబడిన సమయం మరియు మృతదేహం కనుగొనబడిన సమయానికి మధ్య ఉన్న వ్యవధి ఎంతో సమీపంగా

ఉండటంతో, మృతురాలి నుండి వీరు ఎప్పుడు, ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో వేరు అయ్యారని A1 నుండి A3 వరకూ ఎలాంటి వివరణ ఇవ్వకపోవడం ఒక ముఖ్యమైన పరిస్థితిగా వారి మీద ఆరోపణగా నిర్ధారించబడింది. ప్రాసిక్యూషన్ A1 నుండి A3 నిందితులు మృతురాలిపై అత్యాచారం చేసి తరువాత ఆమెను హత్య చేశారని ఒక న్యాయసమ్మతమైన ఊహించదగిన నిర్దిష్టతతో ఆధారాలను నిరూపించ గలిగినప్పుడు – A1 నుండి A3కి ఆ విషయాలపై ప్రత్యేకమైన సమాచారం ఉన్నందున, వారు ఒక వివరణ ఇవ్వాల్సింది, అది న్యాయస్థానాన్ని మరో ఊహకు దారితీసేలా ఉండాలి. కానీ వారు అలాంటి వివరణ ఇవ్వలేదు. సాక్ష్యాధారాల చట్టంలోని సెక్షన్ 106 ప్రకారం, ప్రత్యేకంగా వారికి తెలిసిన విషయాల ఆధారంగా నిరూపణ చేయాల్సిన బాధ్యత A1 నుండి A3పై ఉండగా, వారు ఆ బాధ్యతను నిర్వర్తించలేదు. అందువల్ల, వారి మీద ప్రతికూల ఊహను (adverse inference) వేయడం సాధ్యమవుతుంది. పైన వివరించిన పరిస్థితుల సమగ్ర అధ్యయనం, A1 నుండి A3 వరకు నేరంలో పాల్గొన్నదాన్ని స్పష్టంగా సూచిస్తోంది. అలాగే, PW.4 నుండి PW.6 వరకు వెల్లడించిన సాక్ష్యాల క్రమంలో కూడా ఎలాంటి విరామం లేకుండా ఒక సంపూర్ణ సంఘటనల శ్రేణిగా ఏర్పడింది, ఇవన్నీ A1 నుండి A3 వరకు ఈ నేరానికి పాల్పడ్డారని స్పష్టంగా సూచిస్తున్నాయి. అందువల్ల, మేము ట్రయల్ కోర్టు వెల్లడించిన నిర్ణయంతో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాము. అందువల్ల, మేము ట్రయల్ కోర్టు నమోదు చేసిన నిర్ణయంతో ఏకీభవిస్తున్నాము, ఎందుకంటే PW.4 నుండి PW.6 వరకు వెల్లడించిన సాక్ష్యాల ద్వారా, ప్రాసిక్యూషన్ A1 నుండి A3 వరకు నేరానికి సరైన రీతిలో అనుసంధానించగలిగింది మరియు ఆ పరిస్థితుల ప్రభావాన్ని భంగపరిచే ఇతర ప్రతికూల పరిస్థితులేమీ లేవు. అలాగే, ఇతర ఏవైనా ఊహలకు అవకాశం లేదు, ప్రాసిక్యూషన్ ప్రతీ పరిస్థితినీ స్పష్టంగా A1 నుండి A3 నిందితులు మాత్రమే దోషులుగా సూచించేలా నిరూపించగలిగింది.

57. సీనియర్ న్యాయవాది నిందితులు A1 నుండి A3లకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ, PW.2 నుండి PW.8 వరకు ఉన్నవారు ప్రధాన సాక్షులుగా ఉన్నారని, కాబట్టి వారి సాక్ష్యాలపై ఆధారపడలేమని వాదించారు. అయితే, ఈ వాదనలో మేము ఎటువంటి యోగ్యతలను పరిశీలించలేదు. వాస్తవంగా, PW.2, PW.1కి బంధువు కాగా, PW.3 నుండి PW.8 వరకు వారు PW.1ను పరిచయమున్నవాడిగా తమ సాక్ష్యంలో పేర్కొన్నారు. అయితే చట్టపరంగా ఇప్పటికే నిర్దేశించబడిన విషయమేమనగా, సహజ సాక్షిగా ఉండే సమీప బంధువును ప్రధాన సాక్షిగా పరిగణించలేము. 'ప్రధాన' అన్న పదానికి అర్థం —— సంబంధిత వ్యక్తి, నిందితుడు ఏదో ఒక విధంగా శిక్ష పొందాలన్న వ్యక్తిగత విరోధంతో ఉండాలి, అది ఏదైనా వ్యక్తిగత విభేదం వల్ల కావచ్చు లేక ఇతర కారణం వల్ల కావచ్చు. 'ప్రధాన సాక్షి' అంటే గత విరోధాల కారణంగా నిందితుని శిక్ష పొందేలా చూసే ఉద్దేశం గలవాడు. కానీ ప్రస్తుత కేసులో, PW.2 నుండి PW.8 వరకు క్రాస్-ఎగ్జామినేషన్ లో ఏ ఒక్కరి నుంచి కూడా వారు A1 నుండి A3 వరకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నారనే విషయం వెలికితీయబడలేదు.

కేవలం PW.1 ని తెలుసునన్న కారణం మీద ఆధారపడి, PW.2 నుండి PW.8 వరకు ఉన్నవారిని పక్షపాత సాక్షులుగా పరిగణించలేం, వారు ముఖ్యమైన సాక్షులే అవుతారు.

58. నిందితులు A1 నుండి A3 వరకు వారు చేసిన నేరాన్ని అంగీకరించినట్లు ప్రాసిక్యూషన్ పేర్కొన్న అంగీకారం, సాక్ష్యాధారాల చట్టం (Evidence Act) యొక్క సెక్షన్ 26 ప్రకారం చెల్లదని సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. సదరు సెక్షన్ ప్రకారం, పోలీసుల కస్టడీలో ఉన్న నిందితులు చేసిన అంగీకారం, అది మేజిస్ట్రేట్ సమక్షంలో చేయబడనిదైతే, దాన్ని సాక్ష్యంగా ఉపయోగించరాదని స్పష్టంగా చెప్పబడింది. కావున, ట్రయల్ కోర్టు A1 నుండి A3 వారి వద్ద నుండి ఆయుధం మరియు రక్తపు మరకలతో ఉన్న బట్టలను సాక్ష్యంగా తోసిపుచ్చాల్సిందని, ఎందుకంటే ఆ వస్తువులను దాచి పెట్టిన వారు వీరేనని ప్రాసిక్యూషన్ నిరూపించలేకపోయిందని ఆయన వాదించారు. అయితే, ఈ వాదనలో మేమెంత మాత్రం బలాన్ని చూడలేదు. A1 నుండి A3 వరకు చేసిన అంగీకారం పోలీసుల సమక్షంలో జరిగినా, అది పోలీసులు నిరూపించలేకపోయారు, కానీ స్వతంత్ర పంచ్ సాక్షులైన PW.15 మరియు ఇంకో ఇద్దరికి చేసినదిగా స్పష్టంగా వెల్లడైంది. అదనంగా, ట్రయల్ కోర్టు A1 నుండి A3 వరకు చేసిన మొత్తం అంగీకారాన్ని పరిగణలోకి తీసుకోలేదు. దాని బదులుగా, వారు చెప్పిన అంగీకారంలో నుండి అవసరమైన భాగాన్ని మాత్రమే పరిగణలోకి తీసుకుంది, అదే ఆధారంగా వస్తువుల సేకరణ జరిగింది. ఇది సాక్ష్యాధారాల చట్టం యొక్క సెక్షన్ 27 కి అనుగుణంగా చెల్లుబాటు అయ్యే అంశం. సాక్ష్యాధారాల చట్టం (Evidence Act) యొక్క సెక్షన్ 27 ప్రకారం, 'బహిర్గతమైన వాస్తవం' అనేది నిందితులు పోలీసు అధికారుల కస్టడీలో ఉన్న సమయంలో వెల్లడించిన సమాచారం ఆధారంగా ఉండాలి. అదే సమాచారం తరువాత జరిగిన వసూళ్ల ద్వారా ధృవీకరించబడుతుంది. అందువల్ల, నిందితులు చెప్పిన సమాచారం వలన ఏదైనా వస్తువు బయటపడితే, అలాంటి సమాచారం సెక్షన్ 27 ప్రకారం చెల్లుబాటు అవుతుంది. ప్రస్తుత కేసులో, A1 నుండి A3 వరకు వారు చేసిన అంగీకారంలో, PW.15 ముందు వారు MO.1/మొబైల్, MO.11/కత్తి, MO.12 నుండి 20 వరకు/నిందితుల బట్టలు మరియు MO.21/నగదును అప్పగించారు. ఇవన్నీ సాక్ష్యంగా పరిగణించబడతాయి. ఇంకా, సాక్ష్యాధారాల చట్టంలోని సెక్షన్ 27 ప్రకారం, నిందితుల నుంచి నేరుగా వస్తువులు సేకరించకూడదని మరియు అవి వేరే ఎక్కడి నుండో మాత్రమే సేకరించాలి అన్నట్టు ఎక్కడా కఠినమైన నిబంధన లేదు. "నిందితుడి అంగీకారంపై వస్తువుల వసూలు" అన్న పదబంధం, తప్పనిసరిగా ఆ వస్తువులు ఎక్కడైనా వేరే ప్రదేశం నుంచి తీసుకోవాలన్న అర్థం కాదని స్పష్టంగా చెప్పవచ్చు. సాక్ష్యాధారాల చట్టంలోని సెక్షన్ 27ను సమగ్రంగా అధ్యయనం చేస్తే, అంగీకార ఫలితంగా జరిగే ఏదైనా వసూలు ఒక నిజం బయటపడినదిగా పరిగణించబడతుందని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ప్రస్తుత కేసులో, PW.15 వెల్లడించిన సాక్ష్య ప్రకారం, A1 నుండి A3 వరకు ఒక్కొక్కరుగా నేరానికి సంబంధించిన విషయాలను అంగీకరించి, ఆ అంగీకారానికి అనుగుణంగా వస్తువులను చూపించి అందించారు. అందువల్ల, వారి సమాచారం ఆధారంగా ఆ వస్తువుల సేకరణ

జరిగినట్లు అవుతుంది. ఫలితంగా, A1 నుండి A3 చేసిన వెల్లడీకరణ ప్రకటనల ఆధారంగా జరిగిన సేకరణను ప్రాసిక్యూషన్ సరైన రీతిలో రుజువు చేయగలిగింది మరియు వాటిని నిరాకరించేందుకు ఎలాంటి బలమైన కారణం లేదు. దాంతో పాటు, MO.1/మొబైల్, MO.21/రూ.200 నగదు, MO.11/కత్తి మరియు నిందితుల రక్తపు మరకలతో ఉన్న బట్టలు అన్నీ నిందితుల అంగీకారంతో సేకరణ చేయబడ్డాయి. ఇవి వారికి తీవ్రంగా వ్యతిరేకంగా నిలిచే పరిస్థితులు. వారు ఈ వస్తువులు, ముఖ్యంగా మృతురాలికి చెందిన వస్తువులు, తమ వద్ద ఎలా వచ్చాయో సరైన వివరణ ఇవ్వలేకపోయారు. కాబట్టి, A1 నుండి A3 వరకు వారు PW.15కి చేసిన అంగీకార ప్రకటనల ఆధారంగా జరిగిన వసూళ్లను ప్రాసిక్యూషన్ విజయవంతంగా రుజువు చేయగలిగిందని, PW.15 వెల్లడించిన సాక్ష్యం ద్వారా అది నిరూపితమైందని ట్రయల్ కోర్టు నమోదు చేసిన నిర్ణయంతో మేము ఏకీభవిస్తున్నాము.

59. A1 నుండి A3 తరఫున న్యాయవాది మరింతగా వాదిస్తూ, DNA పరీక్ష నిర్వహించడానికి వారి నుండి రక్త నమూనాలు సేకరించడానికి ఎలాంటి అనుమతి పొందలేదని; DNA పరీక్ష కోసం రక్త నమూనాలు ఇవ్వాలని A1 నుండి A3ను బలవంతపెట్టడం ద్వారా, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 20(3) ప్రకారం వారికి కలిగిన స్వయంకృతంగా ఒప్పుకోవలసిన అవసరం లేని హక్కు (Right against self-incrimination) ఉల్లంఘించబడిందని; DNA నివేదిక A1 నుండి A3 నేరానికి బాధ్యులని నిర్ధారించే తుది తీర్పు ఆధారంగా పరిగణించలేమని; మరియు సెరాలజీ నివేదిక (Serology report) మరియు DNA నివేదిక A1 నుండి A3ను నేరంతో అనుసంధానించేలా లేవని, అందువల్ల వాటిని నమ్మదగిన ఆధారాలుగా పరిగణించలేమని వాదించారు. అయితే, మా అభిప్రాయం ప్రకారం, ఈ వాదనల్లో ఎలాంటి బలం లేదు. ఇటీవల వెల్లడించిన **దాస్ @ అను వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ కేరళ(2022 LiveLaw Ker 560) కేసులో** గౌరవనీయ కేరళ హైకోర్టు నేర విచారణ సమయంలో నిందితుడి నుండి రక్త నమూనా తీసుకోవడాన్ని ఆర్టికల్ 20(3) లో పేర్కొన్న హక్కు రక్షించదు అని తేల్చి చెప్పింది. ఒక క్రిమినల్ కేసులో, ముఖ్యంగా లైంగిక నేరానికి సంబంధించిన కేసులో, నిందితుడి శరీరంలో నుండి రక్త నమూనా సేకరించడం ద్వారా, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 20(3) ద్వారా రక్షించబడిన స్వయంకృత సాక్ష్య నిరాకరణ హక్కు (right against self-incrimination) ఉల్లంఘించబడినట్లు కాదు. స్వయంకృతంగా ఒప్పుకోవలసిన అవసరం లేని హక్కు అన్నది, ఒక వ్యక్తిని శారీరకంగా లేదా మౌఖికంగా బలవంతంగా సాక్ష్యం చెప్పించడాన్ని మాత్రమే నిరోధిస్తుంది; కానీ, అతడి శరీరంతో సంబంధం ఉన్న మరియు కేసుకు సంబంధించిన భౌతిక ఆధారాలను సేకరించడాన్ని కాదు. Cr.P.C.లోని సెక్షన్ 53A ప్రకారం, పోలీసులు విజ్ఞప్తి చేస్తే వైద్య నిపుణుడు నిందితుడిని పరీక్షించవచ్చు. అదే సమయంలో, కోర్టు కూడా అవసరమైతే పోలీసులు నిందితుని నుండి రక్త నమూనా సేకరించి DNA పరీక్ష చేయాలని ఆదేశించవచ్చు, ఇది Cr.P.C.లోని సెక్షన్ 173(8) ప్రకారం కొనసాగించే దర్యాప్తులో భాగంగా ఉంటుంది. నిందితుని

నుండి రక్త నమూనా సేకరించడం అనే ప్రక్రియలో ఎలాంటి మౌఖిక బలవంతం ఉండదు. అది ఒక అర్హత కలిగిన, నమోదు చేసిన వైద్య నిపుణుడు సేకరిస్తాడు. కాబట్టి, ఈ ప్రక్రియ ద్వారా నిందితులు తమపై సాక్ష్యం ఇవ్వవలసిందిగా బలవంతపరచబడ్డారని ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ చెప్పలేం; అలాగే, ఈ ప్రక్రియ ద్వారా నిందితులు తామే తమపై సాక్ష్యంగా మారమని బలవంతపరచబడుతున్నారని కూడా చెప్పలేం. ఇంతకు మించి, Cr.P.C. లోని సెక్షన్ 53A ప్రకారం, పోలీసులు నిందితులని నమూనా సేకరించడానికి అర్హత కలిగిన వైద్యుడి వద్దకు పంపే అధికారాన్ని కలిగి ఉంటారు. నిందితుల శరీర పరీక్షను విచారణకు తోడ్పడే భాగంగా పరిగణించాలి — ఇది నేరం జరిగినదో కాదో అనే విషయాన్ని తేల్చడంలో ఆధారాలను అందించగలదని భావించబడుతుంది. ఈ దృక్పథాన్ని **సెల్వి మరియు ఇతరులు వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ కర్ణాటక** (AIR 2010 SC 1974) కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు మరింత బలోపేతం చేసింది, ఇందులో DNA నమూనాలను సేకరించడం మరియు భద్రపరచడం అనేవి భౌతిక ఆధారాల స్వరూపంలో ఉండే చర్యలు, అవి భారత రాజ్యాంగంలో ఎలాంటి అడ్డంకులకు గురవ్వవని తీర్పు ఇచ్చింది. ఇంకా, **సునీల్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం**((2017) 4 SCC 393) కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు DNA పరీక్షలో సానుకూల ఫలితం వస్తే, అది అత్యాచారానికి సంబంధించి నిందితుడిపై తుది నిర్ణయాత్మక ఆధారంగా పరిగణించవచ్చని పేర్కొంది.

60. ఇక్కడ, ఆధునిక జీవ శాస్త్ర పరిశోధనలో జరిగిన ఇటీవలి పురోగతులు న్యాయ పరిశోధన శాస్త్రాన్ని స్థిరీకరించి, న్యాయనిర్వహణలో విప్లవాత్మక సహాయాన్ని అందిస్తున్నాయని నిర్ణయించడం సరైనది. న్యాయ పరిశోధన శాస్త్రానికి (forensic science) మరియు శాస్త్రీయ విభాగానికి భాగంగా ఉన్న DNA సాంకేతికత (DNA Technology) విచారణ ప్రక్రియకు మార్గనిర్దేశం చేయడమే కాకుండా, నిందితుల గుర్తింపులో ఉపయోగపడే అంశాలపై సేకరించిన సమాచారాన్ని కోర్టుకు అందించగలదు. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (Criminal Procedure Code) లో సవరణ చట్టం సంఖ్య 25/2005 ద్వారా సెక్షన్ 53A చేర్చిన తరువాత, DNA పరీక్ష (DNA profiling) చట్టబద్ధ పద్ధతులలో భాగంగా మారింది. సెక్షన్ 53A అనేది లైంగిక దాడికి పాల్పడ్డ నిందితుని వైద్య పరీక్షకు సంబంధించినది. Cr.P.C. లోని సెక్షన్ 53కి వివరణ రూపంగా DNA పరీక్షను ప్రత్యేకంగా చేర్చడం జరిగింది. కావున, 2005 సవరణ చట్టం ద్వారా క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లో చేర్చిన సెక్షన్ 53A, అత్యాచార కేసులలో నిందితుడు మరియు బాధితునికి DNA పరీక్షను నిర్వహించడం చట్టబద్ధంగా అనుమతిస్తుంది. ఈ విషయాన్ని గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **కృషన్ కుమార్ మాలిక్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ హర్యానా**((2011) 7 SCC 130) కేసులో స్పష్టంగా పేర్కొంది.

"ఇప్పుడు, 23.06.2006 తేదీ నుండి క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లో సెక్షన్ 53A చేర్చిన తర్వాత, ఇలాంటి కేసుల్లో ప్రాసిక్యూషన్ తప్పనిసరిగా DNA పరీక్షను నిర్వహించడం అవసరంగా మారింది, తద్వారా నిందితుడిపై తమ కేసును రుజువు చేయడంలో ప్రాసిక్యూషన్ కి అనుకూలత కలుగుతుంది."

61. వాస్తవంగా, DNA పరీక్షను నిందితులపై చేసిన ఆరోపణల విషయంలో తుది నిరూపణ (conclusive proof) గా పరిగణించలేము. అయినప్పటికీ, ఇది ఒక ముఖ్యమైన అనుబంధ ఆధారంగా (corroborative evidence) ఉంటుంది. DNA పరీక్షలో నిందితులపై ప్రతికూల ఫలితాలు వచ్చినట్లయితే, అది వారి మీద క్రిమినల్ ప్రొసీడింగ్స్ కొనసాగించడానికి బలమైన ఆధారంగా నిలుస్తుంది. ప్రస్తుత కేసులో, A1 నుండి A3 వరకు రక్త నమూనాలు సేకరించి, DNA పరీక్ష నిర్వహించిన PW.21 వెల్లడించిన సాక్ష్య ప్రకారం, మృతురాలి చీర మరియు గ్లాస్ స్లైడ్స్ నుండి పొందిన DNA ప్రొఫైల్ లను A1 నుండి A3 వరకు రక్త నమూనాలతో పోల్చినప్పుడు, వాటి ఆలీలిక్ ప్యాటర్న్ ఒకదానితో ఒకటి సరిపోవడం నిర్ధారణ అయ్యింది. అలాగే, ఆటోసోమల్ STR విశ్లేషణ ప్రకారం, మృతురాలి చీరపై ఉన్న వీర్యపు మరకలు A1 మరియు A2 యొక్క DNA ప్రొఫైల్ తో సరిపోతున్నాయని మరియు అవి ఒకే జీవవంశానికి (ఒకే తరహా జీవజాతుల మూలం) (same biological origin) చెందినవని అతని తుది సాక్ష్యంలో పేర్కొనబడింది. అదే విధంగా, గ్లాస్ స్లైడ్ లపై లభించిన DNA ప్రొఫైల్ A3 యొక్క DNA ప్రొఫైల్ తో సరిపోతుందని, అవి కూడా ఒకే జీవవంశానికి చెందినవని, ఇది అతను జారీ చేసిన Ex.P24 – DNA నివేదిక ద్వారా నిరూపించబడింది. అదనంగా, సిరాలజీ పరీక్ష నిర్వహించిన PW.20 వెల్లడించిన సాక్ష్యం ప్రకారం, మృతురాలి చీర, A2 మరియు A3 వారి లోదుస్తులు, మరియు మృతదేహంపై పోస్టుమార్టం సమయంలో PW.18 సేకరించి భద్రపరచిన గ్లాస్ స్లైడ్స్ మరియు కాటన్ స్వాబ్స్‌పై వీర్యకణాలు మరియు వీర్యం ఉన్నట్టు నిర్ధారణ అయింది. ఇదిలా ఉండగా, సాక్ష్యులు PW.20 మరియు PW.21 యొక్క వాంగ్మూలం ద్వారా నమూనాలు ప్రామాణికమైనవి కావని గానీ, అవి ఏ విధంగా అయినా నకిలీవిగా చూపించగలిగే విధంగా ఏదైనా ముఖ్యమైన విషయాన్ని వెలికితీయడంలో విఫలమయ్యారు. కాబట్టి, వారి సాక్ష్యాన్ని తిరస్కరించడానికి ఎలాంటి ఆధారమూ లేదు. కావున, PW.21 వెల్లడించిన సాక్ష్యాన్ని మరియు అతని సమర్పించిన నివేదిక Ex.P24ను బట్టి, A1 నుండి A3 వరకు ఈ నేరానికి సంబంధించి ఆరోపణలకు బలమైన సాక్ష్యంగా నిలుస్తుందనే ట్రయల్ కోర్టు చేసిన నిర్ణయంతో మేము ఏకీభవిస్తున్నాము.

62. అంతేగాక, A1 నుండి A3 వరకు మృతురాలిపై అత్యాచారం చేసి, ఆమెను హత్య చేసిన వారు అని నిర్ధారించడానికి, ప్రాసిక్యూషన్ PW.19 నుండి PW.21 వరకు ఉన్న సాక్ష్యాలపై ఆధారపడ్డది. PW.19, అంటే A1 నుండి A3 వరకు నిందితులపై లైంగిక పటిత్వ పరీక్ష (potency test) నిర్వహించిన వైద్యుడు, A1 నుండి A3 వరకు లైంగిక చర్య చేయగల సామర్థ్యం ఉన్న వ్యక్తులని తన వాంగ్మూలంలో వెల్లడించారు. వారికి నిర్వహించిన లైంగిక పటిత్వ పరీక్ష శాస్త్రీయంగా

ఆమోదించబడినది కాదని గానీ, విశ్వసనీయత లేదని గానీ చూపించగలిగే విషయాన్ని నిందితులు నిరూపించలేకపోయారు. కావున, PW.19 యొక్క సాక్ష్యంపై నమ్మకంగా ఆధారపడవచ్చు.

63. A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల తరఫున వాదించిన సీనియర్ న్యాయవాది, PW.20 తన వాంగ్మూలంలో ముడిపడి ఉన్న వస్తువులపై ఉన్న వీర్యం ఒక్క వ్యక్తికి సంబంధించినదేనా, లేక ముగ్గురు నిందితులది కలిపి సేకరించబడిందా అనే విషయంలో స్పష్టత లేకపోవడం, అలాగే రక్త వర్గీకరణ (blood grouping) కూడా చేయలేదని ఆమె అంగీకరించిన కారణంగా, ఆమె సాక్ష్యాన్ని పక్కనపెట్టాల్సిన అవసరం ఉందని వాదించారు. ఇది సామూహిక అత్యాచారానికి సంబంధించిన కేసు. అందువల్ల వీర్యం గ్రూపింగ్(కలపడం) చేయడం సాధ్యపడకపోవచ్చు అనే విషయం అంగీకరించవలసినదే. కేవలం ఈ చిన్న కారణంతో, మృతురాలి చీరపై, A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల బట్టలపై మరియు గాజు స్లైడ్లపై వీర్యం మరియు శుక్రకణాలు (స్పెర్మటోజోవా) ఉండటం అనే అంశాన్ని స్థిరపరచే PW.20 యొక్క సాక్ష్యాన్ని పూర్తిగా తిరస్కరించడం సాధ్యపడదు.

64. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ ఉదహరించిన **దత్తాత్రేయ @ దత్త అంబో రోకాడే కేసు(పైన పేర్కొన్న)లో**, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా తేల్చింది – నిందితుడి లోదుస్తులు (బర్ముడాస్), బెడ్ షీట్, బాధితురాలి యోనిస్వాబ్ మరియు మలస్వాబ్‌లపై కనిపించిన వీర్యం యొక్క DNA రూపచిత్రం ఒకటే అని, అవన్నీ ఒకే పురుషుని నుండి ఉత్పన్నమైనవని నిర్ధారించబడిందని పేర్కొంది. DNA విశ్లేషణ ద్వారా, బాధితురాలిపై నిందితుడు అత్యాచారం చేసినట్టు సందేహానికి తావులేకుండా స్థిరీకరించిందని తీర్పులో పేర్కొంది.

65. **ముకేష్ మరియు మరొకరు వర్సెస్ రాష్ట్రం (ఎన్‌సీటీ ఆఫ్ ఢిల్లీ) మరియు ఇతరులు((2017) 6 SCC 1) కేసులో**, ప్రసిద్ధంగా నిర్భయ కేసుగా పిలవబడే ఈ కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు తేల్చింది ఏమంటే – DNA విశ్లేషణ ద్వారా పొందిన సాక్ష్యం, నేరానికి ఉపయోగించిన బస్సు కేసును నిర్ధారించడంలో ఖండించలేని సాక్ష్యంగా, అలాగే నిందితులను నేరంతో అనుసంధానించడంలో బలమైన, ఖండించలేని ఆధారంగా నిలుస్తుందని పేర్కొంది.

66. ఇంకా, PW.9 యొక్క సాక్ష్యం ప్రకారం, అతను మృతురాలి మృతదేహ ఫోటోలు తీశాడని, వాటిని పోలీసులకు అప్పగించాడని స్పష్టమవుతుంది. PW.11 తన సాక్ష్యంలో, తాత్కాలికంగా ఉపయోగించేందుకు తన మొబైల్‌ను PW.1 కు వెల్లడించినట్లు, తరువాత PW.1 ఆ ఫోన్‌ను మృతురాలికి ఇచ్చాడని, ఆమె మరణించే వరకు అదే ఫోన్ ఉపయోగించినట్లు తెలిపాడు. PW.22 యొక్క సాక్ష్యం, PW.11 యొక్క సాక్ష్యాన్ని ధృవీకరిస్తుంది, ఎందుకంటే మృతురాలు ఉపయోగించిన మొబైల్ మరియు సిమ్ కార్డు PW.11 పేరుపై నమోదయ్యాయని విషయం PW.22 యొక్క సాక్ష్యంలో స్పష్టంగా తేలింది. ఇదంతా, మృతురాలికి చెందిన మొబైల్ ఫోన్‌ను A2 వద్ద నుండి

స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు తెలిపిన PW.15 యొక్క సాక్ష్యంతో కలిపి పరిశీలిస్తే, నిందితులపై అభియోగాలను స్థిరపరిచే విధంగా ప్రాసిక్యూషన్ కి బలమైన ఆధారంగా నిలుస్తుంది. PW.12 యొక్క సాక్ష్యం ద్వారా, మృతదేహంపై Ex.P8 ప్రకారం విచారణ (ఇన్‌క్వెస్ట్(మరణ పరీక్ష)), CDF పంచనామా, Exs.P9 మరియు P10 ప్రకారం నమూనా చిత్ర పటం (రఫ్ స్కెచ్) తయారీ, సంఘటన స్థలంలో నుంచి MO.4 నుండి MO.9 వరకు స్వాధీనం చేసుకున్న విషయాలను ప్రాసిక్యూషన్ స్థాపించగలిగింది. PW.12 యొక్క సాక్ష్యం క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్‌లో ఏ మాత్రం చెదిరిపోలేదు. అలాగే, PW.13 మరియు PW.14 యొక్క సాక్ష్యాలు మృతురాలి బట్టలను స్వాధీనం చేసుకున్న విషయాన్ని నిర్ధారించాయి. PW.16 మరియు PW.17 యొక్క సాక్ష్యాల ద్వారా మృతురాలు SC – బేడ బుడగజంగం కులానికి చెందినవారని, A1 నుండి A3 వరకు BC-E షేక్ కులానికి చెందినవారని ప్రాసిక్యూషన్ స్థాపించగలిగింది. ఇప్పటికే పై వాఖ్యానంలో చెప్పినట్లుగా, వైద్యాధికారి అయిన PW.18 యొక్క సాక్ష్యం ద్వారా, మృతురాలి మరణానికి గల కారణం గొంతు కోసిన గాయాల మరియు షాక్ వల్ల అని నిర్ధారించడమే కాకుండా, మృతురాలిపై ఇటీవలే లైంగిక చర్య జరిగిందని, అదేవిధంగా ఛాతీపై బొబ్బల గాయాలు, దవడపై ఎన్నో గాయాలు, పై ఛాతీపై గోరు గాట్లు, కుడి చేయి, సూచిక వేలుపై కత్తితో కలిగించిన గాయాలు, అలాగే ఛాతీ వెనుక భాగంలో, కుడి మరియు ఎడమ మోకాలుపై గాయాలు ఉండటం, అలాగే కుడి మరియు ఎడమ వైపు ఛాతీ ఎముకలు విరిగినట్లు వివరించారు. ఈ గాయాలన్నీ మృతురాలు నిందితుల చేతిలో నేరం జరుగుతున్న సమయంలో తీవ్ర ప్రతిఘటన చూపిందని స్పష్టంగా నిర్ధారించాయి. ఇంకా గమనించదగ్గ విషయం ఏమనగా, ప్రాసిక్యూషన్ మొత్తం వ్యవహారం మరియు పైన పేర్కొన్న సాక్షుల వాంగ్మూలాల ప్రకారం, నిందితులు నేరం జరిగిన రోజు నుంచి గ్రామం నుండి పరారీలో ఉన్నారని, అందువల్లే A1 నుండి A3 మీద అనుమానం వ్యక్తమైందని ప్రాసిక్యూషన్ పేర్కొంది. ఈ ఆధారాలన్నింటిని పరిశీలిస్తే, నిందితులకు తమ బట్టలు మార్చుకునే అవకాశం లేని పరిస్థితి ఉండే అవకాశం ఎక్కువగా ఉండటంతో, పోలీసులు వారిని అరెస్టు చేసే వరకు వారు అదే బట్టల్లో ఉండి ఉండవచ్చని గమనించవచ్చు. పైన పేర్కొన్న అంశాలన్నీ కలిపి పరిశీలించినప్పుడు, A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల నేరాన్ని స్పష్టంగా మరియు ఖచ్చితంగా నిరూపించినట్లు తేలుతుంది.

67. సీనియర్ న్యాయవాది, **అశర్ఫీ కేసు** (పైన పేర్కొన్న) కేసును ఉదహరించి వాదిస్తూ, మృతురాలు షెడ్యూల్డ్ కులానికి చెందిన వ్యక్తి అనే కారణంతోనే నిందితులు A1 నుండి A3 వరకు ఆమెపై నేరం జరిపారని నిరూపించే ఉద్దేశపూర్వకతకు సంబంధించిన సాక్ష్యం లేని నేపథ్యంలో, వారిపై SCs/STs (POA) చట్టంలోని సెక్షన్ 3(2)(v) ప్రకారం విధించిన శిక్ష నిలదొక్కుకోలేదని వాదించారు. ఈ విషయంలో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **అశర్ఫీ** కేసులో (పైన పేర్కొన్న) వెల్లడించిన చట్టపరమైన తీర్మానంపై ఎటువంటి వివాదం ఉండకపోయినా, నిందితులకు ఆ సెక్షన్‌కు సంబంధించి ట్రయల్ కోర్టు ఎటువంటి శిక్ష విధించకపోవడంతో, మేము ఆ వాదనను పరిశీలించాల్సిన అవసరం లేదని

భావిస్తున్నాము. ట్రయల్ కోర్టు ఈ విధంగా తెలిపింది – "*అందులో నిర్దేశించిన గరిష్ఠ శిక్ష జీవితకాల కారాగారమే కావడం వల్ల, ఆ సెక్షన్‌కి సంబంధించి వేరుగా అభియోగం రూపొందించబడినప్పటికీ, ఈ కోర్టు ఇప్పటికే ప్రధాన నేరమైన IPC సెక్షన్ 302 ప్రకారం మరణ శిక్షను, అలాగే సెక్షన్ 376-D IPC ప్రకారం జీవితకాల శిక్షను A1 నుండి A3 వరకు విధించినందున, ఈ నేరానికి వేరుగా శిక్ష విధించాల్సిన అవసరం లేదు.*"

68. A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల తరఫున సీనియర్ న్యాయవాది, ప్రాసిక్యూషన్ కేసులో కొన్ని చిన్నచిన్న విభేదాలను (contradictions) చూపించారు. అయితే, ఆ చిన్నచిన్న విభేదాలు ఈ వ్యవహారంలోని మూల విషయాన్ని ప్రభావితం చేయవని, అలాగే A1 నుండి A3 వరకు నిందితులపై అభియోగం బలంగా స్థాపించబడిన నేపథ్యంలో మొత్తం అభియోగ పక్షాన్ని పూర్తిగా ధ్వంసం చేసేంతటివిగా లేవు. **సునీల్ కుమార్ సంభుదయాల్ గుప్తా మరియు ఇతరులు వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మహారాష్ట్ర ((2010) 13 SCC 657)** కేసులో గౌరవ సుప్రీం కోర్టు ఈ విధంగా తీర్మానించింది:

> "సాక్ష్యాలను పరిశీలించేటప్పుడు, ఆ విభేదాలు లేదా వదిలిన అంశాలు ఏ స్థాయిలో ఉన్నాయి అన్నది కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి, అవి న్యాయ విచారణను గణనీయంగా ప్రభావితం చేసేంత ముఖ్యమైనవేనా అన్నది చూడాలి. చిన్నచిన్న విభేదాలు, అస్థిరతలు, అలంకారాలు లేదా తేలికపాటి మార్పులు అభియోగం ప్రధానాంశాన్ని ప్రభావితం చేయని విషయంలో మొత్తం సాక్ష్యాన్ని తిరస్కరించడానికి కారణంగా తీసుకోవడం తగదు. ట్రయల్ కోర్టు మొత్తం సాక్ష్యాన్ని పరిశీలించిన తరువాత సాక్షుల విశ్వసనీయతపై అభిప్రాయం ఏర్పరుచుకోవాలి, మరియు అప్పీల్ కోర్టు, సాధారణ పరిస్థితుల్లో, సరైన కారణం లేకుండా, ఆ అభిప్రాయాన్ని తిరిగి సమీక్షించడంలో సాధారణంగా న్యాయసమ్మతత ఉండదు."

69. సందేహాల ప్రయోజనం అనే న్యాయసూత్రానికి అతిశయమైన భక్తి కల్పితమైన సందేహాలు లేదా మిగిలిపోయిన అనుమానాలను పెంచకూడదు, తద్వారా సమాజ రక్షణను దెబ్బతీయకూడదు. వంద మంది దోషులు తప్పించుకున్నా ఒక నిర్దోషికి శిక్ష పడకూడదనే వాదన ఆధారంగా న్యాయాన్ని నిర్వీర్యంగా చేయకూడదు. దోషులను తప్పించుకోవడాన్ని అనుమతించడం అనేది చట్టప్రకారం న్యాయం చేయడమే కాదు. సమంజసమైన సందేహం అనేది ఊహాత్మకమైనదీ, తేలికపాటి విషయంపై ఆధారపడినదీ, లేక కేవలం సాధ్యమైనదీ కాకుండా, న్యాయబద్ధత మరియు సాధారణ బుద్ధిని ఆధారంగా చేసుకుని ఉండాలి. అది కేసులోని సాక్ష్యాల నుండి ఏర్పడాలి. అస్పష్టమైన ఊహలు న్యాయపరమైన విశ్లేషణకు ప్రత్యామ్నాయంగా ఉండలేవు. ఒక న్యాయమూర్తి, కేవలం నిర్దోషి శిక్షించబడకూడదని మాత్రమే చూసేందుకు నేర విచారణకు అధ్యక్షత వహించడు, దోషి తప్పించుకోకూడదనేది కూడా ఆయన కర్తవ్యమే. ఈ రెండూ ప్రజల పట్ల ఉన్న బాధ్యతలు. సందేహాలు తార్కిక విశ్లేషణ లేకుండా ఊహలపై ఆధారపడకుండా ఉంటేనే వాటిని సమంజసమైనవిగా పరిగణించవచ్చు. చట్టానికి వాస్తవాలు తప్ప ఇంకెవ్వరూ ప్రీతిపాత్రులు కాదు.

70. రికార్డులో ఉన్న సాక్ష్యాల్ని సూక్ష్మంగా విశ్లేషించిన అనంతరం, మేము ఏమాత్రం సందేహం లేకుండా ఈ విషయాన్ని తేల్చగలుగుతున్నాము – 2019 నవంబరు 24న, మృతురాలు రామనాయక్ తండా వైపు వెళ్తుండగా, A1 నుండి A3 వరకు ఆమెను అనుసరించి, ఆమె రామనాయక్ తండా గ్రామ శివారులోని పొలాల దగ్గరకు చేరినపుడు ఆమెను పొదలలోకి లాగి, ముగ్గురు ఒక్కొక్కరిగా ఆమెపై అత్యాచారం చేసి, ఆ విషయం ఎవరికైనా చెప్పిన పక్షంలో తమకు ప్రమాదం కలగొచ్చని భావించి, A1 ఆమె గొంతును MO.11 (కత్తి) తో దారుణంగా కోసి హత్య చేశాడు. అనంతరం A2 మరియు A3 ఆమె వద్ద ఉన్న మొబైల్ ఫోన్ మరియు రూ.200 నగదును అక్రమంగా అపహరించారు. A1 నుండి A3 వరకు నిందితుల అమానుషమైన ప్రవర్తన వారిపై విధించబడిన నేరాలకు పూర్తిగా అన్వయించబడుతుంది. అన్ని కేసులో ఉన్న అన్ని పరిస్థితులూ ఒక నిర్దిష్ట ధోరణిని కలిగినవిగా ఉండి, అనుమానానికి తావులేకుండా A1 నుండి A3 వరకు నేరానికి సంబంధించి వారి నేరాన్ని స్పష్టంగా చూపిస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితే అన్నీ కలిపి ఒక సంపూర్ణమైన భావంగా ఏర్పడి, సాధారణ మానవ బుద్ధితో పరిశీలించినప్పుడు ఈ నేరాన్ని A1 నుండి A3 వరకు మాత్రమే చేసినట్లు మరియు మరెవరూ చేయలేదని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. IPC సెక్షన్లు 376D, 302, 404 తో పాటు సెక్షన్ 34 మరియు SC/ST (POA) చట్టం, 1989 కింద ఉన్న సెక్షన్లు 3(1)(w-1), 3(2)(v)లోని అన్ని అవసరమైన మూలాంశాలు A1 నుండి A3 వరకు నిందితులపై స్థిరంగా స్థాపించబడ్డాయి. అందువల్ల ట్రయల్ కోర్టు వారిని దోషులుగా నిర్ధారించడం న్యాయసమ్మతమే. ఇక్కడ వేరే అభిప్రాయం ఏర్పరచుకోవడానికి ఎలాంటి కారణం లేదు. అందుచేత, A1 నుండి A3 వరకు నిందితులపై IPC సెక్షన్లు 376D, 302, 404 తో పాటు సెక్షన్ 34 మరియు SC/ST (POA) చట్టంలోని సెక్షన్లు 3(1)(w-1) మరియు 3(2)(v) కింద విధించిన శిక్షను మేము అనుసంధానంగా ఆమోదిస్తున్నాము.

71. ప్రస్తుత అంశం అత్యంత కీలకమైన ప్రశ్నవైపు మా దృష్టిని మరల్చింది, అదేంటంటే —— A1 నుండి A3 వరకు విధించిన మరణ దండనను, వారు చేసిన నేరం 'అత్యంత అరుదైన కేసు' ప్రమాణాన్ని తీర్చినదిగా పేర్కొని, ట్రయల్ కోర్టు చట్టపరంగా శిక్ష విధించడంలో న్యాయసమ్మతం ఉందా అనేది అంశం.

72. మరణ దండన విధించడం న్యాయబద్ధమైన ఆలోచనలకు బాగా భారంగా మారింది, ఎందుకంటే దీనికి నైతిక ప్రభావాలు, చట్టపరమైన అనుబంధాలు మరియు సామాజిక ప్రభావాలు ఉన్నాయి. అందుచేత, ప్రపంచవ్యాప్తంగా సాధారణ ప్రజలు, శాసనసభ్యులు మరియు న్యాయమూర్తులు నిందితుడిపై శిక్షగా మరణదండన కొనసాగించాలా వద్దా అన్న విషయంపై భిన్నాభిప్రాయాలతో ఉన్నారు.

73. నిందితులపై మరణదండన విధింపుపై *'మరణదండన రద్దు కోరువారు (abolitionists)'* మరియు *'మరణదండనకు మద్దతు ఇచ్చేవారు (retentionists)'* అనే రెండు విభిన్న అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. మరణదండన రద్దు కోరువారు నిరంతరం నిందితులపై మరణదండన విధించే అనుభవాన్ని పూర్తిగా నిలిపివేయాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వారు వాదించేది ఏమిటంటే, జీవితం పొందడం లేదా మరణ విధించడం అనేది ఒక దైవ చర్య, ఇది మానవుల చేత చేయబడే తగిన చర్య కాదు. అంతేకాకుండా, మరణదండన విధించడం వలన ఆ నేరాల ఆవర్తన తగ్గిపోతుందనే దానిని నిరూపించే గణాంకపరమైన ఆధారాలు లేవని వారు సూచిస్తున్నారు. దాంతో, మరణదండన ఒక నివారక శిక్షగా పని చేస్తుందని చెప్పే వాదనను, వారు తప్పుదారి పట్టినదిగా మరియు ఊహాపరమైనదిగా అభిప్రాయపడుతున్నారు. మరణదండన రద్దు కోరువారు ఇంకా వాదించేది ఏమంటే, ఆధునిక నాగరికత ఇప్పటికే ఆదిమ సమాజం అనే ప్రాథమిక భావన నుండి ఎంతో ముందుకు వచ్చింది. పశ్చిమ దేశాలలో మొట్టమొదటి న్యాయ నిర్ణేత అయిన *హమ్మురాబి* తన కాలంలో "*కన్నుకు కన్ను, పళ్లకు పళ్లు*" అనే ప్రతీకార శిక్షను ప్రతిపాదించినప్పుడు ఉన్న ధోరణి నుండి సమాజం కొత్త పుంతలు ప్రయాణించింది. కాబట్టి శిక్ష ప్రతీకార పరంగా ఉండకూడదని పేర్కొంటారు. బాధితురాలు చనిపోయిందన్న కారణం మీదుగా మాత్రమే నిందితుల ప్రాణాన్ని తీసి న్యాయం చేయలేం, ఎందుకంటే ప్రతీకారం అనే భావన, అది ఏ రూపంలో ఉన్నా, ఆధునిక నాగరిక సమాజంలో స్థానం పొందలేదు. అలాగే, శిక్ష విధింపులోని తత్వం నిందితుడిని సరిదిద్దడమేనని వారు చెబుతారు. కానీ మరణదండన విధించడం ద్వారా సమాజం మరియు ప్రభుత్వం ఇద్దరూ నిందితుని సంస్కరించడంలో విఫలమయ్యామని ఒప్పుకుంటున్నట్టు అవుతుంది. అయితే, నిందితుడు శిక్ష అనుభవిస్తున్న సమయంలో అతడిని సంస్కరించేందుకు సమాజం మరియు ప్రభుత్వం ప్రతి యత్నం చేయాలి. వారు ఇంకా వాదించేది ఏమంటే, మరణదండన విధించడం ఆ నేరానికి పూర్తి స్థాయిలో అనుపాతంగా ఉండదు. ఎందుకంటే, నిందితుడు తక్షణమే మరణించి ఉండవచ్చు లేదా మరణానికి ముందు కొంతకాలం యాతన అనుభవించి ఉండవచ్చు. కానీ, నిందితుడిని సంవత్సరాల పాటు మరణశిక్ష అమలు కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉంచడం వలన "రేపు నేను చనిపోవచ్చు" అనే భయానకమైన ఆలోచనతో అతనిపై తట్టే మానసిక ఒత్తిడి, బాధ మరియు కలతలు ఊహించలేని స్థాయిలో బాధను కలిగిస్తాయి. కాబట్టి, మరణదండన అనేది క్రూరమైనదిగా మరియు అసాధారణమైన శిక్షగా భావించబడుతుంది. గౌరవంతో జీవించే హక్కు విలువైనదిగా భావించే రాజ్యాంగం ఇటువంటి శిక్షకు సంస్కరణను అందించలేదు. మరణదండన రద్దు కోరువారు ఇంకా వాదించేది ఏమంటే, ఖైదీకి కూడా గౌరవంతో జీవించే హక్కు ఉంది. అతని వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ పరిమితమై, కట్టడి చేయబడినా, అతను ఒక వ్యక్తిగా జీవించే హక్కు మాత్రం కొనసాగుతూ ఉండాలి. మరియు మరణదండన విధించడం వ్యర్థమైనదన్న దృష్టితో, ప్రపంచంలోని ఎక్కువశాతం దేశాలు తమ చట్టాలలో ఇకపై మరణదండనను పెట్టుకోవడం లేదు అన్నది వారి వాదన. కనుక, మన దేశం కూడా మరణదండన విధింపుపై పునరాలోచించాల్సిన అవసరం ఉంది మరియు ప్రపంచ దేశాల మెజారిటీతో తాను సైతం

అనుసంధానించుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. మరణదండన రద్దు కోరు వారి అభిప్రాయం ప్రకారం, భారతదేశం ఒక ప్రజాస్వామ్య గణతంత్ర రాజ్యం, ఇది తన స్వేచ్ఛావాదం మరియు మానవ హక్కుల పరిరక్షణలో విశేషంగా పేరుగాంచినది. అలాంటి దేశం శిక్షా స్మృతి, 1860 లో మరణదండనను కొనసాగిస్తూ ఉండడం, ప్రపంచంలో అతి పెద్ద ప్రజాస్వామ్య దేశంగా భారతదేశం యొక్క నిర్మలమైన ప్రతిష్టపై మరణదండన అనేది గొడ్డలిపెట్టుగా నిలుస్తుందని వారు భావిస్తున్నారు.

74. మరణదండనను రద్దు చేయాలన్న అభిప్రాయానికి విరుద్ధంగా, మరణదండన కొనసాగించాలని మద్దతు ఇచ్చేవారు (retentionists) తమ దృష్టిని ఈ విషయంలో స్పష్టంగా వ్యక్తపరిచారు. చట్టాన్ని తీవ్రంగా ఉల్లంఘిస్తూ, సమాజపు అంతర్లీనతను కుదిపివేసే క్రూరమైన నేరాలు చేయు వారికి, చట్ట ఆజ్ఞను నిర్లక్ష్యం చేసేవారికి, సమాజాన్ని లోపలి నుండి వణికించే వారికి క్షమించలేని శిక్ష విధించాల్సిందేనని వారు వాదిస్తున్నారు. ఇలాంటి వ్యక్తులు సమాజానికి మరియు దాని శాంతికి ముప్పుగా నిలుస్తున్నప్పుడు, అలాంటి వారికి జీవించే హక్కును సమాజం తిరస్కరించే హక్కు ఉంది అని మరణదండన కొనసాగించాలని మద్దతు ఇచ్చేవారు (retentionists) స్పష్టంగా చెబుతున్నారు. అలాగే, శిక్ష చాలా కఠినంగా ఉండాలి, తద్వారా భావి భారతంలో ఒక వ్యక్తికి కలిగే (నేరస్తుడు) నేరం చేయాలన్న ఆలోచనే దరిచేరకుండా ఉండాలి. అందువల్ల, మరణదండన అనేది ఒక నివారక చర్యగా ఉండాలి కానీ, శిక్షించేదిగా కాదు అని అభిప్రాయపడుతున్నారు. అందుకే, మనిషిపై విధించదగిన అత్యంత కఠినమైన శిక్ష అయినా సరే, మరణదండన విధించడం న్యాయసమ్మతమే అని మరణదండన కొనసాగించాలని మద్దతు ఇచ్చేవారు (retentionists) ధృఢంగా అంటున్నారు.

75. అయితే, భారతీయ సమాజపు ధోరణిలో, మరణశిక్షను విధించటం లేదా విధించకపోవటం గురించి చర్చ అనేది వ్యర్థమైన చర్చ. మరణశిక్షను శిక్షగా నిర్ణయించడం అనేది శిక్షా స్మృతి 1860 కింద మాత్రమే కాకుండా, పిల్లలపై లైంగిక దాడుల నుండి రక్షణ చట్టం, 2012 వంటి ప్రత్యేక చట్టాలలో కూడా ఉంది. సెక్షన్ 302 IPC యొక్క రాజ్యాంగ పరమైన చెలామణీపై సందేహాస్పదమైన విబేధాలు ఉన్నా, సుప్రీం కోర్టు దాని రాజ్యాంగ పరమైన చెలామణీని సమర్థించింది. అందువల్ల, మరణశిక్షను రద్దు చేయాలని కోరేవారి అభ్యర్ధనను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం అనేది సమయాన్ని వృధా చేయడమే.

76. హత్య చేయడం అనేది క్రూరమైన చర్య ; కాబట్టి, ప్రతి హత్యా క్రూరత్వంతో కూడిన చర్యగా పరిగణించాలి. అయితే, ఆ క్రూరత్వం బాధ్యత స్థాయిలో తేడాలు చూపవచ్చు. అలాంటి బాధ్యత అత్యంత నీచ స్థాయికి చేరుకున్నపుడే "ప్రత్యేక కారణాలు" ఉన్నాయని చట్టపరంగా చెప్పడం సాధ్యమవుతుంది. సెక్షన్ 354(3) Cr.P.C. ప్రకారం, "ప్రత్యేక కారణాలు" అనే భావనకు జీవం పోసే విధంగా "అత్యంత అరుదైన వాటిలో ఒకటి" అనే న్యాయసూత్రం పనిచేస్తుంది. ఇది జీవిత ఖైదు ఒక నియమంగా ఉండాలని, మరణదండన మాత్రం ఒక మినహాయింపుగా ఉండాలని నాటిన విధానాన్ని

బలపరుస్తుంది. నియమాలకనుగుణంగా, మినహాయింపులను సంకుచితంగా అర్థం చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంటుంది. కాబట్టి, "అత్యంత అరుదైన" అనే న్యాయసూత్రం ప్రకారం మరణదండన విధించాలనుకుంటే, కోర్టు తగిన వాస్తవ ఆధారిత విశ్లేషణను రుజువు చేసి, ఆ సూత్రంలో పొందుపరిచిన మినహాయింపులకు పూర్తిగా సరిపోయే అంశాలున్నాయని నిరూపించాలి. ఒక కేసు "అత్యంత అరుదైన" వర్గానికి చెందాలంటే, అది అత్యున్నత న్యాయ ప్రమాణాలు, ఖచ్చితతకు లోబడి ఉండాలి, ఎందుకంటే ఈ సూత్రం ఒక అత్యంత సంకుచితమైన మినహాయింపు. ఒక కేసు “అత్యంత అరుదైన”దిగా గుర్తించాలంటే, దానికి సంబంధించి తీవ్రతతో కూడిన మరియు ఉపశమన పరిస్థితులను గమనించాల్సి ఉంటుంది, అవి నేరానికి మరియు నేరస్థుడికి సంబంధించినవిగా ఉండాలి. ఈ నిబంధనలో “ప్రత్యేక కారణాలు” అనే పదబంధం వాస్తవానికి “అత్యంత ప్రత్యేకమైన కారణాలు” అని అర్థం, ఇవి ఆ నిర్దిష్ట కేసులో నేరం మరియు నేరస్తుని చుట్టూ ఉన్న తీవ్రమైన పరిస్థితుల ఆధారంగా కలిగి ఉండాలి. అంతిమంగా, "అత్యంత అరుదైన" సూత్రం మరణదండన విధించడంపై విస్తృత నిషేధాన్ని విధిస్తుంది. కానీ ఆ నిషేధాన్ని ఉల్లంఘించడం కేవలం రెండు ప్రమాణాలు తృప్తి పరిచినపుడే సాధ్యమవుతుంది: (i) కేసు నిజంగా “అత్యంత అరుదైన”దిగా పరిగణించదగినదై ఉండాలి; (ii) జీవిత ఖైదు అనే ప్రత్యామ్నాయ శిక్ష, కేసులో ఉన్న పరిస్థితులను దృష్టిలో ఉంచుకుంటే, సరిపోదని స్పష్టంగా ఉండాలి. అయితే, మరణదండన విధించాలా వద్దా అన్నది కోర్టుల ముందు నిలిచే ఒక అస్తిత్వానికి సంబంధించిన ప్రశ్న. అయినప్పటికీ, అనేక కేసుల్లో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఈ సందిగ్ధతకు సమాధానమిచ్చింది. అందులో ముఖ్యంగా **బచన్ సింగ్ కేసు**(పైన పేర్కొన్న) (1980) మరియు **మచ్చి సింగ్ కేసు**(పైన పేర్కొన్న) (1983) ఇప్పటికీ ప్రామాణికంగా మారిన తీర్పులుగా కొనసాగుతున్నాయి.

77. **బచన్ సింగ్ కేసులో** (పైన పేర్కొన్న), గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు భారతదేశంలో మరణదండన రాజ్యాంగబద్ధతను అంగీకరించడంతో పాటు, Cr.P.C. సెక్షన్ 354(3) ప్రకారం జీవితఖైదే సాధారణంగా వర్తించవలసిన శిక్షగా ఉండాలనీ, మరణశిక్ష మాత్రం మినహాయింపుగా మాత్రమే ఉపయోగించవలసినదని తేల్చింది. కోర్టు వెల్లడించిన విషయాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి: ప్రతి కేసులో నేరస్థుడి ఉద్దేశాన్ని కొలవడం సాధ్యం కాకపోవడం వలన, మరణదండన విధించేందుకు స్థిరమైన ప్రమాణాలు లేదా ప్రమేయాలను నిర్ణయించడం సాధ్యపడదని కోర్టు పేర్కొంది; రెండవదిగా, నేర సంబంధిత కేసులను వర్గీకరించడం సాధ్యం కాదు, ఎందుకంటే అవి అనంతమైన, ఊహించలేని మరియు భవిష్యత్తులో ముందుగా చెప్పలేని విధాలుగా విభజించబడతాయి; మూడవది, అలాంటి వర్గీకరణ జరిగితే, శిక్ష విధించే ప్రక్రియ న్యాయప్రక్రియగా ఉండదు; నాల్గవదిగా, అలాంటి ప్రామాణీకరణ (standardisation) లేదా శిక్ష విధించే స్వేచ్ఛకు నియమాలు నిర్ణయించడం న్యాయవ్యవస్థ పరిధిలోకి రాదు, అది శాసనసభ (legislature) పరిధిలోకి వస్తుంది. ఈ అంశాలకు సంబంధించిన చర్చ ఈ విధంగా సాగింది:

"మేము 1973 కోడ్ లోని సెక్షన్లు 354(3), 235(2) మరియు ఇతర సంబంధిత నిబంధనలను చదువుతుంటే, శిక్షను ఎంచుకునే సందర్భంలో లేదా ఆ సందర్భంలో "ప్రత్యేక కారణాలు" ఉన్నాయా లేవా అన్నదాన్ని నిర్ధారించేందుకు కోర్టు తప్పనిసరిగా నేరానికి (crime) మరియు నేరస్థుడికి (criminal) రెండింటికీ తగిన ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలి అనే విషయం మాకు బాగా స్పష్టమవుతోంది. తీవ్రతను సూచించే (aggravating) అంశాలకు మరియు ఉపశమనాన్ని సూచించే (mitigating) అంశాలకు ఏది ఎంత ప్రాముఖ్యత పొందాలన్నది, ప్రతి కేసులోని ప్రత్యేకమైన నిజాలు మరియు పరిస్థితులను బట్టి మారవచ్చు. చాలా సందర్భాల్లో, ఈ రెండు కోణాలు ఒకదానితో మరొకటి అంతగా కలిసిపోయి ఉంటాయి కాబట్టి వాటిని విడివిడిగా పరిశీలించడం చాలా కష్టం. ఎందుకనగా "మన జీవన శైలి మనల్ని ప్రతిబింబిస్తుంది" (Style is the man). అనేక కేసుల్లో, హత్య చేసిన విధానం అత్యంత క్రూరంగా లేదా పాశవికంగా ఉన్నదంటే, అది ఆ నేరాన్ని చేసిన వ్యక్తి యొక్క నీచ స్వభావానికి ప్రత్యక్ష సూచికగానే ఉంటుంది. అందుకే, నేరానికి సంబంధించిన పరిస్థితులను మరియు నేరస్థుడికి సంబంధించిన పరిస్థితులను రెండు వేరైన, గట్టిగా విడదీయబడిన విభాగాలుగా పరిగణించడం లేదు. ఒక భావంలో చెప్పాలంటే, హత్య చేయడం అనేది క్రూరత్వం అయితే, ప్రతి హత్యా క్రూరమైన చర్యగానే పరిగణించాలి. అయితే, ఆ క్రూరత్వం భిన్నమైన బాధ్యత స్థాయిలలో ఉండవచ్చు. మరియు ఆ బాధ్యత, అత్యంత నీచ స్థాయికి చేరుకున్నప్పుడు మాత్రమే, "ప్రత్యేక కారణాలు" ఉన్నాయని చట్టపరంగా చెప్పడం సముచితమవుతుంది."

78. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు న్యాయమూర్తుల విచక్షణాధికారాలను (discretionary powers) పూర్తిగా పరిమితం చేయకుండా, సూత్రప్రాయమైన శిక్ష విధింపు (principled sentencing) అవసరాన్ని కూడా నొక్కి చెప్పింది. కోర్టు ఇంకా ఈ విషయాన్ని తీవ్రత (aggravating) మరియు ఉపశమన (mitigating) పరిస్థితులు రెండూ నేరం (crime) మరియు నేరస్తుడు (criminal) అనే రెండు కోణాల నుంచి పరిశీలించాలి అని స్పష్టం చేసింది. కావున, న్యాయస్థానాలు ఒక కేసులోని తీవ్రత యొక్క హెచ్చుతగ్గుల అంశాల మధ్య సమతుల్యతను పాటించాలి, అదే సమయంలో న్యాయమూర్తుల వివేకాధికారాన్ని పరిమితం చేయకుండా ఉండాలి. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు కొన్ని తీవ్రత సూచించే పరిస్థితులకు ఉదాహరణలు కూడా ఇచ్చింది, అవి ఈ విధంగా ఉన్నాయి: (i) నేరాన్ని పూర్తిగా ప్రణాళికతో అమలు చేయడం (pre-planned manner); (ii) ప్రణాళికా బద్ధమైన, దోషపూరితమైన హత్యలు (cold-blooded murders); (iii) కిరాతకంగా ఆలోచించి, అత్యంత క్రూరంగా అమలు చేసిన హత్యలు; (iv) ఉపయోగించిన ఆయుధం మరియు దాన్ని ఉపయోగించిన విధానం; (v) నేరం యొక్క భయంకరమైన లక్షణం మరియు బాధితుడి నిస్సహాయ స్థితి. అయితే, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఈ తీర్పులో పేర్కొన్న తీవ్రత మరియు ఉపశమన పరిస్థితుల జాబితా సమగ్రమైనది(exhaustive) కాదని, మరణదండన విషయంలో ఉపశమన అంశాలను కోర్టులు విశాలంగా, ఉదారంగా అర్థం చేసుకోవాలి అని స్పష్టంగా తెలిపింది. ఈ తీర్పులో పేరా 209 ఈ విధంగా సంగ్రహించబడింది:

"209. తక్కువ శిక్షను విధించేందుకు న్యాయంగా ఉపయోగపడే అనేక ఇతర పరిస్థితులు ఉన్నాయి; అదే సమయంలో తీవ్రతను సూచించే వ్యతిరేక పరిస్థితులూ (countervailing circumstances of

aggravation) ఉన్నాయి; 'ఈ సమాజం లోపభూయిష్టంగా ఉండటంతో పాటు అసమానతలతో (undulating society) కూడినది కనుక, అన్ని పరిస్థితులను ఒక న్యాయపరి భాషలో వడపోత పోయలేము, ఎందుకనగా అవి జ్యోతిషశాస్త్రంలో చెప్పే విధంగా ఊహించలేని (astrological imponderables) అంశాల వంటివి.' అయినప్పటికీ, మరణదండన సందర్భంలో ఉపశమన పరిస్థితుల పరిధిని మరియు భావనను కోర్టులు విశాలంగా, ఉదారంగా అర్థం చేసుకోవాల్సిన అవసరాన్ని మరువరాదు, ఇది సెక్షన్ 354(3) లో ప్రతిబింబించిన శిక్ష విధింపు విధానంతో అనుసంధానంలో ఉండాలి. న్యాయమూర్తులు ఎప్పుడూ రక్తపాత ధోరణితో (bloodthirsty) వ్యవహరించకూడదు. హంతకులను ఉరి తీయడం న్యాయమూర్తులకు పెద్దగా మేలు చేయలేదు. యునియన్ ఆఫ్ ఇండియా అందించిన పూర్తి నిర్ణయాలలో, తీర్పుల ఆధారంగా చూస్తే గతంలో కోర్టులు అత్యంత అరుదుగా మాత్రమే మరణదండన విధించాయి —— ఇది తీవ్రమైన విషయాన్ని శిక్ష విధించే సందర్భంలో కోర్టులు చూపే జాగ్రత్తను మరియు దయార్ద్రతను (compassion) సాక్ష్యంగా చూపుతుంది. కాబట్టి, మా ద్వారా సూచించిన విస్తృత ఉదాహరణాత్మక మార్గదర్శకాలను ఉపయోగించుకుంటూ, కోర్టులు ఈ భారమైన బాధ్యతను అత్యంత నిగూఢమైన శ్రద్ధతో, మానవీయ ఆలోచనతో నిర్వర్తిస్తాయనే నమ్మకాన్ని వ్యక్తపరచడం అవసరం. ఇది సెక్షన్ 354(3) లో పేర్కొన్న శాసన విధానానికి అనుగుణంగా ఉండాలి —— అంటే హత్యకు దోషిగా తేలిన వ్యక్తులకు జీవితఖైదే నియమం, మరణదండన మాత్రం మినహాయింపు అనే ధోరణిని అనుసరించాలి. మనుషుల జీవిత గౌరవం పట్ల నిజమైన మరియు శాశ్వతమైన శ్రద్ధ ఉండాలంటే, చట్టం ద్వారా ప్రాణాలు తీసే ప్రక్రియకు ప్రతిఘటన ఉండాలి. అలాంటి చర్యలు కేవలం అత్యంత అరుదైన సందర్భాల్లో మాత్రమే, జీవితఖైదుకు ప్రత్యామ్నాయమైన శిక్ష అసాధ్యమైపోయినప్పుడు మాత్రమే చేపట్టాలి."

79. అదే తీర్పులో, డాక్టర్ చితలే ని ఉదహరిస్తూ, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు "తీవ్రత సూచించే పరిస్థితులకు" (aggravating circumstances) ఉదాహరణలుగా ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:——

(a) హత్య పూర్వ ప్రణాళికతో చేయబడి, దానిలో అత్యంత క్రూరత్వం ఉన్నదిగా ఉంటే; లేదా

(b) హత్యలో అసాధారణమైన నీచత్వం (exceptional depravity) ఉన్నదిగా ఉంటే; లేదా

(c) హత్యను కేంద్ర సాయుధ దళాలకు చెందిన సభ్యుడు, లేదా పోలీసు విభాగానికి చెందిన సభ్యుడు, లేదా ఏదైనా ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అయిన వ్యక్తి పట్ల చేయబడినదిగా ఉంటే—

(i) ఆ సభ్యుడు లేదా ప్రభుత్వ ఉద్యోగి తన విధి నిర్వహణలో ఉన్నప్పుడు హత్య చేయబడినదై ఉంటే; లేదా

(ii) ఆ సభ్యుడు లేదా ఉద్యోగి తన చట్టబద్ధమైన విధిని నిర్వర్తించడంలో లేదా ప్రయత్నించడంలో చేసిన చర్యల కారణంగా హత్య చేయబడినదై ఉంటే, హత్య జరుగుతున్న సమయానికి అతను ఆ పదవిలో ఉన్నా, లేక ఆ పదవిని అప్పటికే వదిలివేసి ఉన్నా సంబంధం లేకుండా; లేదా

(d) హత్య చేయబడిన వ్యక్తి 1973 నాటి క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (Cr.P.C.) లోని సెక్షన్ 43 ప్రకారం తన విధిని చట్టబద్ధంగా నిర్వర్తించినప్పుడు, లేదా సెక్షన్ 37 మరియు సెక్షన్ 129 ప్రకారం మేజిస్ట్రేట్ లేదా పోలీసు అధికారికి సహాయం అందించినప్పుడు, హత్య చేయడానికి తన విధుల్లో సహాయ సహకారాలు అందించి ఉంటే.

80. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు "ఉపశమన పరిస్థితులు (mitigating circumstances)" అంటే ఏవి అన్న దానికి ఉదాహరణలుగా ఈ క్రింది విషయాలను పేర్కొంది:

1. నేరం తీవ్రమైన మానసిక లేదా భావోద్వేగ కలవరంలో ఉండి చేయబడినదిగా ఉంటే.
2. నిందితుని వయస్సు. నిందితుడు చాలా చిన్నవాడిగా లేదా వృద్ధుడిగా ఉంటే, అతనికి మరణదండన విధించకూడదు.
3. నిందితుడు భవిష్యత్తులో మరింత హింసాత్మక నేరాలు చేసి సమాజానికి ఎటువంటి నిరంతర ప్రమాదాన్ని కలిగించే అవకాశం తక్కువగా ఉంటే.
4. నిందితునిలో మార్పు (reform) చేకూరే అవకాశమూ, పునరావాసం (rehabilitation) సాధ్యమవ్వగలగడం ఉంటే. పై 3వ మరియు 4వ పరిస్థితుల విషయంలో ఆ ప్రమాణాలను నిందితుడు తీర్చలేకపోతున్నాడని రాష్ట్రం సాక్ష్యంతో నిరూపించాలి.
5. కేసులోని వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను అనుసరించి, నిందితుడు తన నేరాన్ని తాను నైతికంగా సమర్థించదగినదిగా నమ్ముతూ చేసినట్టు ఉంటే.
6. నిందితుడు మరొకరికి భయపడి లేదా అతని ఆధిపత్యంలో (duress or domination) ఉండి ఆ నేరాన్ని చేసి ఉంటే.
7. నిందితుడి మానసిక స్థితి లోపభూయిష్టంగా ఉండి, తన ప్రవర్తన నేరమని గ్రహించగల సామర్థ్యాన్ని ఆ మానసిక లోపం దెబ్బతీసి ఉండి ఉంటే.

81. అదనంగా, **మచ్చి సింగ్ కేసులో** (పైన పేర్కొన్న) గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు పేర్కొన్నది ఏమనగా హత్య అత్యంత క్రూరంగా, వికృతంగా, పైశాచిక స్వభావంగా, జుగుప్సాకరంగా లేదా దుర్మార్గంగా చేయబడినప్పుడు, ఆ చర్య సమాజంలోని తీవ్ర ఆగ్రహాన్ని మరియు గాఢమైన కోపోద్రేకాన్ని రెచ్చగొట్టగలిగితే, అది "అత్యంత అరుదైన కేసు (rarest of rare case)"గా పరిగణించబడుతుంది అని తేల్చింది. **బచన్ సింగ్ కేసు** (పైన పేర్కొన్న) లో చేసిన విశ్లేషణలను సారాంశంగా కోర్టు పేర్కొంటూ ఈ క్రింది విధంగా తేల్చింది:——

"38. ఈ నేపథ్యంలో, బచన్ సింగ్ కేసులో సూచించిన మార్గదర్శకాలను ప్రత్యేకంగా గుర్తించి, ప్రతి వ్యక్తిగత కేసులో, మరణదండన విధించాలా అనే ప్రశ్న తలెత్తినప్పుడు వాటిని వర్తింపజేయాలి. బచన్ సింగ్ కేసు నుండి ఈ క్రింది సూత్రాలు (propositions) వెలువడుతున్నాయి:

(i) అత్యంత తీవ్రమైన బాధ్యత (extreme culpability) ఉన్న అత్యంత తీవ్రమైన కేసుల్లో తప్ప, మరణదండన అనే అత్యున్నత శిక్ష విధించాల్సిన అవసరం లేదు.

(ii) మరణదండనను ఎన్నుకునే ముందు, "నేరస్థుడి" (offender) పరిస్థితులు కూడా, "నేరం" కి సంబంధించిన పరిస్థితులతో పాటుగా, తప్పనిసరిగా పరిశీలించాలి.

(iii) జీవిత ఖైదే సాధారణంగా వర్తించవలసిన శిక్ష మరియు మరణదండన మినహాయింపు మాత్రమే. జీవితఖైదు అనే శిక్ష, ఆ నేరానికి సంబంధించి ఉన్న సమస్త పరిస్థితుల్ని దృష్టిలో ఉంచుకుంటే పూర్తిగా తక్కువగా కనిపిస్తే మాత్రమే మరణదండనను కేవలం అప్పుడు మాత్రమే విధించాలి. అంతేకాక, జీవితఖైదును శిక్షగా విధించాలనే ఎంపికను న్యాయబద్ధంగా, మనస్సాక్షికి వ్యతిరేకంగా భావించాల్సిన స్థాయిలో అనుచితమైపోయినప్పుడు మాత్రమే, మరణదండన పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

(iv) ఆ కేసుకు సంబంధించి తీవ్రత సూచించే (aggravating) మరియు ఉపశమన (mitigating) పరిస్థితుల బాలన్స్ షీట్ తయారు చేయాలి. ఇందులో, ఉపశమన పరిస్థితులకు పూర్తి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి, అలాగే తీవ్రత మరియు ఉపశమన కారణాల మధ్య న్యాయమైన సంతులనం సాధించాల్సి ఉంటుంది, ఆ తర్వాతే శిక్షను ఎన్నుకోవాలి.

82. ఇంకా, పై కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు మరణదండన విధించాలా వద్దా అనే అంశాన్ని పరిగణించేటప్పుడు పాటించవలసిన ఐదు "పరీక్షల" ను స్థిరపరిచింది. అవి ఈ క్రింది విధంగా తెలుపబడ్డాయి:——

1. హత్య అత్యంత క్రూరంగా, వికృతంగా, పైశాచిక స్వభావంగా, జుగుప్సాకరంగా లేదా దుర్మార్గంగా చేయబడినపుడు, సమాజంలో తీవ్రంగా, గాఢంగా ఆగ్రహాన్ని రేకెత్తించేలా ఉంటే.
2. హత్య వెనుక ఉన్న ఉద్దేశ్యం పూర్తిగా నీచమైనదిగా మరియు నీతిమాలినదిగా (total depravity and meanness) కనిపించినపుడు; ఉదాహరణకు డబ్బు లేదా పారితోషికం కోసం ఒక "వేతన హంతకుడు" (hired assassin) ద్వారా హత్య చేయబడినపుడు, లేదా ఒక వ్యక్తి తన అధికారం లేదా నమ్మక స్థితిని ఉపయోగించి ప్రణాళికా బద్దంగా లాభాల కోసమే హత్య చేసినపుడు, లేదా దేశద్రోహ చర్యలలో భాగంగా హత్య జరిగినపుడు.
3. హత్య వ్యక్తిగత కారణాల వల్ల కాకుండా సామాజిక కోపాన్ని రెచ్చగొట్టే పరిస్థితుల్లో జరిగినపుడు —— ఉదాహరణకు, షెడ్యూల్డ్ కులానికి (Scheduled Caste) లేదా మైనారిటీ సముదాయానికి చెందిన వ్యక్తి హత్య చేయబడినపుడు, లేదా "వధువు దహనం" (bride burning), "కట్నం మరణాలు" (dowry deaths) వంటి ఘటనల్లో హత్య జరిగినపుడు, లేదా కట్నం కోసమే మరోసారి పెళ్లి చేసుకోవడం కోసం హత్య జరిగినపుడు, లేదా ఒక మహిళ పట్ల మోహంతో మరో పెళ్లి చేసుకోవాలన్న ఉద్దేశంతో హత్య జరిగిందనుకుంటే.
4. నేరం వాస్తవల పరంగా తీవ్రమైనదిగా ఉన్నపుడు. ఉదాహరణకు, ఒక కుటుంబంలోని అందరినీ లేదా తక్కువ తేడాతో అందరినీ, లేదా ఒక నిర్దిష్ట కులం, సామాజిక వర్గం, లేదా ప్రాంతానికి చెందిన పెద్ద సంఖ్యలో వ్యక్తులను హత్య చేసినపుడు.
5. బలహీన స్థితిలో ఉన్న వ్యక్తి హత్య చేయబడినపుడు ఉదాహరణకు, ఓ అమాయక చిన్నారి, నిస్సహాయ మహిళ, వృద్ధుడు లేదా శారీరకంగా దుర్బలుడైన వ్యక్తి, లేదా హంతకుడు ఆధిపత్యం కలిగి ఉన్న వ్యక్తి, లేదా సమాజం మెచ్చే, గౌరవించే ప్రజాప్రతినిధి (public figure) అయిన వ్యక్తి హత్య చేయబడినపుడు.

83. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు అభిప్రాయపడినదేమిటంటే, ఈ అంశాలను పరిశీలించేటప్పుడు కోర్టు సమగ్ర (holistic) దృష్టికోణంతో వ్యవహరించాలి, ఒక్కటే పరీక్షను వర్తింపజేసి, మిగిలిన అంశాలను నిర్లక్ష్యం చేయకూడదు. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు స్పష్టంగా పేర్కొన్నదేమంటే "*పైన పేర్కొన్న సిద్ధాంతాలను (propositions) దృష్టిలో ఉంచుకుని, పరీక్షల రూపంలో ఉంచిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలు పరిశీలించిన తర్వాత, అన్ని పరిస్థితులపై సమగ్ర దృష్టితో (overall global view) అవలీలగా ఆలోచించినపుడు, ఆ కేసు 'అత్యంత అరుదైనదిగా' పరిగణించదగినదిగా కనిపిస్తే, కేసుకు సంబంధించిన పరిస్థితులు మరణదండన విధించాల్సిన స్థితిని తేల్చి చెబుతున్నట్లైతే, అప్పుడు కోర్టు మరణదండన విధించడానికై ముందుకు సాగవచ్చు.*"

84. **శంకర్ కిసాన్‌రావ్ ఖాడే వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం** ((2013) 5 SCC 546) కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు మరణదండన విధించే సందర్భంలో తీవ్రత సూచించే (aggravating) మరియు ఉపశమన (mitigating) పరిస్థితులను ఎలా తూకం వేయాలో, అలాగే "అత్యంత అరుదైనదిగా" పరిగణించాల్సిన పరీక్షను (rarest of rare test) ఎలా వర్తింపచేయాలో పరిశీలించింది. ఈ కేసులో కోర్టు ఈ విధంగా తీర్పు వెల్లడించింది:—

> "52. పైన పేర్కొన్నట్లు, కేసు తీవ్రతను సూచించే పరిస్థితులు (aggravating circumstances) కూడా సంపూర్ణ జాబితా కావు, అలాగే ఉపశమన పరిస్థితులు (mitigating circumstances) కూడా అంతే. నా నిగూఢమైన అభిప్రాయంలో, మరణదండన విధించేటప్పుడు మనం వర్తింప చేయవలసిన పరీక్షలు "నేర స్వభావం" (crime test), "నేరస్తుడి పరీక్ష" (criminal test) మరియు చివరికి "అత్యంత అరుదైన కేసు పరీక్ష" (R-R test) ఇవే, "సంతులనం పరీక్ష" (balancing test) ను కాకూడదు. మరణదండన విధించాలంటే, ముందుగా "నేర పరీక్ష" పూర్తిగా అంటే 100% తృప్తిపరిచినది అయి ఉండాలి, అలాగే "నేరస్తుడి పరీక్ష" లో 0% అంటే నిందితుడికి అనుకూలంగా ఏ ఉపశమన పరిస్థితీ ఉండకూడదు. ఉదాహరణకు, నేరం చేయాలన్న ఉద్దేశం లేకపోవడం, మార్పు పొందే అవకాశముండడం (reformation), నిందితుడి చిన్న వయస్సు, సమాజానికి ముప్పుగా మారే వ్యక్తి కాకపోవడం, గతంలో నేరచరిత్ర లేకపోవడం వంటి అంశాలున్నా, అవి నిందితుడికి అనుకూలంగా ఉండి, మరణదండన తప్పించుకునే పరిస్థితిని కలిగించవచ్చు. అయినా, ఈ రెండు పరీక్షలు అంటే నేరానికి సంబంధించిన పరిస్థితులు పూర్తిగా నేర తీవ్రతను చూపినప్పటికీ, మరియు నిందితునికి అనుకూలంగా ఏ ఉపశమన పరిస్థితీ లేకపోయినప్పటికీ, చివరికి "అత్యంత అరుదైన కేసు పరీక్ష" ను కూడా తప్పనిసరిగా వర్తింప చేయాలి. ఈ R-R పరీక్ష అనేది సమాజ అభిప్రాయంపై ఆధారపడి ఉంటుంది, ఇది "జడ్జి కేంద్రితంగా" (Judge-centric) కాక, "సమాజ కేంద్రిత" (Society-centric) పరీక్ష. అంటే, సమాజం కొన్ని రకాల నేరాలకు మరణదండన విధించడాన్ని ఆమోదించగలదా లేదా? అన్నదే అసలు ప్రశ్న. ఈ పరీక్ష వర్తింపచేయడంలో, కోర్టు అనేక అంశాలను గమనించాలి, ఉదాహరణకు: సమాజం చూపే అసహ్యం (abhorrence), తీవ్రమైన కోపోద్రేకం (extreme indignation), ప్రత్యక్ష వ్యతిరేకత (antipathy) — ముఖ్యంగా బుద్ధిపరంగా వికలాంగులైన చిన్నారులపై లైంగిక దాడులు చేసి హత్యచేయడం, శారీరకంగా దుర్బలమైన వృద్ధులు లేదా వికలాంగ మహిళలపై అఘాయిత్యాలు వంటి కేసుల పట్ల. ఈ ఉదాహరణలు కేవలం సూచనాత్మకమైనవే,

సంపూర్ణ జాబితా కావు. కోర్టులు మరణదండన విధించడాన్ని తమ అభిప్రాయంతో కాకుండా దేశ రాజ్యాంగం కలిగించే కర్తవ్యం, ప్రజల సంకల్పాన్ని ప్రతిబింబించే విధంగా ఆ పరిస్థితులు డిమాండ్ చేసే కారణంగా చేస్తాయి, జడ్జిల సంకల్పంతో కాదు."

85. సంతోష్ కుమార్ సతీష్‌భూషణ్ బరియార్ వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం ((2009) 6 SCC 498) కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఈ విధంగా తీర్పు వెలువరించింది:

"157. నిష్పత్తితత్వ సూత్రం (Doctrine of proportionality), ఇది ట్రయల్ కోర్టు మరియు హైకోర్టు అప్పీలుదారుకి మరణదండన విధించేందుకు పూర్వసిద్ధాంతం ఆధారంగా నిర్ణయించబడుతుంది, ఇది మరణదండనను సమర్థించేందుకు న్యాయపరమైన కారణంగా ఉండవచ్చు. అయితే, నిందితునికి ఏ శిక్షను విధించాలన్నా, కోర్టు పునరావాసం (rehabilitation) అనే సిద్ధాంతాన్ని కూడా గుర్తుంచుకోవాలి. ఇది, కోడ్‌లోని సెక్షన్ 354(3) ప్రకారం, "అత్యంత అరుదైన కేసు"గా పరిగణించాలా అన్న దాన్ని నిర్ణయించే సందర్భంలో మరింత ప్రాముఖ్యతను పొందుతుంది.

158. మేము భావించేదేమనగా, దిగువ కోర్టులు వెల్లడించిన కారణాలు "బచన్ సింగ్ కేసులోని పరీక్ష"ను (Bachan Singh test) సమర్దించవు. కోడ్ యొక్క సెక్షన్ 354(3) ఒక మినహాయింపుని సూచిస్తుంది. కాబట్టి, సాధారణ నిష్పత్తితత్వ సూత్రం ఇక్కడ వర్తించదు. ఈ నిబంధనను భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 ఆధారంగా అధ్యాయనము చేయాలి. బచన్ సింగ్ కేసులో కోడ్ యొక్క సెక్షన్ 354(3) ను విశ్లేషిస్తూ రూపొందించిన చట్టం మన రాజ్యాంగ పద్ధతిలో భాగమైందిగా పరిగణించాలి.

159. సుప్రీం కోర్టు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం బచన్ సింగ్ కేసులో "అత్యంత అరుదైన కేసు" గా వేటిని పరిగణించాలి అనే విషయంలో మార్గదర్శకాలు రూపొందించకపోయినప్పటికీ, ఆ తీర్పులో ప్రధానంగా లేవనెత్తిన ఉపశమన పరిస్థితులు (mitigating circumstances), ముఖ్యంగా పునరావాసం (rehabilitation) మరియు మార్పు ఆలోచన ధోరణిలో మార్పు (reformability) చాలా ప్రాముఖ్యత పొందాయి. ఇంత వరకూ కోర్టు మరణదండన విధించాలంటే, నిందితుడి ఆలోచన ధోరణిలో మార్పు సాధ్యపడదని రాష్ట్రం నిరూపించాల్సిన బాధ్యత ఉంటుంది అని కూడా ఆ తీర్పులో పేర్కొనబడింది. కావున, కేవలం నిష్పత్తి (proportionality) ఆధారంగా శిక్షను నిర్ణయించలేం. ఈ కేసులో నిందితుడి వ్యక్తిత్వంలో మార్పును ఆశించలేము, పునరావాసం సాధ్యపడదు అన్న విషయాన్ని సూచించే ఏ ఆధారమూ మా ముందు లేదు.

★★★

162. అంతేకాక, నిస్సందేహంగా, మృతదేహం యొక్క ఆధారాలని కప్పిపుచ్చడానికి ఉపయోగించిన పద్ధతులు బాధాకరమైనవి మరియు ఈ హత్యను అత్యంత క్రూరమైన, అమానవీయమైన (despicable) కేసుగా మలచడంలో కీలకంగా పనిచేశాయి. అయితే, మేము భావించేదేమనగా, కేవలం మృతదేహం రూపురేఖలు మార్చేందుకు అనుసరించిన విధానాన్ని మాత్రమే ఆధారంగా తీసుకొని ఒక కేసును "అత్యంత అరుదైన కేసు" గా పరిగణించి మరణదండన విధించడం సరైనది కాదు. ఇది ఇతర అనేక అంశాలతో కలిపి పరిశీలించాల్సిన అంశం."

86. **అజయ్ పండిట్ వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం** ((2012) 8 SCC 43) కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఈ విధంగా తీర్పు వెల్లడించింది: మరణదండన విధించడం ఒక మినహాయింపుగా ఉండాలి, నియమంగా కాదు, మరియు అత్యంత అరుదైన కేసులలో మాత్రమే కోర్టు మరణదండన విధించాలి. ఈ మేరకు ఈ విధంగా తీర్పు వెలువరించబడింది:

> "47. మరణదండన విధించడం అనేది మినహాయింపు, కానీ నియమం కాదు. మరియు కేవలం "అత్యంత అరుదైన" (rarest of rare) కేసుల్లో మాత్రమే కోర్టు మరణదండన విధించగలదు. మరణశిక్ష విధించబడిన వ్యక్తి యొక్క మానసిక స్థితి మరియు జీవితఖైదు విధించబడిన వ్యక్తి యొక్క మానసిక స్థితి ఒకేలా ఉండకపోవచ్చు, మానసికంగా మరియు భావోద్వేగపరంగా ఇద్దరు వ్యక్తుల యొక్క ఆలోచన ధోరణి భిన్నంగా ఉండవచ్చు. అలాంటి సందర్భాల్లో, నిందితుడు పూర్తిగా మౌనంగా ఉన్నా కూడా, సంబంధిత వాస్తవాలను సేకరించాల్సిన బాధ్యత మరియు విధి కోర్టుకు ఉంటుంది. ఈ కేసులో, హైకోర్టు, నిందితుడిని ప్రశ్నించే సందర్భంలో ఆ ప్రాముఖ్యత గల అంశాలను గుర్తుపెట్టుకొని సరిగ్గా పరిణమించకుండా, విషయాన్ని సరైన దృక్కోణంలో పరిశీలించడంలో విఫలమైంది. అంతేకాక, CrPC సెక్షన్ 235(2) యొక్క ఉద్దేశం మరియు లక్ష్యాన్ని సరైనదిగా అర్థం చేసుకోకపోవడం వల్ల, ప్రక్రియాపరంగా తీవ్రమైన తప్పిదం జరిగింది."

87. **మోహిందర్ సింగ్ వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం** ((2013) 3 SCC 294) కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు, ఒక కేసు స్పష్టంగా 'అత్యంత అరుదైన కేసుల' పరిధిలోకి వస్తే మరియు ప్రత్యామ్నాయ శిక్షను అనుసరించే అవకాశమే లేకపోతే మాత్రమే, మరణదండన విధించవచ్చని వ్యాఖ్యానించింది. దీనిని ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొన్నారు:

> "22. "అత్యంత అరుదైన కేసు" సూత్రం (rarest of rare doctrine) రెండు అంశాలను కలిగి ఉంటుంది. ఆ రెండు అంశాలు పూర్తిగా సమర్థించబడినప్పుడు మాత్రమే మరణదండన విధించవచ్చు. మొదటిది, ఆ కేసు నిజంగా "అత్యంత అరుదైన" శ్రేణిలోకి వచ్చి ఉండాలి. రెండోది, ప్రత్యామ్నాయ శిక్ష ఖచ్చితంగా పని చేయదని తేలినప్పుడే, మరణదండన విధించాల్సి ఉంటుంది. బచన్ సింగ్ తీర్పు ప్రకారం, జీవితఖైదు శిక్ష యొక్క ప్రధాన ప్రయోజనం అయినటువంటి, ఖైదీ యొక్క మానసిక స్థితిలో మార్పు ఆశించలేని సందర్భాలలో, చివరి మార్గంగా (penalty of last resort) మరణదండనను ఎంచుకోవాలని సూచించింది.
>
> 23. జీవితఖైదు శిక్ష ద్వారా, నివారణ (deterrence), పునరావాసం (rehabilitation), పునర్నివాసము (retribution) వంటి లక్ష్యాలను వివిధ స్థాయిలో సాధించగలమనే అవకాశముంది. కానీ, అది మరణదండనకు వర్తించదు. మరణదండన అనేది ఒక ప్రత్యేకమైన శిక్ష, ఎందుకంటే ఇది నిందితుడిలో మార్పు వచ్చే అవకాశాన్ని పూర్తిగా తిరస్కరిస్తుంది, మార్పు, పునరావాసం అన్న భావనలనే తుడిచివేస్తుంది. ఇది జీవితం అంతమవ్వడమే కాబట్టి, జీవితం అనే అస్తిత్వానికి సంబంధించిన ఆశలను లేకుండా చేస్తుంది. ఇది జీవితఖైదు మరియు మరణదండన మధ్య ఉన్న పెద్ద తేడా. కాబట్టి, మరణదండన విధించే ముందు ఈ తేడాను తప్పనిసరిగా పరిగణించాలి. పైగా వివరించినట్లుగా, "అత్యంత అరుదైన" అనే సిద్ధాంతం కూడా ఈ తేడాను సూచిస్తోంది. ఈ నేపథ్యంలో ఉత్పన్నమైన ప్రశ్న ఏమనగా, ఈ కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితుల దృష్ట్యా జీవితఖైదు శిక్ష విధించడం నిరర్థకమైనదిగా మరియు పూర్తిగా కారణరహితమైనదిగా భావించబడుతుందా అనే విషయంలో నిర్ణయించాల్సి ఉంటుంది. జీవితఖైదు శిక్షను పూర్తిగా వ్యర్థమని

పరిగణించవచ్చు అంటే, "మార్పు సాధ్యం కాదు" (reformation unachievable) అన్నదాన్ని స్పష్టంగా నిరూపించాలి. అంతకంటే ముందుగా, "అత్యంత అరుదైన" సూత్రంలోని రెండవ అంశాన్ని తృప్తిపరచాలంటే, నిందితుడి ఆలోచన ధోరణిలో మార్పును ఆశించలేము మరియు పునరావాసం సాధ్యం కాదు అనే అంశాలలో కోర్టు సాక్ష్యాలతో నిదర్శనం చూపించాలి.

88. **పంచ్చి వర్సెస్ ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం** ((1998) 7 SCC 177) కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు పేర్కొన్నదేమనగా — హత్య చేయబడిన విధానంలోని క్రూరత్వం ఒక ఆధారంగా పరిగణించవచ్చు, కానీ దానిని మాత్రమే ఆధారంగా తీసుకొని ఆ కేసు "అత్యంత అరుదైనది" (rarest of rare case) అనేలా నిర్ణయించకూడదు. కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా వ్యాఖ్యానించింది:

> "20. ... ఈ కేసులో హత్యలలో, ముఖ్యంగా వృద్ధులపై మరియు చిన్న వయసు చిన్నారిపై జరిపిన హత్యలలో క్రూరత్వం అత్యధికంగా కనిపిస్తుంది అన్నదానిలో సందేహం లేదు. హత్యలు జరిగిన విధానం ప్రకారం, వాటిలో ఏమాత్రం తక్కువతనమూ కనిపించకపోవచ్చు. కానీ, ఆ విధానం ఈ హత్యలలో అంతగా అసాధారణమైనదిగా కూడా ప్రత్యేకంగా నిలవదు. హత్య చేయబడిన విధానంలోని క్రూరత్వం ఒక పరిశీలనీయ అంశం కావచ్చు, కానీ అదే ఒకే ఒక్క ప్రమాణంగా తీసుకొని ఆ కేసును "అత్యంత అరుదైన కేసు"గా నిర్ణయించలేమని బచన్ సింగ్ కేసులో సూచించబడింది."

89. అనేక తీర్పుల శ్రేణిలో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు జీవితఖైదే నియమం మరియు మరణదండన మినహాయింపు అనే సిద్ధాంతాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకొని వివిధ అంశాలను పరిశీలించింది. కొన్ని తీర్పులను ఉదాహరణగా తెలియజేయడమైనది:—

90. **రాజేష్ కుమార్ వర్సెస్ స్టేట్** ((2011) 13 SCC 706) కేసులో, నిందితుడు ఇద్దరు నిస్సహాయ చిన్నపిల్లలపై దాడి చేసి, అత్యంత హేయమైన విధంగా హత్య చేసినందుకు దోషిగా తేలాడు. అయితే, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఈ కేసులో మరణదండన విధించలేమని తీర్పు వెలువరించింది. కోర్టు పునరుద్ఘాటించిన విషయమేమనగా — జీవితఖైదే నియమం, మరణదండన మినహాయింపు మాత్రమే. "అత్యంత అరుదైన కేసుల్లో" మాత్రమే, మరియు "ప్రత్యేక కారణాలున్నప్పుడు మాత్రమే", అది కూడా ఎటువంటి ఉపశమన పరిస్థితులూ సాధ్యం కాని సందర్భంలో మాత్రమే మరణదండన విధించవచ్చు అని కోర్టు స్పష్టంగా పేర్కొంది.

91. **బంటు వర్సెస్ మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం** ((2001) 9 SCC 615) కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఈ వ్యాఖ్యలు చేసింది: నిందితుడు చేసిన నేరం తీవ్రమైనదే అయినా, ఆయనకు గతంలో ఎటువంటి నేరచరిత్ర లేదనే విషయం రికార్డులో స్పష్టంగా ఉంది, అలాగే ఆయన సమాజానికి తీవ్రమైన ముప్పుగా మారతాడని చెప్పలేని పరిస్థితి కూడా ఉంది. కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"8. అయితే, అప్పీలుదారు తరఫు న్యాయవాది వాదించిందేమనగా — ఈ కేసు "అత్యంత అరుదైన కేసు" (rarest of rare case) గా గుర్తించలేము, కాబట్టి నిందితుడికి మరణదండన విధించడానికి ఇది తగిన సందర్భం కాదు. ఆ ఘటన జరిగిన సమయంలో నిందితుడి వయస్సు 22 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ అని ఆయన వాదించారు. ఇంకా, నిందితుడు చేసిన చర్య తీవ్రమైనదే అయినా, మృతదేహంపై గాయాలు లేవనే అంశాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుంటే, మృతురాలు అరవకుండా ఉండేందుకు ఆమె నోరు మరియు ముక్కును బిగించడంతో ఊపిరాడక మృతి చెందిన అవకాశం ఉందని అన్నారు. ఈ దృష్టితో చూస్తే, ఈ మరణం ఉద్దేశపూర్వకమైనది కాకుండా ప్రమాదవశాత్తు జరిగిందనేది ఆయన వాదన. ఈ కేసులో నిందితుడికి గతంలో ఎటువంటి నేరచరిత్ర లేదు, అలాగే ఆయన సమాజానికి తీవ్రమైన ముప్పుగా మారతాడని చెప్పడానికి ఆధారాలు లేవు. ఆయన చేసిన పని ఘోరమైనదే, ఖండించదగినదే అనేది నిజమే, కానీ ఇది "అత్యంత అరుదైన కేసు"గా పరిగణించదగినదని మాత్రం చెప్పలేం. అందువల్ల, నిందితుడిని సమాజం నుంచి పూర్తిగా తొలగించాల్సిన అవసరం లేదని కోర్టు భావించింది. కాబట్టి, మరణదండన విధించడానికి తగిన కారణాలేవీ లేవు."

92. **అమిత్ వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం** ((2003) 8 SCC 93) కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఆ అప్పీలుదారుకు సంబంధించి గత నేరచరిత్రను పరిగణనలోకి తీసుకుంది, గతంలో అతను ఎటువంటి క్రూరమైన నేరం చేసిన రికార్డు లేదని, మరియు అతనికి మరణదండన విధించకుండా స్వేచ్ఛను ఇస్తే సమాజానికి ముప్పుగా మారతాడని, దీనికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేవని కోర్టు గమనించింది. సంబంధిత తీర్పు క్రింద ఉదహరించబడింది:

"10. తదుపరి ప్రశ్న శిక్షకు సంబంధించినది. అప్పీలుదారు ఒక యువకుడు, సంఘటన జరిగిన సమయంలో అతని వయస్సు సుమారు 20 సంవత్సరాలే; అతను విద్యార్థి; గతంలో ఎటువంటి క్రూరమైన నేరాలు చేసినటువంటి రికార్డు లేదు, అలాగే మరణదండన విధించకపోతే అతను సమాజానికి ముప్పుగా మారతాడని చెప్పగల ఏ ఆధారాలు లేవు. అప్పీలుదారు చేసిన నేరం తీవ్రంగా ఖండించదగినదే, ఇది అత్యంత హేయమైన నేరమే అయినప్పటికీ, కేసులోని వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులన్నింటినీ కలిపి పరిశీలించినప్పుడు, ఈ కేసు "అత్యంత అరుదైన కేసు" క్రమంలోకి వస్తుందని మేము భావించడం లేదు."

93. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **రాహుల్ వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం** ((2005) 10 SCC 322) కేసులో గమనించింది ఏమనగా, నిందితుడి ప్రవర్తనపై జైలు అధికారుల నుండి గానీ, ప్రొబేషనరీ అధికారి నుండి గానీ ఎటువంటి ప్రతికూల నివేదిక రాకపోవడమే కాకుండా, అతనికి గత నేరచరిత్ర కూడా లేదు, లేదా కనీసం అలాంటి సమాచారం కోర్టు దృష్టికి తీసుకురాలేదు. కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా వ్యాఖ్యానించింది:

"4. ఈ కేసుకు సంబంధించిన అన్ని అంశాలను మేము పరిశీలించాము. అప్పీలుదారు ఒక తీవ్రమైన నేరాన్ని, అత్యంత భయంకరమైన (ghastly) విధంగా చేశాడు అనేది నిజమే. కానీ, ఆ సమయంలో అతని వయస్సు 24 సంవత్సరాలే అనే అంశాన్ని గమనించాల్సిన అవసరం ఉంది. అప్పీలుదారు 1999 నవంబర్ 27వ తేదీ నుండి కస్టడీలో ఉన్నప్పటికీ, జైలు అధికారులు గానీ, ప్రొబేషనరీ అధికారి గానీ అతనిపై ఎటువంటి నివేదికను

అందించలేదు. అతనికి గతంలో ఎటువంటి నేరచరిత్ర లేదు, మరియు కోర్టు దృష్టికి అలాంటి విషయం ఏదీ తీసుకురాలేదు. అంతేకాదు, అతడు భవిష్యత్తులో సమాజానికి ముప్పుగా మారతాడని చెప్పలేము. నిందితుడి వయస్సు మరియు ఇతర పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, మరణదండన విధించాల్సిన అవసరం ఉందని మేము భావించడం లేదు.”

94. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **హరు ఘోష్ వర్సెస్ పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రం** ((2009) 15 SCC 551) కేసులో, నిరపరాధమైన ఇద్దరు నిస్సహాయ వ్యక్తులపై అత్యంత దుర్మార్గమైన (dastardly) హత్య జరిగినప్పటికీ, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు మరణదండనను జీవితఖైదుగా మారుస్తూ ఈ క్రింది అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంది: అవి (i) నిందితు ఈ చర్యకు పాల్పడడంలో ప్రణాళికా బద్ధంగా వ్యవహరించలేదు (pre-meditation); (ii) ఈ చర్య ఒక క్షణికావేశంలో (spur of the moment) జరిగింది; (iii) నిందితుడు ఏ విధమైన ఆయుధాన్ని తనతో తీసుకొని రాలేదు; (iv) నిందితుడు ఆ ఇంట్లోకి ఏ పరిస్థితుల్లో ప్రవేశించాడు, లేదా ఆ బాలుడిపై దాడికి అతనిని ప్రేరేపించిన కారణం ఏమిటో తెలియదు; మరియు (v) హత్య క్రూరంగా చేయబడ్డది అన్నది ఒక విషయమే అయినా, అది మాత్రమే మార్గనిర్దేశక అంశంగా పరిగణించకూడదు, అయితే నిందితుడికే ఇద్దరు చిన్న పిల్లలు ఉన్నారని కోర్టు గమనించింది.

95. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు **నిందితుడు ‘X’ వర్సెస్ మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం** ((2019) 7 SCC 1) కేసులో ఈ విధంగా అభిప్రాయపడింది:

> “శిక్ష విధించడం అనేది ఒక సామాజిక-చట్టపరమైన ప్రక్రియ, ఇందులో న్యాయమూర్తి, వాస్తవ పరిస్థితులు మరియు న్యాయసమతుల్యత (equities) దృష్టిలో పెట్టుకుని నిందితుడికి తగిన శిక్షను నిర్ణయిస్తాడు. భారతదేశంలో శిక్ష విధింపు (sentencing) అనేది న్యాయవివేకం (judicial intuition) మరియు చట్టనిబంధనల కచ్చితమైన ప్రయోగం మధ్య నడిచే ప్రక్రియ. న్యాయమూర్తులకు శిక్ష నిర్ణయించే స్వేచ్ఛను చట్టసభ వెల్లడించిన నేపథ్యంలో, ఆ స్వేచ్ఛను ఆధారబద్ధంగా (principled manner) వినియోగించడం ముఖ్యమవుతుంది. భారతదేశంలో మరణదండన సందర్భంలో “మార్గదర్శక తీర్పుల” ఆధారంగా శిక్ష విధింపు జరుగుతుండగా, యునైటెడ్ కింగ్డమ్, అమెరికా వంటి దేశాల్లో శిక్ష విధింపు కోసం ఆధారంగా ఉపయోగించే ప్రాథమిక విధాన చట్రం (basic framework) ఉంటుంది. శిక్షను ఖచ్చితంగా ఒకే విధంగా, స్థిరంగా నిర్ణయించాలన్న దృష్టికోణం అనేది స్వీకరించదగినది కాదు, ఎందుకనగా న్యాయమూర్తికి తగినంత విచక్షణాధికారం (discretion) ఉండాలి.”

సుప్రీం కోర్టు తప్పనిసరిగా ఒక "ఖచ్చితమైన శిక్ష విధింపు విధానాన్ని" రూపొందించలేదు, ఎందుకంటే ఇది శాసనసభ కార్యకలాపానికి చెందింది. కానీ, భారత న్యాయవ్యవస్థలో కోర్టులు ఈ సమస్యను సూత్రప్రాయంగా, న్యాయ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా పరిష్కరించేందుకు ప్రయత్నించాయి. ఈ విధంగా కోర్టులు రూపొందించిన న్యాయ ప్రమాణాలు, దిగువ కోర్టుల న్యాయాధికారుల స్వేచ్ఛను కాపాడుతూ, ఒక నిర్దేశక మార్గదర్శకంగా పనిచేస్తున్నాయి. ఇలాంటి ప్రయత్నం ఇప్పటికే సునీల్ దత్ శర్మ, (2014) 4 SCC

375 కేసులో ప్రారంభమయ్యింది. ఆ తీర్పులో మరణదండన సందర్భానికి రూపొందిన మార్గదర్శకాలు, తక్కువ శిక్షలకు కూడా వర్తింపజేయబడ్డాయి. అయితే, శిక్ష విధింపులో ఉమ్మడి విధానాన్ని (sentencing uniformity) సాధించాలంటే న్యాయవ్యవస్థ పరంగా మాత్రమే కాక, శాసనసభ కూడా ముందుకు రావాల్సి ఉండవచ్చు.

ఏ సందర్భమైనా, భారతదేశంలో న్యాయమూర్తి తాను ఉపయోగించే శిక్ష విధింపు స్వేచ్ఛను సూత్రప్రాయంగా ఉపయోగించాలంటే, శిక్షల వెనుక ఉన్న విస్తృత ఉద్దేశాలను గుర్తుంచుకోవాలి, అవి నివారణ (deterrence), ముందస్తుగా నేరం చేసే సామర్థ్యానికి అడ్డుకట్ట వేయడం (incapacitation), పునరావాసం (rehabilitation), పునర్నివాసము (retribution) మరియు పునరుద్ధరణ (reparation) (అవసరమైనచోట). ఈ పై ఉద్దేశాలన్నీ, నేరస్థుడిని మరియు బాధితుడిని కూడా ఉమ్మడి కోణంలో సమగ్ర దృష్టితో శిక్ష విధింపులో నేరానికి మాత్రమే కాక వాటి చర్యలను కూడా (holistic approach) సూచిస్తాయి.

96. కావున, ఏదైనా కేసులో నిందితుడికి తగిన శిక్షను విధించేటప్పుడు, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు పేర్కొన్న పై న్యాయసూత్రాలను తప్పకుండా గుర్తుంచుకోవాలి.

97. కానీ, విచారకరమైన విషయం ఏమనగా ప్రస్తుత కేసులో, ఒక నిస్సహాయ మరియు నిరపరాధ మహిళను నిందితులు A1 నుండి A3 లు సామూహిక అత్యాచారం చేసి, అనంతరం కత్తితో ఆమె గొంతు కోసి అతి క్రూరంగా హత్య చేశారు. ఈ నేరం తీవ్రంగా ఖండించదగినది (heinous), మరియు ఇది సమాజం అంతటినీ కుదిపేసే స్థాయిలో ఉన్నది అన్నదానిలో సందేహం లేదు. ఆ మహిళ మృతి వల్ల ఆమె భర్తకు మరియు పిల్లలకు ఎలాంటి నష్టం జరిగినా అది తిరిగి భర్తీ చేయలేనిది. ఇలాంటి వ్యక్తులు, చట్టపరంగా శిక్షించబడకపోతే, సమాజానికి నిరంతర ప్రమాదంగా (threat) మారవచ్చు. కాబట్టి, కోర్టు ఒకవైపు మృతురాలి కుటుంబానికి న్యాయాన్ని అందించాలి, అలాగే ఇలాంటి వ్యక్తుల వల్ల సమాజంపై ముప్పు తలెత్తకుండా రక్షణ కల్పించాల్సిన బాధ్యతను కూడా నెరవేర్చాలి. కానీ, అదే సమయంలో, కోర్టు పక్షపాతం లేకుండా సాక్ష్యాలను విశ్లేషణ చేసి పరిశీలించాలి మరణదండన విధించడం కోర్టుకు ఏకైక మార్గమా, లేక నిందితులను అచేతన పరచగలిగే, భవిష్యత్తులో ఇలాంటి నేరాలను నిరోధించే, నిందితులను సంస్కరించే అవకాశం సమాజానికి ఉందా, లేదా ఇంకా సమాజంలో న్యాయ ప్రక్రియను తీర్చగలిగే ఇతర శిక్షను కూడా విధించవచ్చా అన్న దాన్ని పరిశీలించాలి.

98. ప్రస్తుత కేసులో, నిస్సందేహంగా A1 నుండి A3 నిందితులు హత్యను చేశారు. అయితే, ఇది ప్రణాళికా బద్ధంగా చేసిన హత్య కాదు అనే విషయం మాకు స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. వాస్తవానికి, మృతురాలిని హత్య చేయాలన్న ముందస్తు ఉద్దేశం A1 నుండి A3 లకు ఎవరికైనా ఉన్నట్టు చూపించే ఎటువంటి సాక్ష్యాలు కూడా లేవు. A1 నుండి A3 లు మృతురాలిని ఆమె ఒంటరిగా ఉన్న ప్రాంతం వరకు అనుసరిస్తూ వెళ్లి, పొదల వైపు లాగి, A1 ఆమెపై అత్యాచారం చేయడానికి

ప్రయత్నించగా ఆమె అరవడం ప్రారంభించడంతో, A1 నుండి A3 లు ఆమెను బలవంతంగా పొదలలోకి లాగి అత్యాచారం చేసిన సంఘటన చూస్తే, వారి మొదటి ఉద్దేశం ఆమెను హత్య చేయడం కాదు, కేవలం ఆమెపై తమ కామాన్ని తీర్చుకోవడం (అత్యాచారం చేయడం) అన్నదే ఉద్దేశంగా ఉన్నట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. అందువల్ల, ప్రస్తుత కేసులో "ముందస్తు ప్రణాళిక" అనే అంశం స్పష్టంగా కనిపించడం లేదు. అంతేగాక, ప్రాసిక్యూషన్ కథనం ప్రకారం, నిందితులు అత్యాచారం చేసిన తర్వాత, ఆ సంఘటన ఎవరికైనా చెబితే వారు చిక్కుల్లో పడతామన్న భయంతో, మృతురాలిని హత్య చేసినట్టు తెలుస్తోంది. కావున, వాస్తవానికి నిందితులు ఈ హత్యను చేసిన ఉద్దేశం, తాము చేసిన నేరానికి సంబంధించిన పరిణామాల నుండి తప్పించుకోవడం కోసం చేసిన చర్యగా స్పష్టమవుతుంది. అందువల్ల, వారి చర్యను "*అత్యంత క్రూరమైనది*" (extremely brutal)గా, లేదా "*వికృతమైనది*" (grotesque), "*పైశాచిక స్వభావమైనది*" (diabolical), "*జుగుప్సాకరమైనది*" (revolting), లేదా " సమాజంలో క్రూరమైన మరియు తీవ్రమైన ఆగ్రహాన్ని రేకెత్తించేలా అమానవీయ విధానంలో నిర్వహించబడింది" గా పరిగణించలేం. మరింతగా చెప్పాలంటే, ఈ హత్య "*ధనానికి గానీ, బహుమతికి గానీ ప్రాణహంతకులను (hired assassins) పురమాయించి చేయబడినది కాదు*", లేదా "*సామాజిక కోపాన్ని రెచ్చగొట్టే ఘటన*" (social wrath) కూడా కాదు. ఇది "*భారీ స్థాయిలో జరిగిన హత్య*" (enormous in proportion) కాదు, లేదా "*మాతృభూమికి ద్రోహంగా*" (betrayal of motherland) చేసిన హత్య కూడా కాదు. ఇంతే కాదు, ఈ నేర తీవ్రత వ్యక్తిగత స్థాయికి పరిమితమైనదే, ఇది ఒక కుటుంబాన్ని అంతమొందించడమో, ఏదైనా వర్గానికి చెందిన ప్రజలను సామూహికంగా హత్య చేయడం కాదు. అందువల్ల, ఈ కేసు **బచన్ సింగ్ కేసు** (పైన పేర్కొన్న) మరియు **మచ్చి సింగ్ కేసు** (పైన పేర్కొన్న) లలో నిర్ధారించిన మార్గదర్శకాలను తృప్తిపరచదు. కావున, ఈ కేసు "అత్యంత అరుదైన కేసుల" కేటగిరీకి చెందదు.

99. ఇంకా చెప్పాలంటే, A1 నుండి A3 నిందితులు నడి వయస్సు గల వ్యక్తులు —— అంటే, నేరం జరిగిన తేదీ నాటికి వారి వయస్సులు వరుసగా 30, 40 మరియు 35 సంవత్సరాలు. వారు వెనుకబడిన కులానికి చెందినవారు, అంటే BC-E షేక్ (Shaik) సామాజిక వర్గానికి చెందినవారు అనే దానిలో సందేహమే లేదు. నిస్సందేహంగా, వారు అందరూ కూలీలుగా పని చేస్తున్నవారు మరియు పేదవారు. Cr.P.C. లోని సెక్షన్ 313 ప్రకారం వారి విచారణ సమయంలో, A1 తెలిపినదేమనగా —— అతనికి భార్య, నలుగురు పిల్లలు మరియు తల్లి ఉన్నారు; A2 తెలిపినదేమనగా —— అతనికి భార్య, నలుగురు పిల్లలు మరియు తల్లిదండ్రులు ఉన్నారు; మరియు A3 తెలిపినదేమనగా —— అతనికి భార్య, నలుగురు పిల్లలు మరియు వృద్ధ తల్లిదండ్రులు ఉన్నారు. ఇంకా, A1 నుండి A3 నిందితులు గతంలో ఏవైనా నేర చరిత్ర ఉన్నట్టు రికార్డులో ఎలాంటి సమాచారం లేదు, అలాగే, వారు భవిష్యత్తులో సమాజానికి తీవ్రమైన ముప్పుగా మారతారని చెప్పలేని

పరిస్థితి ఉంది. A1 నుండి A3 నిందితులు చేసిన నేరం ఘోరమైనది (heinous) అనేది నిజమే మరియు దాన్ని ఖచ్చితంగా ఖండించాలి. అయితే, అది "అత్యంత అరుదైన కేసు" అని పరిగణించదగినదేమీ కాదు, అదే విధంగా వారిని పూర్తిగా సమాజం నుండి తొలగించాల్సిన అవసరం ఉందని చెప్పలేము.

100. ఇంకా, A1 నుండి A3 నిందితులు 27.11.2019 తేదీ నుండి కస్టడీలో ఉన్నప్పటికీ, వారి వ్యక్తిత్వంలో ఎటువంటి మార్పు లేదు (beyond reformation) అని సూచించే ఏ జైలు అధికారుల నివేదిక కూడా మాకు అందించబడలేదు. అందువల్ల, A1 నుండి A3 మార్పుకు అతీతులు అన్నదాన్ని నిరూపించేందుకు ప్రాసిక్యూషన్ ఎలాంటి ఆధారాలు సమర్పించలేదు. అంతేకాక, మరణదండనను ఖరారు చేయమని కోరడం ద్వారా, సమాజం మరియు రాష్ట్రం “మేము వారిని మార్చలేము” అని అంగీకరిస్తున్నట్లవుతుంది. కానీ, నిందితులని మార్చడానికి రాష్ట్రం మరియు సమాజం తమ వంతు ప్రయత్నం చేయాలి. ఒక యువకుడి ప్రాణానికి మరణ దండన విధించడం ద్వారా, సమాజం మరియు రాష్ట్రం తమ ప్రధానమైన బాధ్యత అయిన నిందితుడిని మార్పు చెందించే ప్రయత్నాన్ని విస్మరించడమే(abdicate). కాబట్టి, A1 నుండి A3 నిందితులు చేసిన నేరం నిస్సందేహంగా ఘోరమైనదైనా, వారికి తగిన శిక్ష విధించేటప్పుడు, ఒక మధ్యస్థ మార్గాన్ని (via media) కనుగొనాలి —— అది ఒకవైపు వారి వ్యక్తిత్వంలో మార్పు కోసం అవకాశం సృష్టించేదిగా ఉండాలి, మరోవైపు సమాజాన్ని వారి అమానవీయ చర్యల నుండి రక్షించగలిగేలా కూడా ఉండాలి.

101. భారత శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 302 ప్రకారం, శిక్షగా జీవితఖైదు లేదా మరణదండన మాత్రమే పేర్కొనబడినప్పటికీ, కేసుకు సంబంధించిన స్వల్ప బేధం (nuances) మరియు వివిధ పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఇతర కేసులలో శిక్ష విధించడంలో అనుసరించిన మార్గాలను కోర్టులకు అందుబాటులో ఉంచింది. కావున, ప్రస్తుతం ఒక నిందితుడికి విధించగల శిక్షలు కేవలం పద్నాలుగు సంవత్సరాల జీవితఖైదు లేదా మరణదండన మాత్రమే కాదు, ఇంకా ఇతర న్యాయపరమైన శిక్ష విధింపు రూపాలు కూడా అందుబాటులో ఉన్నాయి. **గుర్వైల్ సింగ్ @ గాలా వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం** ((2013) 2 SCC 713) కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు పేర్కొన్నదేమనగా —— వాస్తవంగా జీవితఖైదు అంటే 14 సంవత్సరాలు శిక్ష అనిపించినా, కోర్టు తీర్పు ద్వారా ఆ శిక్షను 30 సంవత్సరాల వరకు పొడిగించవచ్చు, అది పెరోల్(parole)తో లేకుండా ఉండవచ్చు. **నంద్ కిశోర్ వర్సెస్ మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం** ((2019) 16 SCC 278) కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు చెప్పిందేమనగా—— నిందితుడికి శిక్ష తగ్గింపు (remission) వంటి లాభాలతో గానీ లేక వాటిని లేకుండానే గానీ శిక్ష విధించవచ్చని పేర్కొంది. ఈ నేపథ్యంలో, సెక్షన్ 302 IPC ప్రకారం నేరం చేసిన వ్యక్తికి శిక్ష విధించేటప్పుడు, కోర్టుకు నాలుగు వేర్వేరు శిక్షల ఎంపికలు ఉన్నాయి. గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు

ప్రవేశపెట్టిన రెండు కొత్త శిక్షా విధానాలు, నిందితుని హక్కులకు మరియు సమాజపు న్యాయవాదన గొంతుకలకు మధ్య ఉన్న సంఘర్షణను సమతుల్యం చేసే విధంగా ఉన్నాయి. అలాగే, ఇవి శిక్షలో పునరావాస సిద్ధాంతాన్ని (reformative theory) ఒకవైపు నిలబెట్టుకుంటూ, భవిష్యత్తులో సమాజానికి ముప్పు చేసే నిందితుల నుంచి రక్షణ అనే హక్కును మరోవైపు సమర్థంగా నిలబెడతాయి. కావున, శిక్షను ఎంచుకునేటప్పుడు, కోర్టు జీవితఖైదు మరియు మరణదండన మధ్య ఉన్న ఈ మధ్యస్థ మార్గాలను (via-media) కూడా పరిగణించాలి. క్రిమినల్ న్యాయ (నేర న్యాయ) వ్యవస్థ పరంగా కూడా, జీవితం మరియు మరణం మధ్య ఓ మధ్యస్థ మార్గాన్ని ఎంచుకోవడం ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది — అంటే, నిందితుడిని పెరోల్ లేకుండా 30 సంవత్సరాల పాటు జైలులో ఉంచడం లేదా శిక్ష తగ్గింపు లేకుండా జీవితాంతం జైలులో ఉంచడం. ఇలాంటి మార్గం ద్వారా, క్రిమినల్ జస్టిస్ వ్యవస్థ ఒకవైపు జీవితాన్ని గౌరవించే భావనను అంగీకరిస్తూనే, మరోవైపు పైశాచిక ధోరణి గల వ్యక్తుల నుంచి సమాజాన్ని రక్షిస్తుంది. అంతేకాక, ఇది సమాజం మరియు రాష్ట్రానికి నిందితుడిని మారుస్తుందన్న ఆశతో ప్రయత్నం చేసే అవకాశం కూడా ఇస్తుంది. సమాజం గానీ, రాష్ట్రం గానీ తాము నిందితుడిని మార్చలేమని సులభంగా ఒప్పుకోకూడదు. ప్రయత్నం ఏమనగా — నిందితుని మానసిక స్థితిని మళ్ళీ తీర్చిదిద్దడమే, అతడిని సమాజానికి ఉపయోగపడే వ్యక్తిగా మార్చడమే. నిందితుడు జైలులోనే ఉన్నప్పటికీ, అతడిని పునరావాస పరంగా తీర్చిదిద్దగలిగితే, జైలు ఆవరణంలో ఉపయుక్తంగా ఉపయోగించవచ్చు, అతడు ఇతర ఖైదీలకు ఆదర్శంగా మారవచ్చు. ఇంకా చెప్పాలంటే, ఈ మధ్యస్థ మార్గం (via-media) ద్వారా కోర్టు భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21లోని రెండు అంశాలకు సంతులితంగా న్యాయం చేయగలదు: ఒకవైపు, అది నిందితుడి వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛను పరిమితం చేస్తుంది, మరొకవైపు, అతని జీవితాన్ని పూర్తిగా హరించదు. కాబట్టి, ఈ విధమైన శిక్ష విధానం భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21కు అనుగుణంగా ఉంటుంది — ఈ ఆర్టికల్‌ను భారత రాజ్యాంగానికి హృదయంగా మరియు ఆత్మగా పేర్కొనబడినది.

102. ప్రభుత్వ న్యాయవాది ఉదహరించిన **పప్పు కేసు** (పైన పేర్కొన్న)లో, అప్పీలుదా ఏడేళ్ల చిన్నారిని లిచ్చీ పండ్లు తెచ్చుకుందామని మోసం చేసి వెంట తీసుకెళ్లి, అనంతరం బాలికపై అత్యాచారం చేసి, ఆమెను హత్య చేసి, మృతదేహాన్ని నది ఒడ్డున ఒక వంతెన దగ్గర పారవేసినదిగా, అంతకుముందు మృతదేహాన్ని సుమారు ఒకటిన్నర కిలోమీటర్ల దూరం పాటు ఆ శవాన్ని లాగుతూ తీసుకెళ్లినట్లు అభియోగం మోపబడింది. ఈ కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు, మరణదండన విధింపుకు సంబంధించిన చట్టాన్ని విపులంగా విశ్లేషించి, సెక్షన్ 302 IPC ప్రకారం అప్పీలుదారుకు విధించబడిన మరణశిక్షను జీవిత ఖైదుగా మార్చింది. అయితే, కోర్టు ఇతర నిబంధనతో పాటు అప్పీలుదారు కనీసం 30 (ముప్పై) సంవత్సరాల కాలం పాటు వాస్తవంగా శిక్ష అనుభవించని పక్షంలో, అతనికి ముందస్తు విడుదల లేదా శిక్ష తగ్గింపు వంటి చర్యలకు అర్హత ఉండదు అని పేర్కొంది.

103. ప్రభుత్వ న్యాయవాది ఉదహరించిన **రవిశంకర్ కేసు** (పైన పేర్కొన్న) లో, అప్పీలుదారు 13 ఏళ్ల బాలికను అపహరించి, ఆమెపై అత్యాచారం చేసి, గొంతు నొక్కి హత్య చేసినందుకు దోషిగా నిర్ధారించి, మరణదండన విధించబడింది. అయితే, ఇతర సందేహం అనే ఉపశమన అంశం (mitigating circumstance of residual doubt) లాభాన్ని ఇచ్చి, గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు మరణదండనను జీవితాంతం విముక్తి (remission) లేకుండా జీవితం పూర్తి అయ్యే వరకు జీవితఖైదుగా మార్చింది.

104. ప్రభుత్వ న్యాయవాది ఉదహరించిన **మహిపాల్ కేసు** (పైన పేర్కొన్న)లో, అప్పీలుదారు ఇద్దరు మైనర్ పిల్లల మరణానికి కారణమయ్యాడని, IPC సెక్షన్ 302 కింద నేరానికి సంబంధించి దిగువ కోర్టు మరణదండన విధించింది. అయితే, హైకోర్టు అప్పీలుదారుపై మోపబడిన అన్ని ఆరోపణల నుంచీ అతనిని నిర్దోషిగా ప్రకటించి విడుదల చేసింది. అనంతరం, గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు హైకోర్టు తీర్పును రద్దు చేస్తూ, దిగువ కోర్టు విధించిన మరణదండనను జీవితఖైదుగా మారుస్తూ తీర్పునిచ్చింది.

105. ప్రభుత్వ న్యాయవాది ఉదహరించిన **పోలేపాక ప్రవీన్ కేసు** (పైన పేర్కొన్న)లో, నిందితుడిపై IPC సెక్షన్లు 302, 449, 376A, 376AB, 363, 379 మరియు 2012 పిల్లల లైంగిక నేరాల నుండి రక్షణ చట్టం (POCSO Act)లోని సెక్షన్ 5(i) తో కలిపి అధ్యయనము చేసిన సెక్షన్ 6, అలాగే సెక్షన్ 5(m) తో కలిపి అధ్యయనము చేసిన సెక్షన్ 6 కింద తొమ్మిది నెలల చిన్నారిపై లైంగిక దాడి చేసి చంపినందుకు నిందితుడిపై అభియోగాలు మోపబడ్డాయి. దిగువ కోర్టు అతనికి మరణదండన విధించింది. అయితే, ఈ న్యాయస్థానం తీవ్రత మరియు ఉపశమన అంశాలపై సమతుల్య విశ్లేషణ జరిపిన అనంతరం, IPC సెక్షన్ 302 కింద విధించిన మరణదండనను జీవిత ఖైదుగా మారుస్తూ, అప్పీలుదారు ఏ విధమైన మినహాయింపులు (remission) కల్పించరాదని, అతను జీవితాంతం అనగా చివరి శ్వాస వరకు జైలులోనే కొనసాగాలని ఆదేశించింది.

106. పై చర్చను దృష్టిలో పెట్టుకుని, ప్రస్తుత కేసులోని వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ఈ కేసును "అత్యంత అరుదైన కేసు" గా భావించి A1 నుండి A3 నిందితులకు మరణదండన విధించిన దిగువ కోర్టు నిర్ణయం న్యాయసమ్మతమైనది కాదని మేము భావిస్తున్నాము. తీవ్రత సూచించే మరియు ఉపశమన పరిస్థితులన్నింటినీ సమగ్రంగా పరిశీలించిన తర్వాత, A1 నుండి A3 నిందితులకు జీవితాంతం శిక్ష అనుభవిస్తూ, వారి చివరి శ్వాస వరకు జైలులోనే ఉండే విధంగా, శిక్ష తగ్గింపుకు అర్హత లేకుండా జీవితఖైదు విధించడం ఈ కేసులో తగిన శిక్షగా మేము భావిస్తున్నాము. కావున, మేము ఈ మేరకు క్రింద పేర్కొన్న తీర్పును వెలువరిస్తున్నాము:

1. *A1 నుండి A3 నిందితులు IPC సెక్షన్ 302 తో కలిపి అధ్యయనము చేసి సెక్షన్ 34 మరియు SCs/STs (POA) సవరణ చట్టం, 2015లోని సెక్షన్ 3(2)(v) ప్రకారం, IPC*

సెక్షన్ 376-D తో కలిపి అధ్యయనము చేసి సెక్షన్ 34 మరియు SCs/STs (POA) సవరణ చట్టం, 2015లోని సెక్షన్ 3(2)(v) మరియు సెక్షన్ 3(1)(w)(i) ప్రకారం చేసిన నేరాల సంబంధించి వారి శిక్షలను; అలాగే, A2 మరియు A3 నిందితులకు IPC సెక్షన్ 404 తో కలిపి అధ్యయనము చేసి సెక్షన్ 34 ప్రకారం చేసిన నేరానికి విధించిన శిక్షను కూడా కొనసాగిస్తున్నాము.

2. *దిగువ కోర్టు A1 నుండి A3 నిందితులు IPC సెక్షన్ 302 కింద విధించిన మరణదండనను, జీవితాంతం జైలు శిక్షగా మార్చుతున్నాము, దీనిలో వారు శిక్ష తగ్గింపు (remission) హక్కు లేకుండా, జీవితాంతం తమ చివరి శ్వాస వరకు కస్టడీలోనే ఉండాలి అనే నిబంధనను విధిస్తున్నాము.*
3. *పై నేరాలతో పాటు దిగువ కోర్టు ఇతర నేరాలపై విధించిన శిక్షలను అలాగే కొనసాగిస్తున్నాము.*
4. *దిగువ కోర్టు విధించిన రూ.26,000/- జరిమానా, మరియు అవి పాటించని పక్షంలో విధించిన ప్రత్యామ్నాయ శిక్షలు కూడా అదేవిధంగా కొనసాగిస్తున్నాము.*
5. *ఈ శిక్షలన్నీ సమకాలీనంగా (concurrently) అమలు చేయాలి.*
6. *A1 నుండి A3 నిందితులు దాఖలు చేసిన క్రిమినల్ అప్పీల్, పై విధంగా పేర్కొన్న మేరకు పాక్షికంగా అనుమతించబడింది.*
7. *రిఫర్డ్ ట్రయల్ తదనుగుణంగా నిర్ణయించబడింది.*

క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.293/2020 లో ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా పెండింగ్‌లో ఉంటే, అవి ముగించబడ్డాయి.

____
న్యాయమూర్తి P. నవీన్ రావు

____
న్యాయమూర్తి జువ్వాడి శ్రీదేవి

28 ఏప్రిల్, 2023